

C&J

CEDERQVIST & JÄNTTI ARKKITEHDIT

Y-tunnus: 2046295-8

TENGBOM ERIKSSON ARKKITEHDIT OY**ISOKYRÖ****KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA 2030**

Yleiskaavan selostus

24.11.2016

Laatija	Tengbom Eriksson Arkkitehdit Maarit Suomenkorpi, maisema-arkkitehti YKS-359 Meritullinkatu 11 C, 00170 Helsinki Puh: 0108 354 200
Vireille tulo	elinkeino- ja kaavoitusjaosto 2.5.2013 § 13 Kuulutus 27.5.2013
Käsittely	<u>Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)</u> elinkeino- ja kaavoitusjaosto 20.5.2013 § 12, 2.5.2016 § 10 nähtävillä 27.5.–1.7.2013, 4.5.2016– <u>Yleiskaavaluonnos</u> elinkeino- ja kaavoitusjaosto 16.3.2015 § 5, 15.6.2015 § 13, 28.9.2015 § 18 ja 8.2.2016 § 5, 2.5.2016 § 11 nähtävillä 3.8.–31.8.2015 laajennusalue nähtävillä 4.–20.5.2016 <u>Yleiskaavaehdotus</u> elinkeino- ja kaavoitusjaosto 26.5.2016 § 14 nähtävillä 1.6.–1.7.2016 <u>Yleiskaavan hyväksyminen</u> elinkeino- ja kaavoitusjaosto 10.10.2016 § 20, 28.11.2016 § 23 kunnanhallitus 28.11.2016 § 150 kunnanvaltuusto 13.12.2016 § 30

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 TUNNISTETIEDOT

Ks. kansilehti.

1.2 KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kaava-alue sisältää Isonkyrön keskustaajaman lähialueineen. Kaava-alueeseen kuuluu osia seuraavista kylistä: joen pohjoispuolella Tuurala, Kirkonkylä, Palonkylä, Laurola, Ulvila ja Kuivila, joen eteläpuolella Hevonkoski, Ikola, Ventälä, Taipale ja Napue.

Suunnittelualue rajautuu etelässä osittain Kyrönjokeen ja Vaasa–Seinäjoen rautatiehen, lännessä Tervajoen osayleiskaava-alueeseen Kytöläntien kohdalla, pohjoisessa Tuohislonmäkeen, Tursonnevan, Hangasnevan ja Jaurinnevan suoalueisiin, idässä Ylipään osayleiskaava-alueeseen ja Seinäjoen kaupungin rajaan.

Ehdotusvaiheessa kaava-aluetta on laajennettu Taipaleen alueella, Pohjankyröntien ja Kalpatien risteuksen eteläpuolella. Muutos koskee kiinteistöjä 152-416-4-166, 152-416-4-127 ja 152-416-4-167.

1.3 KAAVAN NIMI JA TARKOITUS

Kaavan nimi: Keskustan osayleiskaava 2030

Päätarkoitus: Maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen ja toimintojen yhteensovittaminen sekä rakentamisen ohjaaminen.

Kaava-alueen pinta-ala: n. 4 470 ha

Väestö: n.470 uutta asukasta

Työpaikat: n.670 uutta työpaikkaa

Kaavaseloitus koskee: 24.11.2016 päivättyä yleiskaavakarttaa

Kannen kuva: Isonkyrön keskustaa Kyrööntien vartta valtatie suuntaan. Koulukeskuksesta valtatie suuntaan on asemakaavoitettu asumista ja liikerakennuksia, kaupallisten palveluiden alueita, liikenneasema sekä teollisuusalueita. Lähde: Isonkyrön kunta.

1.4 SELOSTUKSEN SISÄLLYSLUETTELO

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	2
1.1 Tunnistetiedot.....	2
1.2 Kaava-alueen sijainti	2
1.3 Kaavan nimi ja tarkoitus.....	2
1.4 Selostuksen sisällysluettelo.....	3
1.5 Luettelo selostuksen liitteistä	5
1.6 Luettelo muista kaavoja koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista... 5	
2. TIIVISTELMÄ.....	8
2.1 Kaavaprosessin vaiheet	8
2.2 Yleiskaava.....	9
2.2.1 Tavoitteet	9
2.2.2 Aluevaraukset.....	9
2.2.3 Luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot	14
2.2.4 Ympäristönsuojelu.....	14
2.2.5 Ympäristöhäiriöt.....	14
2.3 Yleiskaavan toteuttaminen.....	14
3. LÄHTÖKOHDAT	15
3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista	15
3.1.1 Alueen yleiskuvaus	15
3.1.2 Luonnonympäristö	15
3.1.3 Maisema	23
3.1.4 Rakennettu ympäristö.....	25
3.1.5 Rakennetun kulttuuriympäristön arvot.....	32
3.1.6 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt	41
3.1.7 Maanomistus.....	43
3.2 Suunnittelutilanne	43
3.2.1 Maakuntakaava	43
3.2.2 Yleiskaava	45
3.2.3 Asemakaava.....	47
3.2.4 Muut kaava-aluetta koskevat päätökset	48
3.2.5 Muut aluetta koskevat suunnitelmat ja ohjelmat	48
4. YLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	50
4.1 Yleiskaavan suunnittelun tarve.....	50
4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset	50
4.3 Osallistuminen ja yhteistyö.....	50
4.3.1 Suunnitteluorganisaatio	50
4.3.2 Osalliset	50
4.3.3 Vireilletulo	51
4.3.4 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt	51
4.3.5 Viranomaisyhteistyö.....	52
4.4 Yleiskaavan tavoitteet	52
4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet	52
4.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen	58
4.5 Yleiskaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	59

4.5.1	Alustavien vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta	59
4.5.2	Valittujen vaihtoehtojen vaikutusten selvittäminen, arviointi ja vertailu	60
4.5.3	Yleiskaavaratkaisun valinta ja perusteet	61
5.	YLEISKAAVAN KUVAUS	61
5.1	<i>Kaavan rakenne</i>	<i>61</i>
5.1.1	Mitoitus	63
5.1.2	Palvelut	65
5.1.3	Aluevaraukset	66
5.2	<i>Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen</i>	<i>67</i>
5.3	<i>Aluevaraukset ja kaavamerkinnät</i>	<i>67</i>
5.3.1	Asuntoalueet	67
5.3.2	Työpaikkojen ja palvelujen alueet	69
5.3.3	Virkistysalueet ja -kohteet	71
5.3.4	Erytisalueet	71
5.3.5	Maa- ja metsätalousalueet	72
5.3.6	Kulttuuriympäristön suojelukohteet	73
5.3.7	Luonnon ja maiseman suojelualueet ja -kohteet	74
5.3.8	Muut alueet	75
5.3.9	Liikenne ja tekninen huolto	76
5.3.10	Ympäristöhäiriöt	76
5.4	<i>Yleisiä määräyksiä</i>	<i>77</i>
5.5	<i>Kaavan vaikutukset</i>	<i>78</i>
5.5.1	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön	79
5.5.2	Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön	84
5.6	<i>Ympäristön häiriötekijät</i>	<i>87</i>
5.7	<i>OSAYLEISKAAVAN SUHDE VOIMASSA OLEVAAN MAAKUNTAKAAVAAN</i>	<i>87</i>
5.8	<i>KAAVAN SUHDE VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN</i>	<i>89</i>
6.	Osayleiskaavan oikeusvaikutukset	90
7.	YLEISKAAVAN TOTEUTUS	95
7.1	<i>Toteuttamisen ajoitus ja seuranta</i>	<i>95</i>

1.5 LUETTELO SELOSTUKSEN LIITTEISTÄ

- Liite 1: [Kaava-alueen sijainti](#)
- Liite 2: [Kaavoitustilanne, Isonkyrön kunta, 2013](#)
- Liite 3: [Maanomistus, Isonkyrön kunta, 2013](#)
- Liite 4: [Maaston muodot](#)
- Liite 5: [Tulvavaara-alueet, Etelä-Pohjanmaan ELY](#)
- Liite 6: [Lausunto tulvakorkeuksista ja suositeltavista rakentamiskorkeuksista Isonkyrön kunnan kaavoitettavilla alueilla, Etelä-Pohjanmaan ELY, 12.3.2015 ja 2.2.2016](#)
- Liite 7: [Ympäristön tila ja häiriötekijät, Isonkyrön kunta 2013](#)
- Liite 8: [Pilaantuneet maat, SYKE, ELY-keskukset](#)
- Liite 9: [Jokivarren maaperätutkimukset](#)
- Liite 10: [Valtakunnallisesti arvokkaat alueet ja suojellut alueet, 2013](#)
- Liite 11: [Muinaismuistot, Museovirasto](#)
- Liite 12: [Rakennetun ympäristön inventointisuunnitelma, Isonkyrön kunta, 2013](#)
- Liite 13: [Viemärlaitoksen toiminta-alueet, 2013](#)
- Liite 14: [Infrakustannusvertailu yleiskaavan rakennemalleista, A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 2016.](#)
- Liite 15: [Isonkyrön osayleiskaavaehdotuksen 2030 Lapinmäen alueen infrakentämisen kustannusvertailu, A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 23.11.2016.](#)
- Liite 16: [Vastineet luonnoksesta saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin](#)
- Liite 17: [Vastineet laajennusalueen luonnoksesta saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin](#)
- Liite 18: [Vastineet ehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin](#)

1.6 LUETTELO MUISTA KAAVOJA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

Osayleiskaava-alueelle tehtyjä suunnitelmia ja selvityksiä

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, 2016
- Isokyrö osayleiskaava-alueen luontokohteiden tarkistus, FCG, 26.10.2016
- Liikennevaikutusten arviointi: valtatie eteläpuolen pientaloalue 25.5.2016
- Isonkyrön keskustan osayleiskaavan liikenneselvitys, A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 19.2.2016
- Yleiskaavan luontoselvitys, Tmi Pohjanmaan Luontotieto, Isokyrö 22.11.2012, täydennetty 8.6.2015
- Lapinmäen alueen luontoarvojen nykytilan arviointi, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 1.6.2015
- Isonkyrön keskustan hulevesiselvitys, Maveplan Oy 17.12.2015
- Keskustan osayleiskaava-alueen rakennetun ympäristön inventointi 2007, Isonkyrön kunta, Tiina Lehtisaari, päivitys 2013 ja 2015
- Isonkyrön osayleiskaava-alueen maisemaselvitys 5.3.2014
- Kulttuuriympäristöselvitys, Isonkyrön keskustan osayleiskaava, 2014
- Keskustasuunnitelma, C & J Arkkitehdit Oy, 20.11.2013
- Isonkyrön keskusta palveluverkkoselvitys, Realprojekti Oy, 16.12.2013
- Isonkyrön keskustan osayleiskaavan liikennemeluselvitys 19.12.2013

- Isonkyrön keskustan osayleiskaavan ratatärinäselvitys, A-Insinöörit Suunnittelu Oy, 19.12.2013
- Selvitys jokivarren maaperätutkimuksista, Isonkyrön kunta, 26.12.2012
- Yleiskaavan luontoselvitys, Pohjanmaan Luontotieto, 2012
- Isonkyrön jokivarren osayleiskaavan arkeologinen inventointi, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu, 2.11.2010

Isonkyrön kunnan alueelle laaditut muut suunnitelmat ja selvitykset

- Vesihuollon kehittämissuunnitelma 2012–2017, Isonkyrön kunta 2012
- Kyrönjoen rantojen vakavuustarkastelu, Maveplan, 2012
- Luiskan vakavuustarkastelu, Maveplan, 4.10.2012
- Selvitys jokivarren maaperätutkimuksista 28.6.2012
- Kosteikkohanke, Tursonneva, Riistakeskus, 2011
- Isonkyrön keskusta-alueen liikenneselvitys, Oy Talentek Ab 2008
- Lapinmäen alueen liikenneselvitys, Oy Talentek Ab 2008
- Maatalouden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelma, Isokyrö, Länsi-Suomen ympäristökeskuksen moniste 123/2005
- Oikeusvaikutukseton osayleiskaava, Keskustaajaman osayleiskaava, Isonkyrön kunta, 1994

Pohjanmaan liiton suunnitelmat ja selvitykset

- Kehityskäytävä välillä Vaasa – Seinäjoki, Esiselvitys, Sito Oy, 1 / 2015
- Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 (Maakuntavaltuusto hyväks. 2014)
- Pohjanmaan Vaihemaaakuntakaava 1 (YM vahv. 4.10.2013)
- Pohjanmaan maakuntakaava (YM vahv. 21.12.2010)
- Kiinteät muinaisjäännekohteet Pohjanmaalla, Museovirasto ja Pohjanmaan liitto 2006

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen selvitykset ja suunnitelmat

- Tarkistuslausunto tulvakorkeuksista ja suositeltavista rakentamiskorkeuksista Isonkyrön kunnan kaavoitettavilla alueilla, ELY 12.3.2015
- Ehdotus Kyrönjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi vuosille 2016–2021, luonnos 11.8.2014
- Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet - Ehdotukset Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi 2013. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 83/2013
Tulvariskien alustava arviointi Kyrönjoen vesistöalueella 2011

Muita lähteitä osayleiskaavan laadinnassa

- Vaasan kaupunkiseudun rakennemalli, Aurinkomalli 2040, Luonnos 5.5.2014.
- Geologian tutkimuslaitoksen paikkatietoaineistot
- Isonkyrön kunnan paikkatietoaineistot sekä kartta- ja ilmakuva-aineistot
- Maanmittauslaitoksen avoimet kartta- ja paikkatietoaineistot
- Museoviraston muinaisjäännekohteiden rekisteri

- Museovirasto, RKY 2009, Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt
- Suomen maakuntien ilmasto, Ilmatieteenlaitoksen raportteja 2009:8
- 2408Tilastokeskuksen tietokannat
- Tulvakarttapalvelu, Tulvakeskus
- Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat, Ympäristöministeriö Suomen ympäristö 14/2007
- Ympäristöhallinnon Hertta- ja Oiva-tietopalvelut
- Ympäristöministeriön maisema-alue työryhmän mietinnöt I ja II 66/1992
- Vanhoja karttoja; 1, 2 ja 3
- Viistokuvat, Aarno Runosmäki
- RKY, Perttilänmäki, Museovirasto
- RKY, Vanha ja uusi kirkko, Museovirasto
- VAT, Kyrönjokilaakso
- Pohjavesialueet, 2013
- Pohjavesialue Suolainen, SYKE / ELY-keskukset
- Vesistöt, Isonkyrön kunta, 2013
- Kyrönjoen vesistöalue, SYKE
- Arvokkaat kallioalueet, SYKE / GTK
- CLC2000, maankäyttö/ maanpeite 25m, SYKE
- Taajamarakenne, SYKE/ YKR

2. TIIVISTELMÄ

2.1 KAAVAPROSESSIN VAIHEET

Vireilletulo. Elinkeino- ja kaavoitusjaosto 20.5.2013 § 13

Kuulutus osayleiskaavan vireilletulosta 27.5.2013

Kuulutus osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävillä olosta 27.5.2013

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 27.5.–1.7.2013

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 3.10.2013

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto 16.3.2015 § 5, 15.6.2015 § 13, 28.9.2015 § 18 ja 8.2.2016 § 5

Kirjallinen ilmoitus suojeltavaksi esitettyjen kiinteistöjen omistajille ja kutsu kuulemistilaisuuteen

Suojeltavaksi esitettyjen kiinteistöjen omistajien kuuleminen

Kirje kunnan ulkopuolella asuville kunnan tiedossa oleville maanomistajille kaavaluonnoksen nähtävillä olosta

Luonnos nähtävillä 3.8.–31.8.2015

Yleisötilaisuus 11.8.2015

Työneuvottelu ELY-keskus 9.2.2016

Viranomaisneuvottelu 26.2.2016

Työneuvottelu ELY-keskus 22.4.2016

Keskustan osayleiskaavan laajennus. Elinkeino- ja kaavoitusjaosto 2.5.2016 § 11

Kuulutus muutoksesta 4.5.2016

Kuulutus tarkistetun osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävillä olosta 27.5.2016

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä 4.5.2016 alkaen

Laajennusalueen luonnos nähtävillä 4.-20.5.2016

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto 26.5.2016 § 14

Osayleiskaava ehdotus nähtävillä 1.6.–1.7.2016

Yleisötilaisuus 14.6.2016

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto 10.10.2016 § 20

MRL 32 § mukainen kuuleminen 18.11.2016

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto 10.10.2016 § 20, 28.11.2016 § 23

Kunnanhallitus 28.11.2016 § 150

Kunnanvaltuusto 13.12.2016 § 30

2.2 YLEISKAAVA

2.2.1 Tavoitteet

Osayleiskaavan tavoitevuosi on 2030. Voimassa olevan Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitevuosi on 2030, mutta Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 on tullut vireille. Lisäksi seudulla on laadittu Pohjanmaan maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 sekä Vaasan seudun rakennemalli 2040, joista saadaan osayleiskaavaan pidemmän aikavälin tavoitteita.

Isonkyrön kunnan tavoitteena on selvittää tarkoituksenmukainen yhdyskuntarakenne, koko kuntaa koskeva strateginen suunnittelu sekä kunnan kehittämisen painopistealueet (asuminen, yritystoiminta, palveluverkko) yhdyskuntataloudellisuus huomioiden. Osayleiskaavalla ratkaistaan, mitä eheytyvä yhdyskuntarakenne tarkoittaa ja mitä toimenpiteitä se edellyttää Isossakyrössä. Lisäksi turvataan maa- ja metsätalouden sekä teollisen toiminnan kehittämisedellytykset, kaupan suuryksikköjen tarve ja muut palvelujen tarpeet. Tavoitteena on elinympäristön laadun parantaminen, eri väestöryhmien erityistarpeiden huomioiminen, ilmastonmuutosten vaikutusten huomioiminen, tiiviin asuminen sekä väljän asumisen alueiden sijoittuminen ja rakentamisen periaatteet sekä eri alueiden saavutettavuuden parantaminen.

Tavoitteena on alueen elinvoimaisuuden säilyttäminen ja kehittäminen osana Vaasa-Seinäjoki kehityskäytävää. Tähän liittyen keskeisessä asemassa on riittävien työpaikka-alueiden varaaminen, raide- ja muun joukkoliikenteen hyödyntäminen ja siihen liittyvien liikenne- sekä yhdyskuntarakenneratkaisujen tekeminen siten että ne toisaalta tukevat koko kehityskäytävän toimivuutta ja toisaalta tukevat Isonkyrön elinvoimaisuutta.

Ehdotusvaiheessa kaava-aluetta on laajennettu Taipaleen alueella, Pohjankyröntien ja Kalpatien risteyksen eteläpuolella. Alueella on voimassa Ylipään osayleiskaava 2030. Laajennusalueen osalta luonnosvaiheen kuuleminen suoritettiin erikseen. Tältä osin tavoitteena on osayleiskaavan ajantasaistaminen vastaamaan muuttunutta maankäyttötarvetta. Ylipään osayleiskaavassa 2030 alueelle osoitettu asuinalue (AP) ei ole toteutunut ja alueelle on syntynyt tarve osoittaa pienteollisuutta.

2.2.2 Aluevaraukset

Palvelut ja työpaikat

Nykyistä keskusta-aluetta jatketaan Kyrööntien vartta valtatie suuntaan uusilla keskustatoimintojen alueilla. Palvelut sisältävät mm. kaupallisia palveluita, koulukeskuksen, uuden päiväkodin sekä liikuntapalvelut. Keskustatoimintojen kaupallisten palveluiden kokonaismitoitus on maakuntakaavan mukaan 20 000 k-m². Suuryksikön koosta on annettu täsmentäviä määräyksiä nykyisen keskusta-alueen sekä uuden keskusta-alueen osalta. Keskustaan on osoitettu myös uusia palvelujen alueita (AL/P ja PVU).

Uusia työpaikka-alueita on pääosin osoitettu valtatie eteläpuolelle, jossa niiden liikenteellinen saavutettavuus on hyvä ja liikenteen aiheuttama häiriö asutukselle pieni. Alueelle on arvioitu sijoittuvan yrityksiä, joiden tuottama työpaikkamäärä on noin 200 kpl. Valtatie pohjoispuolella on pienempiä uusia työpaikka- ja teollisuusalueita nykyisten alueiden lomassa. Myös esitetyt uudet työpaikka-alueet sijaitsevat alle 2 km etäisyydellä keskustasta. Valtatie eteläpuolisista työpaikka-alueista TP-alueen voidaan toteuttaa ennen eritasoliittymän toteutusta. TP-1 -alueiden toteutus edellyttää eritasoliittymän

toteuttamista ja TP-2 -alueiden toteutus edellyttää Taipaleenlarvantien liittymän parantamista valtatielle.

Valtatien eteläpuolelle on osoitettu myös maa- ja metsätalouskäyttöön alueita, jotka on osoitettu teollisuuden reservialueiksi (T/res). Alueet voidaan ottaa käyttöön, mikäli tulevaisuudessa on tarvetta työpaikka-alueita laajemmille teollisuusalueille. Reservialueiden käyttöönotto edellyttää osayleiskaavan muutosta sekä eritasoliittymän rakentamista valtatie ja Kyrööntien risteykseen. Kaavavarantona asemakaavoissa on 4 teollisuustonttia sekä 3 AL-tonttia.

	TP	TP-1	TP-2	TY	C	PVU	AL/P	Yhteensä
Valtatien pohjoispuoli								
aluevaraus (m ²)	100087	0	0	35063	132000	40000	53457	360607
kerrosala (k-m ²)	15013	0	0	6453	31200	8000	5000	65666
työpaikat (1tp/150/500k-m ²)	30	0	0	15	208	53	33	339
Valtatien eteläpuoli								
aluevaraus (m ²)	254550	407930	207560	0	0	0	0	870040
kerrosala (k-m ²)	38183	61190	31134	0	0	0	0	130507
työpaikat (1tp/500k-m ²)	76	122	62	0	0	0	0	260
Kaavavaranto								
työpaikat (1tp/500k-m ²)				70				70
YHTEENSÄ								
aluevaraus (m ²)	354637	407930	207560	35063	132000	40000	53457	1230647
kerrosala (k-m ²)	53196	61190	31134	6453	31200	8000	5000	196173
työpaikat (1tp/500k-m ²)	106	122	62	85	208	53	33	669
Reservialueet (T/res)								
aluevaraus (m ²)	675950							
kerrosala (k-m ²)	101392							
työpaikat (1tp/500k-m ²)	200							

Asuminen

Nykyinen asuminen tukeutuu keskustaan ja sen palveluihin. Uusia asemakaavoitettavia asuinalueita on osoitettu keskustan läheisyyteen, sekä valtatie eteläpuolelle osoitettuun, uudelleen käyttöön otettavaan rautatie seisakkeeseen tukeutuen. Uudet alueet sijaitsevat alle 2 km etäisyydelle keskustasta, mikä tukee kevyen liikenteen osuutta asiointiliikenteessä. Etäämmällä keskustasta on osoitettu lähinnä nykyinen maaseutumainen asutus AOM-1 -merkinnöin. Jokivarteen on osoitettu rantavyöhykkeen ulkopuolelle joitakin AOM-2 -alueita, joilla on mahdollistettu muutamia uusia asuinrakennuksia (enintään 3 asuntoa hehtaarille). Kartalla osoitetut AOM-4 -alueet sijaitsevat MRL 72 § mukaisella rantavyöhykkeellä, jolloin uusien asuinrakennusten toteuttaminen edellyttää asemakaavaa tai poikkeamislupaa. Tuuralaan on osoitettu kyläalue AT, jolla on mahdollista tiheämpi kylämäinen asutus.

Alueelle on osoitettu uusia asemakaavoitettavia AP-alueita keskustan länsipuolelle sekä valtatie eteläpuolelle Ventäläntien varrelle. Lisäksi Kyrööntien itäpuoliselle AL/P-alueelle voidaan sijoittaa asuntoja liikerakennusten yläkertaan.

Kaavavaranto eli toteutumattomat asemakaavat mahdollistavat alueelle noin 155 asukkaan sijoittumisen. Uusia asukkaita osayleiskaavan aluevaraukset sekä kaavavaranto mahdollistavat siten laskennallisesti yhteensä noin 470. Työikäisille tarvitaan siten uusia asuntoja. Osayleiskaavan toteutuessa tarvitta uusia päiväkotipaikkoja noin 35 kpl ja alakoulupaikkoja noin 35 kpl. Yläkoulun, ammattiasteen tai lukion oppilaspaiikkoja tarvittaisiin noin 30. Työllisten määrä kasvaisi noin 210 hengellä. Vanhusten hoitopaikkojen kysyntä lisääntynee tulevaisuudessa. Samalla kasvaa muiden kunnallisten palvelujen, kuten terveyspalveluiden sekä kaupallisten palveluiden kysyntä.

	AOM-2	AOM-4	AT	AP-1	AP	AL/P	Yhteensä
Valtatien pohjoispuoli							
aluevaraus (m ²)	340478	239219	269810	0	132000	40000	1021507
kerrosala (k-m ²)	3000	3000	1800	0	11322	6000	25122
asukkaat (2,1 hlö/as)	21	21	13	0	79	120	254
Valtatien eteläpuoli							
aluevaraus (m ²)	0	0	0	164914	0	0	164914
kerrosala (k-m ²)	0	0	0	9000	0	0	9000
asukkaat (2,1 hlö/as)	0	0	0	63	0	0	63
Kaavavaranto							
asukkaat (2,1 hlö/as)							155
Yhteensä							
aluevaraus (m ²)	340478	239219	269810	164914	132000	40000	1186421
kerrosala (k-m ²)	3000	3000	1800	9000	11322	6000	34122
asukkaat (2,1 hlö/as)	21	21	13	63	79	120	472
Reservialueet (AP/res)							
aluevaraus (m ²)	328289						
kerrosala (k-m ²)	19697						
asukkaat (2,1 hlö/as)	140						

Keskeiset perustelut kaavaratkaisuille

1. Toimintoja ja niistä aiheutuvaa liikennettä kootaan tulevan eritasoristeyksen vaikutusalueelle

Yleiskaava perustuu Pohjanmaan maakuntakaavaan 2030 ja vuonna 1994 valmistuneeseen valtatie yleissuunnitelmaan, jotka molemmat sisältävät valtatie 18 ja Kyröntien eritasoristeyksen. Samalla kolme nykyistä kolmihaaraliittymää poistetaan ja liikenne ohjataan eritasoon. Kaikki valtatie eteläpuoleinen liikenne risteää eritasoon rakentamisen jälkeen turvallisesti valtatielle.

Ratkaisun toimivuus edellyttää myös sitä, että taajamatoimintoja keskitetään eritasoliittymän vaikutusalueelle niin, että risteävä liikenne ei suuntaudu jäljelle jääviin liittymiin kuten Hevonkoskelle, Väkkärintielle, Taipaleelle tai Napuella. Kaavaratkaisulla ennakoidaan tuleva maakuntakaavan mukainen liikennejärjestely ja varmistetaan sen tarkoituksen toteutuminen.

2. Kunnallistekniikan ja kiinteistöjen rakentamiskustannusten ero eri vaihtoehtojen välillä

Kunnallistekniikan (kadut, vesi- ja viemäröinti) ja kiinteistöjen rakentamiskustannuksissa on verrattu vaihtoehtoa, jossa valtatie eteläpuolen moreenipohjaiselle alueelle yleiskaavassa tehdyt aluevaraukset toteutettaisiin valtatie pohjoispuolelle, joka on pääosin entistä merenpohjaa. TP ja TP-1 aluetta on otettu laskelmaan mukaan 450 000 m² ja AP-aluetta 160 000 m², joka käsittää 30 omakotitonttia.

Kustannuserot infrastruktuurin ja kiinteistöjen perustamiskustannusten välillä

- TP ja TP-1 -alueen infrakustannusten ero	3 000 000 euroa
- TP ja TP-1 -alueen kiinteistöjen perustamiskustannusten ero	6 360 000 euroa
- AP- alueen infrakustannusten ero	2 500 000 euroa
- AP-alueen kiinteistöjen perustamiskustannusten ero	1 740 000 euroa
Kustannusero yhteensä	13 600 000 euroa

3. Kunnan elinvoimaisuuden lisääminen työpaikkojen ja asukasluvun laskun taittamiseksi

Isonkyrön asukasluku ja työpaikkojen määrä on vähentynyt viimeisten vuosikymmenien aikana merkittävästi. Kuntakeskuksen yksityisen kaupan palveluvarustus on jatkuvasti heikentynyt ja palvelut haetaan entistä enemmän kunnan ulkopuolelta.

Keskustatoimintoihin kuuluvia julkisia palveluja on jo viimeisen 20 vuoden ajan keskitetty Kyrööntien varteen, joka on keskeinen sisääntuloväylä kuntakeskukseen. Alueelle on vireillä myös kaupan liikerakennushankkeita. Keskustatoimintojen sijoittaminen Kyrööntien varteen lähemmäs valtatieä on kunnan strateginen päätös kuntakeskuksen laajentumissuunnasta, jolla parannetaan kaupan palvelujen menestymisedellytyksiä ja kuntakeskuksen elinvoimaisuutta.

4. TP-alueet voidaan eriyttää asuntoalueista

Sijoittamalla uudet TP-alueet valtatie eteläpuolelle voidaan niiden aiheuttama liikenne ja muu toiminnasta asutukselle aiheutuva häiriö minimoida. Toisaalta valtatie pohjoispuolella ei myöskään ole riittäviä vapaita alueita TP-alueiksi.

5. Raide- ja muun joukkoliikenteen edistäminen Vaasa – Seinäjoki -kehityskäytävällä

Osayleiskaavan tavoitteena on tukea joukkoliikenteen kehittymisedellytyksiä Vaasa-Seinäjoki kehityskäytävällä sekä raideliikenteen että muun joukkoliikenteen osalta. Toiminnot sekä tukevat joukkoliikenneyhteyksiä että osin tukeutuvat niihin. Tavoitteena on mahdollistaa pitkällä aikavälillä myös junien pysähtymisen keskustan kohdalla.

6. Rakentaminen tulvariskialueelle vähentyy

Maankäytön suunnittelussa pyritään vähentämään erityisesti rankkasateista ja jääpadoista aiheutuvaa tulvariskiä Isonkyrön keskustaajamassa suuntaamalla asutusta ja muita toimintoja muualle kuin tulvariskialueille.

7. Rakentaminen Kyrönjokilaakson kulttuurimaisema-alueelle vähentyy

Rakentamista suunnataan pois peltoalueilta

8. Alueen osittainen toteutus ennen eritason rakentamista

Kuntakeskuksessa on akuutti tarve omakotitonteista sekä yritystonteista. Ennen Kyröntien ja valtatie eritason toteutusta kaava mahdollistaa rajatun noin 20 ha:n yritysalueen käyttöön oton valtatie eteläpuolelta, jonne liikennöinti tapahtuu Ikolantien kautta sekä 30 omakotitalon rakentamisen Ventälän tien varteeseen, josta on valtatie alittava suora yhteys Härkäkinentietä Kyröntielle ja kuntakeskuksen keskeisiin palveluihin.

Keskusta-alueet (C) muodostavat akselin, jonka sijainti on varsin keskeinen nykyisen taajama-alueen keskellä, valtaosin noin 1-2 km etäisyydellä asuinalueista. Saavutettavuus asuinalueilta on siten hyvä. Isonkyrön väestöllinen keskipiste on uudella C-alueella koulukeskuksen lounaispuolella. Kyröntien varsi on tällä hetkellä Isonkyrön sivistys- ja vapaa-ajan keskus, jolla on laajentamistarpeita. Alueella on tarvetta mm. uudelle liikuntahallille sekä päiväkodille. Tulevaisuudessa väestön ikääntyessä asuminen muuttuu keskustahakuisemmaksi ja palvelujen läheisyydessä sijaitsevien asuntojen kysyntä kasvaa. Alueella voi olla tarvetta esimerkiksi senioriasunnoille sekä muille vapaa-ajan palveluille. Mikäli ostovoiman ulosvirtausta saadaan vähennettyä, paranevat alueen kaupalliset palvelut, mikä elvyttää myös muita elinkeinoja ja luo tarvetta uusille keskustahakuisille työpaikoille sekä asumiselle. Valtatie ja Kyröntien risteykseen toteutettavat eritasoliittymän rampit varaavat osan osayleiskaavassa osoitetusta C-alueesta, eikä mainittu pinta-ala siten toteudu kokonaisuudessaan. Alueessa on siten ylimitoitusta, joka täsmentyy asemakaavoituksella.

Maakuntakaava sallii Isonkyrön keskusta-alueelle vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittamisen. Keskustassa ja sen lähiympäristössä on kuitenkin lukuisia arvokkaita rakennuksia ja ympäristö on hyvin pienpiirteistä. Vähittäiskauppojen suuryksiköiden toteutus muuttaisi merkittävästi keskustan taajamakuva. Suuret hallit ja laajat pysäköintialueet eivät sovellu Isonkyrön vanhaan keskustaan. Vähittäiskaupan tuottamat liikennemäärät eivät myöskään sovellu vanhalle keskusta-alueelle. Suurimmat yksiköt voidaan sijoittaa lähemmäs valtatieä, joka on niille myös liikenteellisesti sekä kaupallisesti edullisempi sijainti.

Lapinmäen alueelle on osoitettu uusia pientalovaltaisia asuinalueita sekä asumisen mahdollisia laajenemisalueita. Kunnan tavoitteena on saada alueella aiemmin ollut rautatiealue uudelleen käyttöön. Nykyinen Orismalan seisake on kaukana keskustasta ja palvelee siten huonosti keskustassa asuvia ja edellyttää auton käyttöä. VR on lopettanut Orismalan seisakkeen käytön 20.6.2016 vähäisen matkustajamäärän vuoksi. Tavoitteena on alueen elinvoimaisuuden säilyttäminen ja kehittäminen osana Vaasa-Seinäjäki kehityskäytävää. Reilun 40 km:n etäisyydellä kuntakeskuksesta on noin 100 000 työpaikkaa ja 200 000 asukasta. Tähän liittyen keskeisessä asemassa on riittävien työpaikka-alueiden varaaminen, raideliikenteen hyödyntäminen ja siihen liittyvien liikenne- sekä yhdyskuntarakenneratkaisujen tekeminen tukien koko kehityskäytävän toimivuutta ja Isonkyrön elinvoimaisuutta. Ratkaisu pyrkii lisäksi kehittämään tavoitteena olevaa vuorovaikutteisuuteen perustuvaa elinkeinotoimintaa ja asumista.

Valtatielle 18 on suunniteltu Kyröntien kohdalle eritasoliittymä, joka on esitetty maakuntakaavassa. Uusilla pientaloalueilla on mahdollisuus parantaa kunnan vetovoimaa. Lapinmäki on harvoja alueita, jotka eivät kuulu valtakunnallisesti arvokkaaseen Kyrönjoen kilaakson maisema-alueeseen ja jonne siten voidaan uusia laajoja aluevarauksia osoittaa. Vaikutukset arvokkaaseen maisema-alueeseen jäävät siten vähäisemmäksi. Maaperä on hyvää rakennusmaata, eikä alueella ole keskustan tapaan tulvaongelmia. Valta-

kunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät, ettei tulvaherkille alueille tulisi osoittaa uutta maankäyttöä. Alueella syntyvät hulevedet voidaan käsitellä asianmukaisesti.

2.2.3 Luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot

Euroopan Unionin luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeista suunnittelualueella tavataan saukkoja, liito-oravaa ja lepakoista pohjanlepakkoa, viiksisiippaa ja vesisiippaa sekä viitasammakkoa. Osayleiskaava-alueella on kaksi luonnonsuojelualuetta. Pappilansaari sekä pienistä saarelmista koostuva Tummungin luonnonsuojelualue. Vuoressalon kallioiden on maakuntakaavassa merkitty luonnonsuojelulain nojalla suojeltavaksi tarkoitettu kalliomaiseman suojelualueeksi. Eteläborealisella Pohjanmaalla uhanalaisiksi luokiteltuja kasveja ovat Lapinmäen täyttöalueen korvessa kasvava hentosara, Tuuralan Myllymäen haassa kasvava ketoneilikka sekä Kuivilanvuorella esiintyvät jäkki. Pohjanmaalla harvinaista sinivuokkoa kasvaa Ikolan Väkkärinmäen metsässä. Valtakunnallisesti uhanalaisista lintulajeista esiintyy pesivänä kivitasku ja sinisuohaukka, Pohjanmaalla uhanalaisista lajeista liro.

Alue on rautakautisen kulttuurialueen eteläpohjalaista keskuseutua. Jo 1200-luvulla alkoi Kyrönjokilaaksoon asettua vakituksia asukkaita, ja 1400-luvulla Kyrönjoen alajuoksu oli Etelä-Pohjanmaan tärkeintä asutusaluetta. Alueella on lukuisia arvokkaiksi luokiteltuja rakennuksia, kulttuurihistoriallisesti arvokkaita alueita sekä muinaismuistoja ja luontoarvoja. Alueella sijaitsevat mm. valtakunnallisesti arvokas Kyrönjokilaakson maisema-alue, Napuen taistelutanner, Perttilänmäki. Kirkoista vanhin on Isonkyrön 1400–1500-lukujen vaihteessa rakennettu kivikirkko. Muut kirkot ovat peräisin 1800-luvulta.

2.2.4 Ympäristönsuojelu

Alueella sijaitsee I luokan pohjavesialue, Suolainen (1015201), jonka vettä käytetään kulutushuippujen tasaamiseen. Kyrönjoen ekologinen tila on Isonkyrön kohdalla luokiteltu tyydyttäväksi. Vaasan vesilaitos käyttää raakavetenä myös Kyrönjoen vettä.

2.2.5 Ympäristöhäiriöt

Valtatien liikenteen aiheuttama teoreettinen 55dB melualue on merkitty kaavakartalle, samoin rautatieliikenteen aiheuttama melu- ja värinäalue. Uudet työpaikka-alueet valtatievarressa voivat vaimentaa takana oleville asuinalueille kohdistuvaa meluvaikutusta.

Kyrönjoen tulvinta tulee huomioida uusien rakennusten sijoittelussa sekä alimpien kasvutuvien rakenteiden korkeudessa. Kotieläintalouden suuryksiköiden arvioidulle haajuhyökkeelle ei ole osoitettu uutta asuinrakentamista.

Alueella olemassa oleva ampumarata tulee huomioida Lappimäen asemakaavoituksessa ja ampumaradan luvituksessa on huomioitava turvallisuusnäkökohdat.

2.3 YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Osayleiskaava on laadittu oikeusvaikutteisena. Osayleiskaavalla ohjataan yleispiirteisesti alueen maankäyttöä ja rakentamista. Osayleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Osayleiskaavassa on osoitettu maankäytön aluevaraukset toteutuneen tilanteen mukaan sekä strategisen kehitystavoitteen mukaiset muutostarpeet ja aluevaraukset.

Osayleiskaavan uudet aluevaraukset on pääosin tarkoitus toteuttaa asemakaavoituksella. Muilla alueilla rakennusluvut käsitellään erikseen suunnittelutarveratkaisujen kautta.

3. LÄHTÖKOHDAT

3.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Isokyrön keskustan osayleiskaava-alue käsittää kunnan keskustaajaman lisäksi sitä ympäröiviä taajamia ja raittikyliä lähialueineen; joen pohjoispuolella Tuuralan, Kirkonkylän, Palonkylän, Laurolan, Ulvilan ja Kuivilan kylät, joen eteläpuolella osia Hevonkosken, Ikolan, Ventälän, Taipaleen ja Napuen kylistä. Suunnittelualue rajautuu etelässä osittain Kyrönjokeen ja Vaasa–Seinäjoki –rautatiehen, lännessä Tervajoen osayleiskaava-alueeseen, pohjoisessa Tuohisalonmäkeen, Tursonnevan, Hangasnevan ja Jaurinnevan sualueisiin, idässä Ylipään osayleiskaava-alueeseen ja Seinäjoen kaupungin rajaan.

Isokyrö on ollut keskiajalla Pohjankyrön pitäjän kirkollinen ja hallinnollinen keskuspaikka. Alueen historiasta kertoo edelleen keskiaikainen kivikirkko Kyrönjoen rannalla, jonka varrelle seudun asutus on edelleen keskittynyt. Kyrönjoen suuntaisesti kulkevat myös valtatie 18, etäämmällä Vaasa-Seinäjoki rautatie sekä Kyrönjoen pohjoispuolella paikallistie 7200.

3.1.2 Luonnonympäristö

Maastonmuodot

Isokyrön keskustaajaman suurmaisemarakenne on osayleiskaava-alueen ulkopuoleisten moreeniselänteiden väliin jäävää alavaa laaksoa. Laakso muodostuu joenuomasta, jota reunustaa tasainen savilaakso. Siellä täällä laaksosta kohoaa yksittäisiä moreeni- ja kalliomaakumpuja. Suunnittelualueen korkein kohta on Vuoressalon kallioilla noin 60 m merenpinnan yläpuolella (mpy). Suurin osa alueesta on 15–25 metrin korkeudessa mpy. Matalimmat alueet ovat Kyrönjoen rannalla, joen pinta on alimmassa kohdassa, Hevonkosken kohdalla noin 13 m mpy. Alueen korkeusvaihtelu on muutamia korkeampia kumpareita lukuun ottamatta suurimmaksi osaksi 5–10 metriä.

Kallio- ja maaperä

Suomen geomorfologisen aluejaon mukaan Kyrönjokilaakso kuuluu Etelä-Pohjanmaan matalan kallio- ja maaperäkorkokuvan alueeseen. Pohjanmaan lakeusvyöhyke on subakvaattista eli veden huuhtomaa aluetta, joka alkoi paljastua veden alta vasta noin 7000–3000 vuotta sitten. Muinainen Itämeri on huuhtonut alueen maaperästä hienojakoisia maa-aineksia, joten moreeni- ja kalliomaakumpareet ovat hyvin lohkareisia.

Osayleiskaava-alue kuuluu Pohjanmaan liuskevivivyöhykkeeseen. Kallioperä on suurimmaksi osaksi kiillegneisiä lukuun ottamatta pieniä granodioriittiesiintymiä Tervajoentien ja Kyrööntien risteyksessä ja porfyyrisen diatekstiitin esiintymää Ruusupurontien ja Jaurin poikkien paikkeilla.

Kyrönjokilaakso on muodostunut suurimmaksi osaksi hienorakeisten maalajien sedimenteistä. Kyrönjoki on kuljettanut saven päälle lietteisiä tulvakerroksia. Hiesun ja hienon hiedan esiintymät ovat kasaantuneet joen mutkiin. Osayleiskaava-alueen maaperä on suurilta osin savea ja liejusavea, toiseksi eniten on hiekkamoreenia ja kalliomaata. Joen

varressa keskustan tuntumassa on hiesua, samoin kuin Paalainmaanmetsän ja Pyydyssalonmäen välissä sekä Hakaluhdan tienoilla. Alueella on myös pieniä hienon hiedan, soran ja hiekan esiintymiä. Turvealueita on mm. Mustikkanevalla ja Lapinluhdan peltoaukealla. Turvealueet on ojitettu maa- ja metsätalouskäyttöön.

Kyrönjokilaakson maaperä on paikoin luonnostaan hapan. Happamuus johtuu sulfaattieli alunamaasta, jota on syntynyt yli 4000 vuotta sitten Litorinameren aikana sedimentoituneesta liejusavesta. Vesistöissä happamuus ja korkea metallipitoisuus aiheuttavat merkittäviä ongelmia vesieliöille.

Ilmasto

Suunnittelualue sijaitsee eteläborealisella ilmastovyöhykkeellä ja kasvuvyöhykkeellä 4, mäkiseutujen ja lakeuksien vyöhyke. Pohjanmaan rannikko kuuluu tilastollisesti Suomen vähäsateisimpiin alueisiin. Termisen kasvukauden pituus on keskimäärin 165–175 päivää. Meren läheisyys vaikuttaa alueen ilmastoon keväällä ja alkukesällä viilentävästi, syksyllä ja alkutalvella lauhduttavasti.

Alue on suureksi osin hyvin alavaa ja vähäpuustoista, joten tuulet pääsevät puhaltamaan melko vapaasti. Metsäsaarekkeet antavat kuitenkin tuulen suojaa niiden yhteyteen sijoittuneelle asutukselle. Vuotuisen tuulijakauman perusteella yleiskaava-alueella tuulee jokseenkin yhtä paljon kaakosta, etelästä, lounaasta, lännestä ja pohjoisesta. Talvisin ja syksyisin vallitsevat tuulensunnat ovat kaakko, etelä ja lounas. Keväisin pohjoistuulia on eniten, kesällä pohjois- ja länsituulta. Tyynien päivien osuus on läpi vuoden viiden ja kymmenen prosentin välillä.

Vesistöt ja vesitalous

Osayleiskaava-alue kuuluu Kyrönjoen vesistön päävaluma-alueeseen. Alueen sisällä on useita pienempiä Kyrönjoen vesistöön kuuluvia valuma-alueita: Lehmäjoen alaosan, Isonkyrön sekä Kiviojan – Jaurinkanavan valuma-alueet. Kyrönjoki saa alkunsa Suomen-selän suurelta vedenjakajalta ja laskee Mustasaassa suistoalueen kautta Pohjanlahteen.

Kyrönjoen ekologinen tila on Isonkyrön kohdalla luokiteltu tyydyttäväksi. Heikoimmillaan veden laatu on keväällä tulvien jälkeen ja syksyllä runsaiden sateiden jälkeen, jolloin ojitetuilta alunamailta virtaa jokeen hapanta vettä. Happamuus ja happamien jaksojen aikana esiintyvät korkeat metallipitoisuudet ovat veden laadun suurin ongelma. Rungas peltojen ojitaminen ja pelloilta kulkeutuvat ravinteet ovat lisänneet joen ympäristökuormaa. Kyrönjokeen laskee Vanhan kirkon lähellä koillisesta kaakkoon virtaava Lehmäjoki. Lehmäjoen ekologinen tila on luokiteltu huonoksi. Alueen muut vesistöt ovat valtaoja, puroja ja maa-ainesten ottopaikkoihin syntyneitä lammikoita.

Kyrönjoen veden laatu on parantunut viime vuosikymmeninä. Kuitenkin jokiveden happamuus, siihen liittyvä korkea metallipitoisuus, veden sameus sekä kiintoaine- ja typpi-kuorma haittaavat edelleen vesiluontoa. Virtaaman voimakas ja nopea vaihtelu lisää veden laatuongelmia. Sameus ja happamuus pahenevat tulva-aikoina. Rehevyyden ja hygieniaongelmat korostuvat kesällä.

Alueella sijaitsee I luokan pohjavesialue, Suolainen (1015201). Suolaisen vedenottamo sijaitsee Kyrönjoenlaaksossa peltoaukealla. Alue on tiiviiden siltti- ja savikerrosten peitossa. Vedenottamo kerää laajalta alueelta ruhjeessa virtaavia pohjavesiä. Alueella on 2 kaivoa ja pohjavesilammikko.

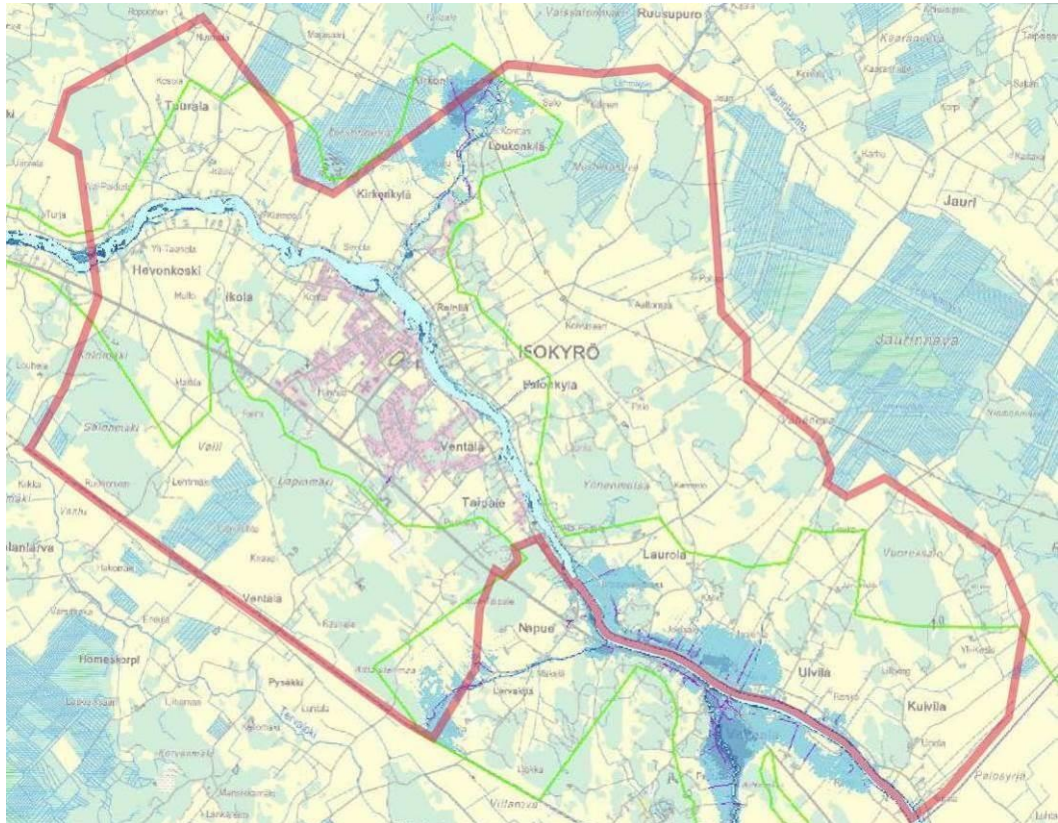
Kuva 1: Kyrönjokea keskustan kohdalla.

Kyrönjoen tulviminen

Tarkistuslausunnossa tulvakorkeuksista ja suositeltavista rakentamiskorkeuksista Isonkyrön kunnan kaavoitettavilla alueilla (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, 2015) kerrotaan, että Kyröntien merkittäville tulvariskialueille on vuonna 2013 valmistunut tulvavaara- ja tulvariskikartoitus. ELY-keskus on arvioinut Isonkyrön osayleiskaavan alueella kerran sadassa vuodessa tapahtuviin tulviin lisättävän harkinnanvaraisen lisäkorkeuden ja antanut tämän perusteella tiedot alimmista rakentamiskorkeuksista joen varrella. Tiedot on kirjattu kaavamääräyksiin.

Tulvariskialueeseen kuuluu myös Isonkyrön taajama. Kyrönjoelle on tyypillistä suuri virtaaman vaihtelu, joka uoman vähäiseen kaltevuuteen ja maaston tasaisuuteen yhdistettynä tekee joesta tulvaherkän. Virtaama on tyypillisesti suurimmillaan keväisin lumien sulamisen aikaan. Keväinen virtaama nousee nopeasti tehokkaan metsä- ja pelto-ojituksen sekä virtaamaa tasaavien järviäldaiden puuttumisen seurauksena. Tekojärvien rakentamisella on pystytty hieman tasoittamaan virtaamavaihteluja.

Kyrönjoen vesistöalueella on tehty tulvasuojelutöitä 1700-luvulta lähtien. Osayleiskaava-alueella suoritettuja tulvasuojelutöitä ovat olleet mm. Napuankosken perkaus 1753–1767, Lehmäjoen perkaus 1895–1899, Kyrönjoen ala- ja keskiosan perkaus 1899–1904 ja Lehmäjoen perkaus 1973–1981. Kyrönjoen yläosalle on rakennettu neljä tekojärveä. Myös Seinäjoen oikaisu-uoman avulla on voitu vähentää alajuoksun tulvahaittoja.

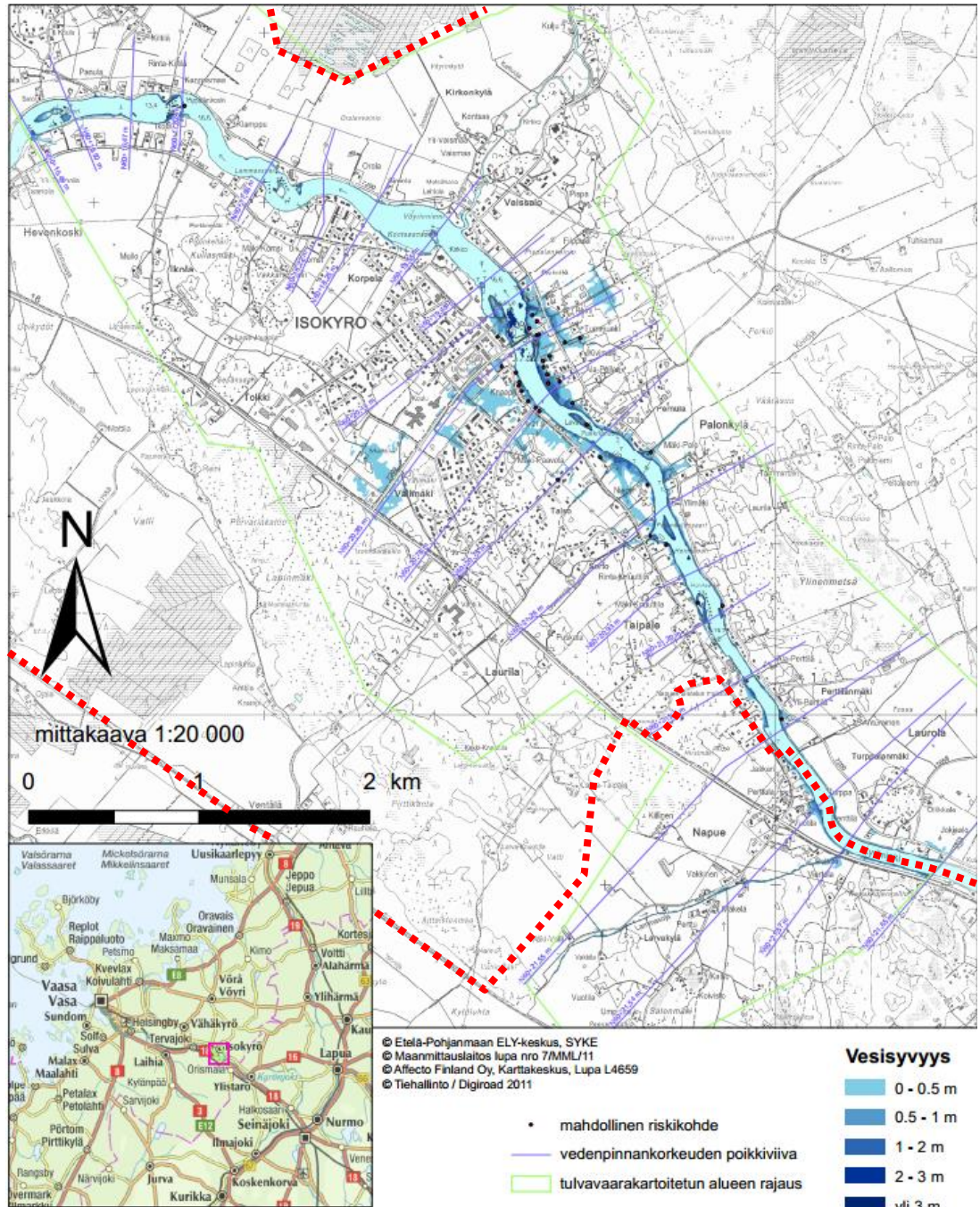

Kuva 1: Tulvavaarakartta kerran sadassa vuodessa tapahtuvaksi arvioidulle vesistötulvalle Kyrönjoessa Isonkylän kohdalla. Siniset vyöhykkeen kuvaavat vedentulvavedellä peittyviä maa-alueita. (www.ymparisto.fi/tulvakartat).

Osayleiskaava-alueelle on laadittu tulvavaarakarttoja, jotka kuvaavat veden alle jäävät alueet ja vesisyvyyden sekä vallitsevan vedenkorkeuden määrättyllä tulvan todennäköisyydellä (toistuvuudella). Jokirantojen lisäksi erityisesti Laurolassa, Ulvilassa ja Loukonkylän länsipuolella on laajoja tulvavaarassa olevia alavia alueita. Kyrönjoen vesistöalueella tulvakartoitus on laadittu vesistötulvalle, joka ei huomioi jäiden vaikutuksia. Kuvassa (Kuva 1:) on esitetty tulvavaarakartta todennäköisyydellä kerran sadassa vuodessa tapahtuvalle tulvalle.

Kyrönjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelman (luonnos 2014) mukaan Isosakyrössä on 18 asuinrakennusta ja yksi polttoaineen jakeluasema harvinaisen (1/100a) tulvan riskialueella.

Kyrönjoen vesistön erityispiirteisiin kuuluu, että jäät lähtevät liikkeelle ensin yläjuoksulta. Liikkuvat jäät aiheuttavat ongelmia ruuhkautuessaan alempana jokiomassa paikallaan olevien jäiden kanssa. Syntyvät jääpatot saattavat nostaa vedenpintaa nopeasti. Isonkylän keskustaajama on yksi Kyrönjoen ongelmallisimmista jääpatokohteista. Jääpatotulvat ovat aiheuttaneet vahinkoja rakennuksille ja silloille mm. vuosina 1962, 1972, 1985 ja 2006. Myös vuosina 2010, 2011 ja 2013 esiintyi Isosakyrössä jääpatotulvia, jotka eivät kuitenkaan aiheuttaneet merkittäviä vahinkoja. Kyrönjoen jääpatojen ennakkotorjuntamenetelmiin lukeutuu säännöstelytoimenpiteiden lisäksi jääkannen sahaaminen. Tulvan noustessa syntynyt jääpato voidaan poistaa räjäyttämällä tai etenkin pienemmissä uomissa kaivinkoneella. Alla olevassa kuvassa (Kuva 3:) on 26.4.2006 jääpaton aiheuttaman tulvan perusteella laadittu tulvavaarakartta. (Tulvariskien alustava arviointi, Kyrönjoen tulvariskien hallintasuunnitelma)

Kuva 2: Tulvavaarakartta, joka on laadittu 22.4.2006 tapahtuneen jääpatotulvan yhteydessä maaston merkittävien vedenkorkeuksien perusteella. Kartalle on lisätty osayleiskaava-alueen rajaus punaisella katkoviivalla. (www.ymparisto.fi/tulvakartat. Kartan laatija: Insinööritoimisto Pekka Leiviskä Oy 2010)

Luonnon monimuotoisuus

Isonkyrön keskustan osayleiskaavan luontoselvitys on tehty keväällä ja kesällä 2012 (Tmi Pohjanmaan luontotieto). Selvitys perustuu maastotyönä kerättyyn tietoon sekä alueelle aiemmin tehtyihin selvityksiin ja kirjallisuustietoihin. Suunnittelualueelle aikaisemmin tehtyjä luontoselvityksiä ovat Lapinmäen alueen yleiskaavatasoinen luontoselvitys 2005–2008 ja Tolkin asemakaavan luontoselvitys 2006–2010. Länsi-Suomen ympäristökeskus on laatinut Isonkyröön maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelman vuonna 2005.

Luontoselvitystä täydennettiin keväällä 2015 viitasammakkoselvityksellä ja Lapinmäen asemakaavan luontoselvityksellä (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy).

Alueen luonnonpiirteet

Suunnittelualueen metsät ovat peltojen ympäröimiä saarekkeitä, joista suurimpien pinta-ala ylittää neliökilometrin. Reunametsät ovat tyypillisesti reheväpohjaisia kuusta ja haapaa kasvavia lehtoja. Metsäalueiden keskellä on lohkareisia ja kallioisia mäntyvaltaisia metsiä. Peltojen keskellä sijaitsevat pienialaiset kuusikot ovat usein vanhoja ja luonnontilaisia. Puustossa on vanhoja kolohaapoja sekä kuusenkäävän ja pihkakäävän lahotamia järeitä kuusia. Vanhoille metsille tyypillisinä eläiminä esiintyy mm. liito-oravaa ja uuttukyyhkyä.

Kyrönjoen töyräät ovat Isossakyrössä matalia ja luonnontilaisia. Rakentamattomien peltorantojen puustona on lähinnä yksittäisiä harmaaleppiä, tuomia, pihlajia ja hopeapajuja. Pieniä rakentamattomia metsiköitä on säilynyt Hypäjänkosken rannassa ja Pappilansaassa. Melko luonnontilaisten rantalehtojen puustossa vallitsee tuomi, kasvillisuudessa on mm. lehtotähtimöä, kieloa ja sudenmarjaa.

Kyrönjoen loivilla rannoilla esiintyy tulvaniittyjä ja -saaria. Tulvarantojen kasvillisuuden muodostavat järvikorte, ruokohelvi, vesisara ja punakoiso. Koskipaikoista yleiskaava-alueeseen kuuluu Hypäjänkoski, Lammassaaren koski, Reinilänkoski ja Perttilänkoski. Joen pohja on koskipaikoissa kivikkoa, josta hiekka ja sora ovat vanhoissa perkauksissa huuhtoutuneet pois. Kaikissa koskissa on vanhoja patoja, jotka estävät vaelluskalojen kutunousun ylävirtaan matalan veden aikaan.

Yleiskaava-alueen luonnontilaiset suot ovat pieniä ohutturpeisia soistumia, jotka ovat syntyneet kallion tai savikon päälle. Ojittamattomia pieniä isovarpurämeitä, tupasvillärämeitä ja saranevoja on Lapinmäessä ja Palonkylän Ylisenmetsässä. Salonmäessä on ojittamattomia korpipainanteita.

Uhanalaiset lajit

Euroopan Unionin luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeista suunnittelualueella tavataan saukkoja, liito-oravaa ja lepakoista pohjanlepakkoa, viiksisiippaa ja vesisiippaa. Saukoista on havaintoja Kyrönjoessa. Liito-orava esiintyy alueella suhteellisen runsaana mm. Lapinmäen Isonhaankallion, Palonkylän Ylisenmetsän ja Napuen vanhan kuusikon ympäristössä. Perttilänkoski ja Reinilänkoski ovat pohjanlepakoille tärkeitä hyönteispyyntialueita. Osayleiskaavan luontoselvityksessä 2012 todettiin Lapinmäellä Reinin ja Isonhaankallion metsissä viiksisiippojen elinympäristöjä sekä Lehmäjoella ja Kyrönjoen Reinilänkoskella vesisiippojen elinympäristöjä.

Osayleiskaavaa varten laadittua luontoinventointia täydennettiin Lapinmäen osalta keväällä 2015, koska alueella oli tehty metsän hakkuita. Selvityksessä todettiin, että Lapinmäen tervaleppäkorpi oli pääosin hakattu, eikä jäljelle jääneellä alueella ollut enää erityistä arvoa. Lapinmäen Reinin metsästä oli jäljellä vain reunavaikutteinen mäen päällä oleva metsä, joka ei tarjoa alueella todetuille lepakoille elinympäristöä. Alue ei enää tarjoa myöskään liito-oraville soveliaista elinympäristöä.

Keväällä 2015 osayleiskaava-alueella suoritettiin viitasammakkoselvitys. Kutevia viitasammakoita kuultiin Ikolassa Väkkärintien saviprunnissa, uuden hautausmaan ympäristön lammikoissa Pispantiellä sekä Palonkylässä Paloniemen lammessa. Kussakin paikassa kuultiin vain korkeintaan 5 äänessä olevaa yksilöä. Yleiskaava-alueella on vähän viitasammakon kutupaikoiksi sopivia kosteikkoja.

Eteläboreaalaisella Pohjanmaalla uhanalaisiksi luokiteltuja kasveja ovat Lapinmäen täytöalueen korvessa kasvava hentosara, Tuuralan Myllymäen haassa kasvava ketoneilikka sekä Kuivilanvuorella esiintyvät jäkki. Pohjanmaalla harvinaista sinivuokkoa kasvaa Ikolan Väkkärinmäen metsässä.

Valtakunnallisesti uhanalaisista lintulajeista esiintyy pesivänä kivitasku ja sinisuohaukka, Pohjanmaalla uhanalaisista lajeista liro. Kivitaskuja havaittiin Ikolan Mullon ja Ulvilan Järvimäen kivikkoisilla hevoslaitumilla. Sinisuohaukan ja liron reviirit ovat Jaurinnevalla pelloksi raivatulla turpeennostoalueella. Valtakunnallisesti silmälläpidettäviä suunnittelualueen pesimälajeja ovat rantasipi, sirittäjä, punavarpunen ja käenpiika.

Luonnonsuojelualueet

Osayleiskaava-alueella on kaksi luonnonsuojelualuetta, jotka sijaitsevat Reinilänkosken ympäristössä Kyrööntien sillan läheisyydessä.

1. Pappilansaaren luonnonsuojelupäätös on tehty vuonna 1959 Vaasan lääninhallituksessa.
2. Pienistä saarelmista koostuva Tummungin luonnonsuojelualue puolestaan perustettiin 1998 Länsi-Suomen ympäristökeskuksen päätöksellä.
3. Vuoressalon kalliot alueen itäosassa on maakuntakaavassa merkitty luonnonsuojelulain nojalla suojeltavaksi tarkoitettuksi kalliomaiseman suojelualueeksi. Alueella sijaitsee lisäksi muinaishautoja.

Huomionarvoiset luontokohteet:

1. Lapinmäen läjitysalueen korpi - Läjitysalueen länsipuolella on luonnontilaista ja melko vetistä kangaskorpea ja korpea. Suolla kasvaa runsaasti uhanalaista hentosaraa.
2. Salonmäen terveleppäkorpi - luonnontilainen korpipainanne. Pienen lähteensilmän alapuolella on hyllyviä vehkaa kasvavia pintoja. Puustossa on terveleppää ja haapaa.

Maatalousalueet, joilla on luonto- ja maisema-arvoja:

Maatalouden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelmassa osoitettuja maatalousalueita, joilla on luonto- ja maisema-arvoja ovat:

1. Tuuralan Myllymäen lammashaka - Laitumella on havaittu uhanalaista ketoneilikkaa
2. Reinin haka - edustava, laaja, monipuolinen, käytöstä poisjäänyt laidun
3. Palonkylän laitumet - Laaja käytössä oleva lammaslaidun molemmin puolin tietä keskeisellä paikalla. Vähävetisinä aikoina karjalla on pääsy Palonkylänsaareen matalaa kannasta pitkin. Tien toisella puolella on laidunnettua hakamaata ja kivikkoisia saarekkeitä sekä vanha saviprunni. Alueella on havaittu useita edustavan perinneluontotyypin ilmentäjäkasveja, mm. päivänkakkaraa, ahopukinjuurta, tuoksusimaketta, rantatädykettä ja harvinaista mäkikauraa.
4. Kannaston haka - Hyvin säilynyt, pienipiirteinen luonnonlaidun, jolla on kiviröykkiöitä, kalliopaljastumia, metsäsaarekkeitä sekä pieni kosteikko. Edustavaa perinneluontotyyppiä ilmentävistä kasveista alueella on havaittu ahomansikka, mesimarja, kissankello, nurmitatar sekä järvikorte

5. Napuen joenrantaniitty - Käytöstä poisjäänyt, rehevöitynyt rantalaidun kasvaa korkeaa heinikköä. Vanhojen luonnonlaitumien kasveista on säilynyt ainakin lampaannata (Kullas 2005). Silmälläpidettävä punavarpunen pesii alueella ainakin kolmen parin yhdyskuntana.

Metsätalousalueet, joilla on luonto- ja virkistysarvoja:

1. Lapinmäen Isonhaankallio – Pellonreunassa on myös vanha saviprunni. Kallioiset rinteet ovat komeaa uudistusikäistä männikköä. Kallionalusmetsän puustossa on runsaasti varttunutta haapaa. Isonhaankallion suo on ojitattamaton ruohoista kangaskorpea ja sarakorpea. Kosteaa kallionalusmetsä on liito-oravan, pohjanlepakon ja viiksisiipan elinympäristöä.
2. Talson metsikkö – lohkareinen lehtomaisen kankaan metsikkö. Huomionarvoisia kasveja ovat myös harvinainen kivikkoalvejuuri ja kaunis puistolemmikki.
3. Palonkylän Ylinenmetsä – Laurilan Pitkälakson peltoa ympäröi laajahko yhtenäinen varttunut ja uudistusikäinen metsä. Puusto on koko alueella luontaisen tiheää ja puulajisuhteiltaan luonnontilaisen kaltaista. Alueen eteläosa on kallioista kuivahkon kankaan varttunutta männikköä ja ilmeeltään talousmetsää. Pohjoisosa on vanhaa kuusettunutta männikköä. Pellonreuna on liito-oravan elinympäristöä.
4. Napuen vanha kuusikko – Napuen muistomerkin ympärillä on lehtomaisella kankaalla huomattavan vanhaa kuusikkoa. Kuusikko on liito-oravan, pohjanlepakon ja viiksisiipan elinympäristöä. Vanhojen laitumien kasveista kasvaa metsänreunassa ahomansikkaa, mesimarjaa, ahomataraa ja ahopukinjuurta.
5. Kuivilanvuori – Kuivilanvuoren kyläkallio on monimuotoinen ja maisemallisesti hieno alue. Kallioilla risteilee paljon käytetty polkuverkosto. Kuivilanvuorella tavataan monenlaisia kalliomuodostelmia ja edustavaa kalliokasvillisuutta. Jyrkillä eteläseinämällä kasvaa kalliokioloa, isomaksaruohoa, karvakiviyrttiä sekä laajoja kasvustoja kuhmujäkälää. Laajoilla jäkäläpeitteisillä silokallioilla kasvaa mm. ketunliekoa ja uhanalaista jäkkiä. Tihkuvetisten pohjois- ja itäseinämien juurella on vanhoja kolohaapoja.
6. Vuoressalo – Vuoressalon lakialueet ovat luonnontilaisen kaltaista kalliomännikköä ja enimmäkseen kitumaata. Osittain alue on metsittynyt vanhojen siemenpuuhakkuiden jälkeen ja puustoon on tullut runsaasti haapaa. Poron- ja hirvenjäkälät peittävät laajoja silokallioita. Vuoressalo on maisemallisesti merkittävä kohde ja siihen liittyy vanhoja tarinoita.

Taipaleen laajennusalueen ulkopuolella kaakossa on selvityksen mukaan metsätalousalue, joilla on luonto- ja virkistysarvoja:

Napuen vanha kuusikko – Napuen muistomerkin ympärillä on lehtomaisella kankaalla huomattavan vanhaa kuusikkoa. Kuusikko on liito-oravan, pohjanlepakon ja viiksisiipan elinympäristöä. Vanhojen laitumien kasveista kasvaa metsänreunassa ahomansikkaa, mesimarjaa, ahomataraa ja ahopukinjuurta.

Muuttolinnuille tärkeät alueet

Kontsaansaaren lieterannalla on merkitystä kevät- ja syysmuutonmuuton aikaisena levähdysalueena. Saarella on havaittu muuttoaikaan mm. tundrakurmitsa, suosirri, lapinsirri, punajalkaviklo, jänkäsirriäinen ja lapasorsa.

3.1.3 Maisema

Osayleiskaava-alueelta on laadittu erillinen Isonkyrön osayleiskaava-alueen maisemaselvitys (Cederqvist & Jänntti Arkkitehdit Oy 2014) jossa tarkastellaan tarkemmin maisemaa ja taajamakuva.

Maisemarakenne

Isokyrö kuuluu Suomen maisemamaakuntajaon mukaan Pohjanmaan maisemamaakuntaan, Etelä-Pohjanmaan viljelylakeuksien seutuun. Kyrönjokilaakson maiseman selkärangana on tasaisesta peltoaukeasta selväpiirteisenä erottuva Kyrönjoen uoma. Jokilaakson viljelyaukea ulottuu Isonkyrön keskustaajaman ympäristössä monin paikoin neljän kilometrin etäisyydelle joesta. Tasainen peltolakeus muuttuu laaksosta etäännyttäessä loivasti kumpuilevaksi, metsien ja soiden luonnehtimaksi vedenjakaja-alueeksi.

Kyrönjoki-laakso laajoja, tasaisia peltoaukeita rytmittävät metsäiset hiekkamoreeni- ja kalliomaasaarekkeet. Ne muodostavat päätepiteitä ja selkeitä reunoja pitkille, laajoille peltonäkymille. Puoliavoimia tiloja muodostavat maatilat rakennuksineen ja kasvillisuuksineen. Sulkeutuneita tiloja alueella on vaihtelevan kokoisten metsäsaarekkeiden keskellä.

Maisemakuva

Alueen maisemakuva muodostuu mutkittlevasta, loivapiirteisestä Kyrönjoen uomasta, avarista peltolakeuksista ja siellä täällä lakeudesta kohoavista kallio- ja moreenikummuista. Kyrönjoki on alueen tärkein maisemaelementti. Asutus seuraa jokea ja kylät vaihtuvat toisiksi ilman selvää rajaa. Pohjalaistyylliset talot antavat asutukselle omaleimaisen piirteen. Jokinäkymät ovat alueen muihin, hyvin avariin näkymiin verrattuna pienipiirteisiä. Joen mutkat, kasvillisuus, matalat lietsaaret, pienehköt kosket ja rakennukset luovat ihmisläheistä mittakaavaa.

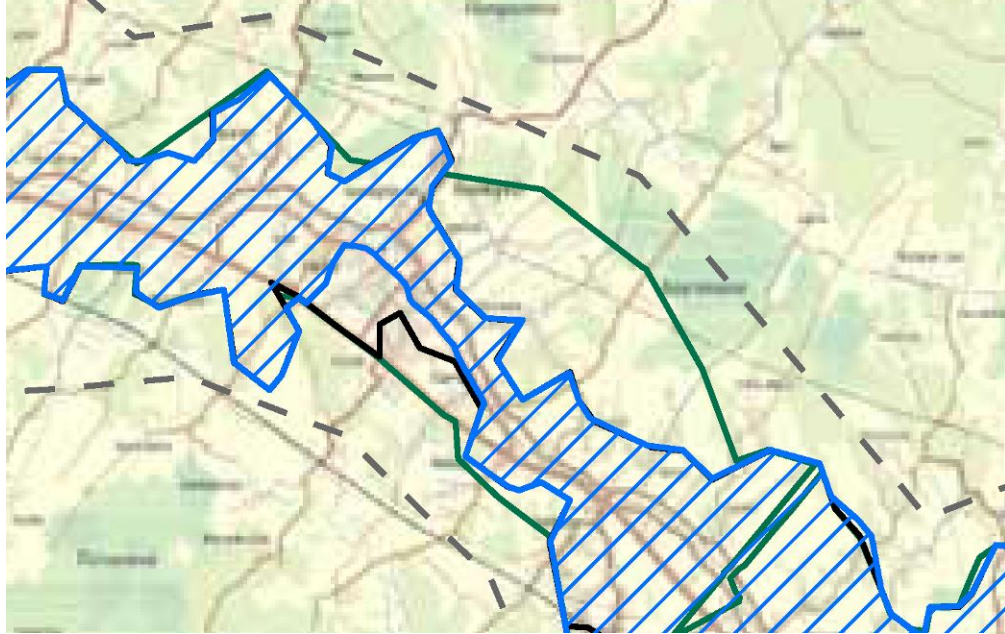
Keskustaajaman ulkopuolinen alue on melko harvaan asuttua ja rakentaminen on keskittynyt kylämaisesti metsäsaarekekumpujen tuntumaan tai nauhamaisesti jokivarteen. Jokivarren maisematilaan asutus on vaikuttanut tilaa rajaavasti, metsäsaarekkeiden tuntumaan sijoittuneen rakentamisen vaikutukset ovat lähinnä paikalliset.

Maisemalliset arvot

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Osayleiskaava-alueen läpi virtaava Kyrönjoki laaksoineen on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Kyrönjokivarsi ja eteläpohjalaiset viljelylakeudet ovat myös yksi Suomen 27 kansallismaisemasta. Osayleiskaava-alue on kokonaisuudessa edustava otos pohjalaista kulttuurimaisemaa: loivapiirteinen jokilaakso, joenvarsikylien asumusnauhat, tiiviimmät pienet kylät avariin peltojen reunoilla moreeni- ja kalliomaakumpareiden juurilla, pohjalaiset umpipihat.

Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys on meneillään. Isonkyrön kohdalla valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueetta on ehdotettu supistettavaksi keskustan uuden alueen osalta alla olevan kuvan mukaisesti (Kuva 3:). Koillisessa sijaitsevat alueet on ehdotettu maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Nämä on kuitenkin maakuntakaavassa merkitty myös valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kuuluvaksi. Ehdotus odottaa valtioneuvoston päätöstä 2015.

- Uusi valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (ehdotus 2013)
- Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (Valtioneuvoston periaatepäätös 1995)
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (Maakuntakaava)
- Inventointialue

Kuva 3: Ehdotus valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivityksestä.

Inventoinnissa kohdetta on kuvattu seuraavasti:

Kyrönjokilaakson maisema on lakeusmaisemalle tyypillisesti voimakkaan vaakasuuntaista ja suurimittakaavaista. Maisemaan vaihtelua tuovat kallioiset moreenikumpareet ja jokiluonto. Maiseman ytimenä on selväpiirteisessä uomassaan virtaava Kyrönjoki, jonka juoksuun matalat saaret ja kynnyskohdissa kohisevat pienehköt kosket tuovat vaihtelua. Tasainen peltolakeus muuttuu laaksosta etäännyttäessä loivasti kumpuilevaksi, metsien ja soiden luonnehtimaksi vedenjakaja-alueeksi. Kyrönjokivarren maisema-alue on yli 50 kilometriä pitkä.

Maanviljely on perinteisesti ollut tärkein elinkeino. Jo Ruotsin vallan aikana viljasadoista riitti muuallekin vietäväksi. Kydönpoltto lisäsi pelloja viime vuosisadalla, jolloin viljelyala kymmenkertaistui.

Alue on rautakautisen kulttuurialueen eteläpohjalaista keskuseutua. Jo 1200-luvulla alkoi Kyrönjokilaaksoon asettua vakituisia asukkaita, ja 1400-luvulla Kyrönjoen alajuoksu oli Etelä-Pohjanmaan tärkeintä asutusaluetta. 1500-luvun loppuun mennessä asutus oli levinnyt Kyrönjoen latvoille asti. Asutus seuraa Kyrönjokea katkeamattomana nauhana ja kylät vaihtuvat toisiksi ilman selvää rajaa. Alueella on vielä runsaasti jäljellä viime vuosisadan lopun pohjalaistyyllisiä taloja, vaikka sodan jälkeen ja viime vuosikymmeninä on uudisrakentaminen ollut vilkasta. Erityisesti Isossakyrössä on huomattavan paljon hyvin säilynyttä talonpoikaista rakennuskantaa. Kirkoista vanhin on Isonkyrön 1400–1500 – lukujen vaihteessa rakennettu kivikirkko. Muut kirkot ovat peräisin 1800-luvulta. Vanhat maantiet seurailevat jokivartta joen molemmin puolin koko matkan. Kulttuurihistorialli-

set arvot tiivistyvät Isossakyrössä, Valtaalan ja Orismalan tieosuuden varsilla. Alueella on esihistoriallisten muinaisjäännösten ohella monia historiallisen ajan muistomerkkejä, kuten kirkko, Napuen taistelun muistomerkki, tiemuseokohteena oleva maamme vanhin riippusilta Perttilässä sekä 1896 rakennettu Valtaalan kiviholvisilta.

1980-luvun jälkeinen rakentaminen on sijoittunut laakson kylissä mosaiikkimaisesti perinteisille rakennuspaikoille vanhemman rakennuskannan sekaan tai asuntoalueiksi kuntakeskusten kylkeen. Maisemakuvallisia huippukohtia ovat hyvin hoidetut pohjalaistalot pihapiireineen.

Isonkyrön maisemakuvallisia häiriöitä ovat purkukuntoinen betoniasema ja muutama kaupan sekä pienteollisuuden halli.

Maisemallisesti arvokas peltoalue

Keskustan osayleiskaava-alueen rakennetun ympäristön inventoinnissa Vanhaan kirkkoon liittyvät peltoalueet on todettu maisemallisesti arvokkaiksi.

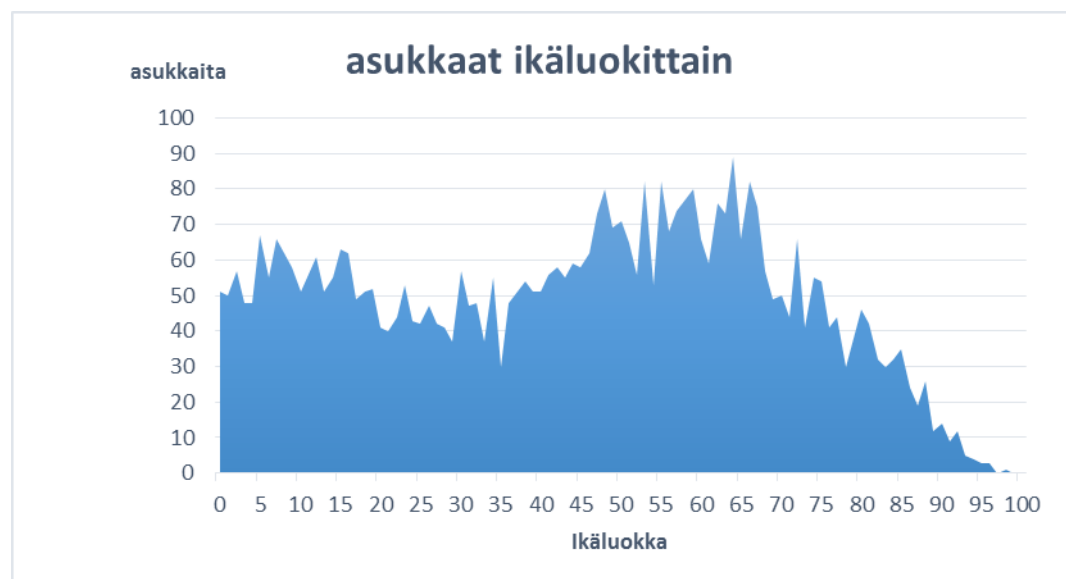
3.1.4 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella

Isokyrössä oli tilastokeskuksen mukaan vuoden 2015 lopussa 4789 asukasta, joista noin 2500 asui keskustaajaman osayleiskaava-alueella. Kunnanväkiluku on laskenut 1990-luvun puolivälistä lähtien melko tasaisella nopeudella yhteensä noin neljällä sadalla asukkaalla. Tilastokeskuksen väestöennusteessa ennakoidaan kuitenkin väkiluvun laskun tasaantuvan lähivuosina muutamaan henkilöön vuodessa.

Isonkyrön väestön ikäjakauma on melko tasainen lukuun ottamatta yli 75-vuotiaita. Suurimmat ikäluokat ovat noin 50–70-vuotiaita, suhteellisesti vähiten on 20–40-vuotiaita ja yli 75-vuotiaita.

Työikäisiä (18–63-vuotiaat) on noin 54 prosenttia Isonkyrön väestöstä. Eläkeikäisten (yli 63-vuotiaat) osuus on noin 25 %. Kouluikäisiä on noin 13 % väestöstä ja sitä nuorempia hieman alle 8 %.

Kuva 4: Isonkyrön asukkaat ikäluokittain vuonna 2013 (Tilastokeskus).

Isonkyrön väestö ikäluokittain vuoden 2014 lopussa ja ennuste vuodelle 2030 (Tilastokeskus).

ikäluokka	2014		2030	
	asukkaita	osuus väestöstä	asukkaita	osuus väestöstä
0–6	378	7,7 %	336	7,3 %
7–12	351	7,2 %	309	6,7 %
13–17	290	5,9 %	253	5,5 %
18–63	2619	53,5 %	2245	49,0 %
64–100	1255	25,3 %	1438	31,4 %
yhteensä	4893		4581	

Yhdyskuntarakenne

Isonkyrön keskustan vanhin osa kirkkoineen on rakentunut Kyrönjoen Reinilänkosken mutkaan hiesualueen päälle. Keskustaajaman ulkopuolella asutus seurailee nauhamaisesti savikkopohjaista jokivartta ja tihentyy paikoin suuremmiksi kylämäisiksi rakennusryppäiksi rannan läheisyyteen osuvien moreeni- ja kalliomaa-alueiden kohdilla. Jokivarren lisäksi asutus on hakeutunut hyvälle rakennusmaille peltoaukeiden reunojen ja metsäsaarekkeiden vaihettumisvyöhykkeille. Tuuliset ja huonosti rakennettavat laajat savikkoaukeat ovat olleet perinteisesti viljelyskäytössä. Keskustan uusia alueita on kuitenkin rakennettu savikoille, muualla on vain yksittäisiä rakennuksia.

Isonkyrön keskusta-alue muodostuu varsinaisesta Kyrönjoen sillan läheisyydessä sijaitsevasta palvelukeskittymästä sekä sen lähialueesta. Isonkyrön keskustan perinteinen asutus on sijoittunut Kyrönjoen varrella Napuelta Hevonkoskelle kulkevan Pohjankyröntien varrelle. Nykyään Isonkyrön kuntakeskuksen yhdyskuntarakenne levittäytyy Kyrönjoen ja valtatie 18 väliselle alueelle, sekä joen pohjoispuolella Kyrönjoen ja Lehmäjoen suuntaisten teiden tuntumaan. Valtatie 18 rajaa yhdyskuntarakennetta etelässä, mutta Pysäkkitien ja Ikolanlarvantien kohdilla väljästi rakennetut alueet levittäytyvät myös valtatie eteläpuolelle. Teollisuus ja varastotoiminnot ovat sijoittuneet pääosin valtatie 18 läheisyyteen.

Kuva 5: Kuvia Kyrööntien varrelta.

Kuva 6: Kuvia Pohjankyröntien varrelta.

Taajamakuva

Peltolakeuksien suuren mittakaavan vastapainoksi rakennettu asuinympäristö on pienimittakaavaista. Katutilat rajautuvat paikoin hyvinkin intiimisti milloin rakennuksiin, milloin tien tai rakennusten viereen jääneisiin suurikokoisiin siirtolohkareisiin ja kalliopaljastumiin. Isokyrön keskusta on pieni, suhteellisen väljästi rakennettu alue Kyröntien, Pohjankyröntien, Koulukadun ja Keskuskadun välissä. Suurin osa liikerakennuksista sijaitsee Pohjankyröntien varrella. Yleisilmeeltään keskusta on siisti.

Kuntakeskusta näyttää parhaimmat puolensa historiallisen Pohjankyröntien varrella, jossa taajaman alkuperäinen ilme on hämmästyttävän hyvin säilynyt pihapiireineen ja Vanhan kirkon ympäristöineen. Paikoin Pohjankyröntiellä Kyrönjoen sillan kupeessa on aistittavissa vanhaa kylänraittimaista tunnelmaa vanhojen rakennusten rajatessa kauniisti

katutilaa. Joen vaikutuspiiri ulottuu raitille vahvasti niiltä osin, kun rantamaisema ei ole kasvanut umpeen. Modernimpi keskustarakenne näyttäytyy saavuttaessa kuntakeskukseen Kyrööntieltä päin. Eräänlainen taajaman porttialue valtatie 18 ja Kyrööntien risteyksessä polttoaineen jakelupisteineen on vaikutelmaltaan keskeneräinen, sillä Kyrööntien varren alueet ovat suurelta osin rakentamatta.

Asuminen

Tilastokeskuksen mukaan Isonkyrön asukkaista valtaosa asuu erillispientaloissa. Rivitaloissa asui vuoden 2012 lopulla noin 15 % ja kerrostaloissa noin 6 % väestöstä. Valtaosa rivi- ja kerrostaloista sijaitsee keskustaajamassa. Asukkaista noin 86 % asuu omistusasunnossa.

Asuntokunnista yksin asuvia oli vuonna 2012 noin 17 %, kahdestaan asuvia vajaa 31 %, kolmihenkisiä asuntokuntia noin 16 % ja vähintään nelihenkisiä vajaa 37 %. Asumisväljyys on noin 45 k-m² asukasta kohden ja lähes 98 k-m² asuntokuntaa kohden. Asuntokunnan keskikoko on 2,1 henkeä.

Asuinrakennusten ikäjakaumassa näkyy 1990-luvulla alkanut väkiluvun lasku. Lähes puolet asuinrakennuskannasta on peräisin vuosilta 1970- ja 1980-luvuilta. Vuoden 2000 jälkeen on rakennettu vain noin 10 % asuintaloista. Viimeisen 20 vuoden aikana Isonkyrön kunnassa on haettu rakennuslupa 186 omakotitalolle, 7 paritalolle ja 7 rivitalolle. Karkeasti asuntoja on toteutunut siten 221, mikä tarkoittaa nykyisellä asuntokunnan keski-koolla noin 465 asukasta.

Kuva 7: Kyrööntien vartta keskustassa sekä uimahalli.

Palvelut

Isonkyrön keskustaajaman kaupallisia palveluita on sijoittunut sekä Kyrööntien että Pohjankyröntien varrelle etenkin Keskustien, Koulukadun ja Knaapilantien väliselle alueelle. Julkisia palveluita on keskitetty Kyrööntien varrelle kuten kunnantalo, Kelan toimipiste, matkahuolto, posti, uimahalli ja koulukeskus, jossa sijaitsevat ala- ja yläkoulu, lukio ja kirjasto. Pääosa vapaista asemakaavoitetuista liiketonteista sijoittuu Kyrööntien varrelle. Palvelukeskus ja terveyskeskus sijoittuvat muista julkisista palveluista poiketen valtatie 18 eteläpuolelle.

Isonkyrön keskustan palveluista on laadittu erillinen palveluverkkoselvitys (Real projekti Oy 2014), jossa on tutkittu tarkemmin kaupallisten palveluiden nykytilannetta ja kehitysnäkymiä. Selvityksessä on todettu, että ostovoiman kasvun edellyttämä kaupan pinta-alan lisätarve on Isossakyrössä yhteensä noin 5000 k-m² vuoteen 2035 mennessä. Tästä suurin osa on erikoiskauppaa ja tilaa vaativaa erikoistavaran kauppaa. Päivittäistavara-

kaupan lisätarve on 660 k-m². Selvityksen mukaan tilantarve on tätäkin suurempi, kun huomioidaan ostovoiman ulosvirtauksen aiheuttama vaikutus. Tämä tarkoittaa noin 2000 k-m² lisätarvetta, jolloin yhteensä kaupan lisätilan tarve olisi 7000 k-m², josta puolet on TIVA-kauppaa.

Kuva 8: Koulukeskus.

Työpaikat ja elinkeinotoiminta

Isokyrö on maaseutuvaltainen kunta, jossa on noin 270 maatilaa ja pinta-alasta lähes puolet on maatalousmaata. Kunnassa on myös merkittäviä palvelualueita ja teollisuuden yrityksiä. Erityisesti Tervajoelle keskittyneet autokaupat ovat merkittävät työllistäjiä. Isokyrön keskustaajamassa sijaitsevista yrityksistä merkittävimpiä työllistäjiä ovat metalliteollisuuden yritykset JV Nortec Metal ja T-Drill sekä alkoholijuomia valmistava Kyrö Distillery Company. Noin puolet isokyröläisistä on töissä palvelualalla. Teollisuudessa työskenteli vuoden 2014 lopussa noin 29 % ja maataloudessa sekä muussa alkutuotannossa vajaa 19 % työssäkäyvistä.

Isokyrö sijaitsee kahden maakuntakeskuksen Seinäjoen ja Vaasan välissä. Reilun 40 km:n etäisyydellä kuntakeskuksesta on noin 100 000 työpaikkaa. Noin puolet Isokyrön työvoimasta käykin töissä asuinkuntansa ulkopuolella. Isokyrön työttömyysaste oli vuoden 2012 lopulla 7,6 % ja eläkkeellä oli noin 29 % väestöstä. (tilastokeskus/ kunta)

Maa- ja metsätalous

Isokyrön pinta-alasta lähes puolet on maatalouskäytössä ja suunnilleen yhtä suuri osuus metsätalouskäytössä. Suunnittelualueella sijaitsee noin sata aktiivisesti toimivaa maatilaa ja 11 kotieläintalouden suuryksikköä.

Virkistys

Urheiluun osoitettuja puistoalueita ovat mm. Kyrööntien varrella sijaitseva urheilukenttä ja Koulukeskuksen vieressä sijaitseva jalkapallokentän alue.

Osayleiskaava-alueella sijaitsee kaksi maakunnallista virkistys- ja matkailukohdetta: vanhan kirkon sekä ulkomuseon alue sekä Vuoussalon uimaranta ja luontokohde. Lisäksi alueella kulkee maakunnallinen ulkoilu- ja vaellusreitti sekä pyöräilyreitit. Kyrönjoella

kulkee melontareitti. Kaava-alueen kaakkoispuolella sijaitsevat Ylipään ulkoilumaastot ja erityyppiset harrastusmahdollisuudet.

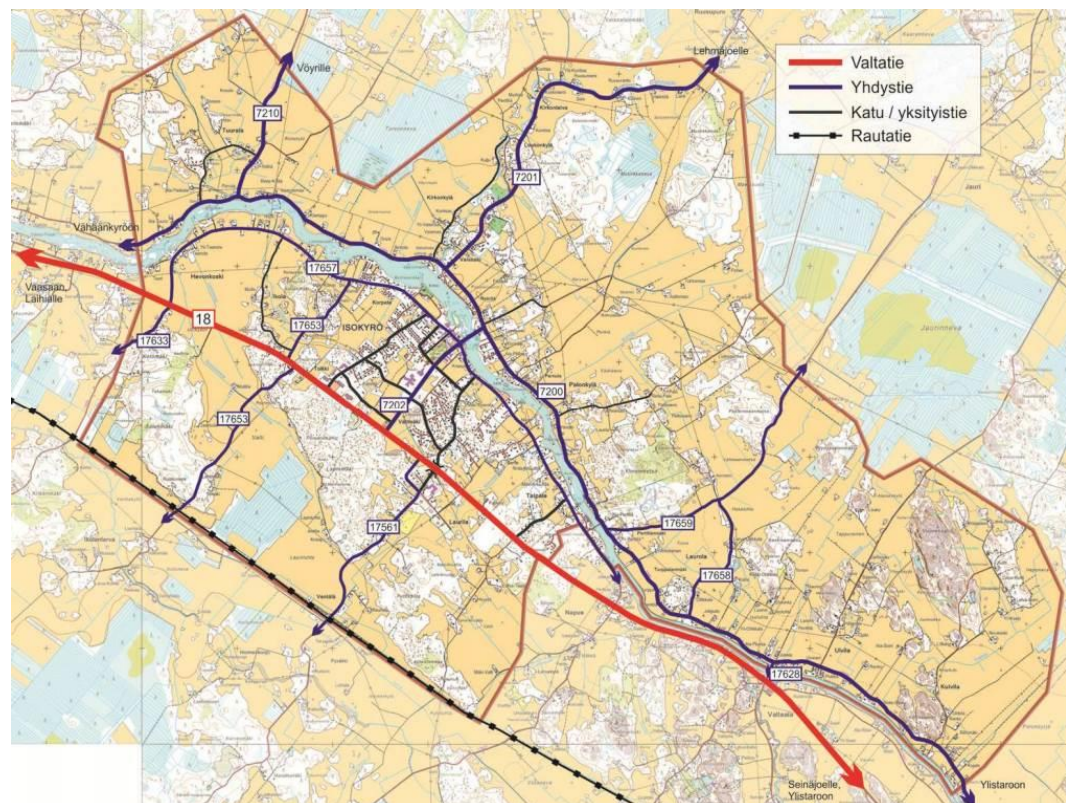
Liikenne

Osayleiskaavaan sisältyy erillinen liikenneselvitys, joka on päivitetty osayleiskaavan ehdotusvaiheessa (A-Insinöörit 2016). Selvityksessä esitetään kaava-alueen liikenneverkon nykytila liikennemäärineen sekä muodostetaan liikenteen kasvun perusennuste sekä arvioidaan uuden maankäytön aiheuttama liikenteen kasvu.

Liikenneverkko

Isonkyrön merkittävin liikenneväylä on Vaasasta Seinäjoen kautta Jyväskylään kulkeva valtatie 18, joka on suunnittelualueella nimeltään Tervajoentie ja Valtaalantie. Valtatie on kaksikaistainen ja sen nopeusrajoitus on 80–100 km/h. Valtatiellä 18 on suunnittelualueella viisi yleisten teiden liittymää ja kaksi katuliittymää sekä yksi risteyssilta. Valtatietä käyttää nykyisin Tervajoentien osuudella keskimäärin noin 6000 ajoneuvoa vuorokaudessa, raskasta liikennettä on noin 6 %. Taipaleen kohdalla keskimääräinen liikenne on noin 5300 ajoneuvoa vuorokaudessa, josta raskaan liikenteen osuus on 9 %.

Keskustaajaman liikenneverkon runko muodostuu Pohjankyröntiestä (mt 17657), valtatiestä 18 ja näitä yhdistävästä Kyrööntiestä (mt 7202). Keskustaajaman sisäisten yhteyksien kannalta merkittäviä katu ja tieyhteyksiä ovat myös Kyrööntien suuntaiset Tolkintie ja Pysäkkitie sekä nämä yhdistävät Vainiontie ja Härkäkiventie. Valtatien eteläpuolella tärkeimmät yhteydet ovat rautatien tasoristeyksenä ylittävät Ikolanlarvantie (mt 17653) ja Ventäläntie (mt 17561). Kyrönjoen pohjoispuolella liikenneverkko perustuu joen tuntumassa kulkevaan Tuuralantie–Perttiläntiehen (mt 7200) ja joen ylittävään Kyrööntiehen. Muita tärkeitä joen pohjoispuolisia yhteyksiä ovat Lehmäjoelle johtava Ruusu-purontie (mt 7201) ja Vöyrille johtava Tulisalontie (mt 7210).

Kuva 9: Suunnittelualueen merkittävimmät tieyhteydet (Lähde: Liikenneselvitys, A-Insinöörit 2016).

Suunnittelualueella on kolme Kyrönjoen ylittävää siltaa, joista merkittävin on Reinilänkosken silta Kyrööntiellä. Idempänä sijaitsevat yksikaistaiset Taipaleen ja Laurolan kyliä yhdistävä Perttilän riippusilta sekä Ulvilasta Valtaalaan johtava Ylipään silta.

Kevyen liikenteen verkosto

Valtatien ja Kyrööntien varrella on yhdistetyt kevyen liikenteen väylät. Valtatien vierellä kulkeva kevyen liikenteen väylä on sallittu myös mopoille. Pohjankyröntien varrella on kevyen liikenteen väylä Väkkärintieltä Napuelle asti. Kevyen liikenteen väyliä on myös katujen varsilla, esimerkiksi Tolkintiellä, Vainiontiellä, Härkäkiventiellä ja Pysäkkitiellä. Pysäkkitien alikulun kautta on turvallinen kevyen liikenteen yhteys valtatie ali terveyskeskukselle ja Laurilan alueelle. Joen pohjoispuolella on noin 200 metriä pitkä kevyen liikenteen väylä Tuuralantien varrella.

Joukkoliikenne

Valtatietä 18 kulkee arkisin kuusi linja-autovuoroa Seinäjoen ja Vaasan välillä sekä yksi Vaasan ja Alajärven välinen vuoro kumpaankin suuntaan. Osa vakiovuoroista ajaa Isonkyrön keskustan kautta. Valtatien 18 varrella on suunnittelualueella viisi linja-autopysäkiparia: Pohjankyröntien, Väkkärintien, Ikolanlarvantien ja Kyrööntien liittymien yhteydessä (pikavuoropysäkki), Pysäkkitien alikulun kohdalla sekä Taipaleentien ja Taipaleenlarvantien liittymän yhteydessä. Pysäkeillä pääsääntöisesti ei ole katoksia, liityntäpysäköintimahdollisuutta tai kevyen liikenteen yhteyksiä.

Kuntapysäkki on kuntakeskuksessa sijaitseva korkeatasoinen keskus pysäkki kunnissa, joissa ei ole linja-autoasemaa. Isossakyrössä Matkahuolto ja keskustan pysäkki (kuntapysäkki) sijaitsevat Kyrööntien varressa uimahallin yhteydessä. Pikavuorot kuitenkin ajavat valtatieta pitkin eivätkä poikkea uimahallilla. Pitkällä aikavälillä olisi tarkoituksenmukaisinta saada lähemmäs valtatieta asianmukainen kuntapysäkki, joka mahdollistaisi liityntäpysäköinnin.

Isonkyrön kunnan alueella sijaitsee nykyisin kaksi rautatieseisaketta. Isonkyrön seisake sijaitsee Orismalassa noin yhdeksän kilometrin etäisyydellä kunnantalosta kaakkoon ja Tervajoen seisake noin 10 kilometriä kunnantalosta länteen.

Liikenneturvallisuus

Vuosina 2008–2012 tapahtuneiden, poliisin tietoon tulleista liikenneonnettomuuksista suurin osa sattui valtatiellä 18 ja Pohjankyröntiellä. Tilastojen perusteella erityisesti Kyrööntien risteykset valtatielle ja Pohjankyröntielle ovat onnettomuusalttiita, molemmissa on sattunut kolme loukkaantumiseen johtanutta onnettomuutta.

Raideliikenne

Osayleiskaava-alueen lounaisreunalla kulkee Seinäjoki–Vaasa-rata, jolla kulkee 14 henkilöliikenteen junaa sekä 2 tavarajunaa päivittäin. Nykyinen rautatieseisake sijaitsee Orismalassa, noin 9 kilometrin päässä keskustasta (VR lopetti junien pysäytykset seisakkeella 20.6.2016), lisäksi Tervajoella on seisake. Kaava-alueen eteläreunalla Ventäläntien varressa sijainneen Ventälän seisakkeen henkilöliikenne lopetettiin vuonna 1992.

Vaasa–Seinäjoki välinen ratayhteys on tärkeää asiointi- ja työssäkäyntiliikenteelle. Vaasan ja Seinäjoen välinen rataosuus on yksiraiteinen ja sähköistetty. Junat ovat pysähtyvät 20.6.2016 alkaen enää Tervajoen seisakkeella.

Tekninen huolto

Vesihuolto

Isonkyrön Vesi- ja viemärlaitos vastaa osayleiskaava-alueen jätevesihuollosta ja hoitaa pääosan alueen vedenjakelusta. Raakavetenä käytettävä pohjavesi on peräisin Kokkokankaan / Sarvikankaan ja Suolaisten vedenottamoista. Suolaisten vedenottamalla raakaveden laatu on huono, koska se sisältää paljon rautaa ja mangaania sekä humusta ja myös ammoniumia. Vesi käsitellään ja johdetaan verkostoon Suolaisten vesilaitoksen kautta.

Suolaisten laitoksella sijaitsee kaksi pohjavesikaivoa, joilta käytetään täydentävinä ottamoina kulutushuippujen aikana. Vesi johdetaan Suolaisille pääosin n. 25km päässä sijaitsevalta ja 80-luvulla rakennetulta Kokkokankaan laitokselta. Kokkokankaalla sijaitsevat myös nykyiset päävedenoton pohjavesikaivot 6kpl.

Isonkyrön Vesi- ja viemärlaitoksella on vahvistetut toiminta-alueet. Kunnallisen viemärlaitoksen toiminta-alue kattaa asemakaavoitettavien alueiden lisäksi kyläalueita Orismalassa ja Ulvilassa. Lisäksi Kyrönjoen varret ovat monin paikon viemäriverkoston piirissä. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuonna 2012 II-vaiheen viemärlaitoksen toiminta-alueiksi loput Kyrönjoen varren alueet Laurolan, Napuen, Kontturinmäen, Perttilänmäen, Loukonkylän-Vöyrinniemen, Hevonkosken, Tuuralan, Harvakylän ja Yryselän alueilla. Isonkyrön jätevedet johdetaan paineviemärillä Kyrönmaan Jätevesi Oy:n puhdistamolle Vaasan Vähäkyrön Hyyriälle.

Kunnanvaltuusto on 19.9.2016 § 18 päättänyt, että Yryselän, Tuuralan, Loukolan – Vöyrinniemen ja Perttilänmäen alueet poistetaan toiminta-alueesta kustannussyistä. Etelä-Pohjanmaan Ely-keskus on 14.10.2016 jättänyt kunnanvaltuuston päätöksestä valituksen Vaasan hallinto-oikeudelle.

Vaasan vesilaitos käyttää raakavetenä myös Kyrönjoen vettä. Alueella kulkee seudullinen päävesijohtoyhteys Vöyrin, Ylistaron, Laihian ja Vähäkyrön vesijohtoverkostoihin.

Keskustaajaman asemakaava-alueille on rakennettu hulevesiverkostoa, mutta toiminta-alueita ei ole vahvistettu. Pääosin hulevedet on johdettu avo-ojiin. Hulevesiverkoston toimivuutta haittaa se, että useita avo-ojia on tukittu ja korvattu salaojilla.

Sähkö

Kaava-alueella Suolaisentien varressa sijaitsee Caruna Oy:n omistama Suolaisen 110 / 20 kV sähköasema. Sähköasemaa syöttää EVP Alueverkko Oy:n omistama voimajohto Tuovila–Lapua.

Teleliikenne

Alueella sijaitsee kolme teleliikennemastoa.

3.1.5 Rakennetun kulttuuriympäristön arvot

Rakennetun kulttuuriympäristön kehitysvaiheet

Esihistoria

Kivikauden loppupuolella, joka ajoittuu 7000 – 1500 eKr. nousivat Isonkyrön korkeimmat kohdat vähitellen merestä. Rautakaudella 500 eKr. – 1300 jKr. asutus näyttää pysytelleen merenrannan ja jokisuiden tuntumassa. Suurin osa nykyisistä Isonkyrön peltoalueista paljastui vasta noin 600 eKr.

Rautakauden asutus on aikaisempaa verrattuna ollut kiinteää. Pohjanmaan rautakautiset hautalöydöt kertovat maanviljelystä, kaupasta, vilkkaista yhteyksistä eteläiseen Suomeen, länteen Pohjanlahden yli ja itään Venäjälle. Esinelöydöt ja hautaustapojen yhtäläisyydet kertovat erityisen vahvasta norrlantilaisesta kauppa- ja kulttuuriyhteydestä.

Keskiaika

Kyrönjoki oli sekä taloudellisesti että kulttuurillisesti Pohjanmaan valtaväylä. Isonkyrö oli saanut pysyvän asutuksen jo 1200-luvulla ja seuraavan vuosisadan alussa Kyrönjoen rannalle nousi myös kirkko. 1550-luvulle tultaessa Kyrön suurpitäjän taloluku oli jo n. 800. Perimätiedon mukaan Napuen kylä on yksi vanhimpia historiallisen ajan kyliä Kyrönjokivarressa. Nykyisen Isonkyrön pitäjän alueella oli v. 1557 jo 141 taloa. Asutuksen painopiste oli tällöin Orismalassa ja Napuella. Aukkaita Isonkyrön alueella oli yhteensä 950.

1500-luvun lopulla ja 1600-luvulla tiiviisti asuttujen ja viljeltyjen rintamaiden taloluku väheni, johtuen osaksi Nuijasodasta (1596 – 1597) ja huonoista taloudellisista ajoista. Keskiajalta on Isosakyrössä rakennuksista säilynyt tietyvästi ainoastaan vanha kirkko. Ikivanhoja jopa keskiajalta periytyviä kulkureittejä ovat ns. kirkkopolut. Moni kirkkopolku on myöhemmin aikoina kehittynyt yleiseksi tieksi.

1600-1700-luku

1700 luvun alussa maakuntaa koettelivat Napuen taistelun ja isonvihan ajan suuret menetykset. Napuen taistelujen (1714) jälkeen Isonkyrön rakennuskanta tuhouttiin venäläisten toimesta lähes kokonaan. Perimätiedon mukaan Palonkylän Ruusupuron alueella vielä nykyisinkin sijaitseva Luoman talo on ainut, joka jäi polttamatta, koska se toimi venäläisten sotasairaalana. Kerrotaan, että osa tästä talosta on rakennettu jo 1500- tai viimeistään 1600-luvulla. Uudenkaupungin rauhan jälkeen 1700-luku oli Pohjanmaallakin taloudellisen nousun aikaa. Teollisuus teki tuloaan ja mm. useita ruukki- ja sahamiljöitä perustettiin. 1700 luvulta on säilynyt tietyvästi muutamia asuinrakennuksia osayleiskaava-alueella.

1800-1900-luku

Suomen sodan jälkeen Suomi joutui Venäjän alaisuuteen. Talouden ja kulttuurin kehitys sekä teollistuminen jatkuivat voimakkaana koko 1800-luvun. Pohjanmaan rata valmistui 1883, mutta voimakkaaseen maatalouspitäjään ei kuitenkaan sijoittunut suurempaa teollisuutta. 1800-luku oli perinteisten käsityöläisten kulta-aikaa.

Pohjalainen rakentamistapa saavutti huippunsa 1800-luvun lopulla. Horisontaalisen maiseman vastapainoksi kehittyi rakentamistapa, jolle on tunnusomaista vertikaalisuus. Perinteisen rakennustaidon edustavimpiin näytteisiin kuuluu pohjalainen kaksfooninkinen, jonka tarkoituksena on ollut tilanomistajan vaurauden osoittaminen. Vanha talonpoikaisrakentaminen eli 2-fooninkiset ja 1 ½-kerroksiset pohjalaistalot sijoittuvat lähinnä jokirantaan ja joen molemmin puolin kulkevien teiden varsille. Vanha mäkitupalaisasutus ja torpat sijaitsivat sen sijaan hieman kauempana jokirannasta, metsäisillä kalliolla.

Vanhat kantatilat sijaitsivat Kyrönjoen rantatöyrillä klasisivu eli pitkä sivu joelle päin ja ulkokartano tielle päin. Isojaon uudelleen järjestelyjen seurauksena, n. 1800 ja 1900-luvun vaihteen tienoilla, siirrettiin maatilojen talouskeskuksia kauemmaksi jokirannasta "larvoin" päin. Alueella sijaitsivat mm. seuraavat kantatilat: Turppa, Berttilä, Taipale, Ollila, Knaapi, Pukkinen, Komsa, Kongsas, Pispala, Reini, Tummunki ja Pollari.

Isonkyrön keskustaajaman alue säilyi pitkään isojen talonpoikaistalojen hallitsemana maatalousvaltaisena alueena, jossa uusi ja vanha kirkko kohosivat huomattavina maamerkkeinä. Alueen liikerakennukset seurailivat sijainniltaan talonpoikaista rakentamista eivätkä rakentamistavaltaan tai kooltaan poikenneet siitä. Jälleenrakennusajalla, II Maailman sodan jälkeen rakennettiin useita ns. rintamamiestaloja.

Keskustaajaman ja sivukylien palvelutarjonta saavutti huippunsa 50- ja 60 –luvuilla, jolloin kyläraitteja reunusti liikkeitten ja pankkien ketju. 1900-luvun loppupuolella Isonkyrön palvelujen ja asutuksen painopiste siirtyi vähitellen Orismalasta keskustaajamaan ja Tervajoelle. Maaseudun rakennemuutoksen myötä myös isokyröläisiä muutti töitten perässä Ruotsiin ja isompiin taajamiin. Vanha rakennuskanta sai väistyä uuden tieltä tai monessa tapauksessa myös tarpeettomana hiljalleen ränsistystä.

Isossakyrössä on säilynyt huomattavan paljon perinteisiä pohjalaistaloja etenkin 1800-luvun loppupuolelta ja 1900-luvun vaihteen tienoilta. Kyrönjoessa on aikoinaan sijainnut jopa useita kymmeniä myllyjä, mutta ne on kaikki hävinneet tai hävitetty. Vanhoja riihiä on siellä täällä säilyneenä teiden varsilla muistuttamassa maatalouden kehittymisestä. Isossakyrössä on säilynyt niin kokonaisia pihapiirejä kuin yksittäisiä vanhoja talousrakennuksia, etenkin vilja-aittoja muuten uudistetuissa mautilojen pihapiireissä. Nämä talousrakennukset ovat pääosin 1800-luvun lopulta – 1920-luvulta.

Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY 2009 –inventoinnissa osayleiskaava-alueella on todettu seuraavat kohteet kuvauksineen:

sk-1 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Isonkyrön vanha ja uusi kirkko

Kyrönjokivarteen rakennettu Isonkyrön kirkko on yksi Pohjanmaan seitsemästä keskiaikaisesta kivikirkosta. Kirkon erityispiirteinä on sen 1560-luvulla tehdyt Raamatun kuvituksen tapaan toimivat seinämaalaukset. Kyrönjoen toisella rannalla sijaitsee Isonkyrön uusi tiilikirkko 1870-luvulta. Kyrönjoki sekä sen varteen sijoittuneet keskiaikainen kivikirkko, vanhat viljamakasiinit, pappila, ulkomuseoalue sekä kirkon edustan viljapelto hallitsevat Isonkyrön kirkonkylän kulttuurimaisemaa. Kirkon kaakkoispuolella jokivarressa on Isonkyrön kirkkoherranpappila Mariedal. Klassistisvaikutteinen pappila on rakennettu 1848. Kirkon viereen 1928 pappilan pihapiiristä siirretty vanha pitäjätupa on toiminut mm. seurakuntatalona. Kotiseutumuseossa kirkon länsipuolella on kaksi pohjalaistaloa talousrakennuksineen ryhmitelty perinteiseksi pihapiiriksi, joka esittelee alueensa 1700-1800 -lukujen talonpoikaiselämää. Vuonna 1949 perustetun museon alueelle on siirretty 13 rakennusta, joihin kuuluvat myös kirkon eteläpuolella tien vartta reunustavat kaksi viljamakasiinia 1700-luvulta.

Isonkyrön uusi kirkko kohoaa osin avoimien viljelymaisemien ympäröimänä metsäisellä mäellä. Matkan päähän Kyrönjoesta, Palon kylään punatiilestä rakennettu uusgoottilainen kirkko on muodoltaan tornillinen ristikirkko.

Perttilänmäki ja Napuen taistelutanner

Laurolan Pitkä-Perttilä Kyrönjoen rannalla on poikkeuksellisen pitkä ja näyttävä puoli-toistakerroksinen pohjalaistalo, joka kuvastaa edustavalla tavalla eteläpohjalaista rakennusperinnettä. Talon katsotaan olevan Topeliuksen Välskärin kertomusten sankarin Perttilä-Bertenskiöldin kotitila. Napuen taistelutanner Perttilän viereisellä pellolla on Suuren

Pohjan sodan ratkaiseen taistelun paikka. Kyrönjoen ylittää Perttilänkosken kohdalla 1909-1910 rakennettu teräksinen riippusilta, joka on tiehallinnon ylläpitämä museosilta.

Pitkä-Perttilän pihapiiriin sijoittuu kahden maatilan talousrakennukset. Maantien suuntaisesti rakennettu päärakennus on peräisin 1800-luvun jälkipuoliskolta. Turpan ja Perttilän talot Laurolan kylässä, Perttilän itäpuolella edustavat korkeatasoista pohjalaista talonpoikaistaloperinnettä.

Perttilän läheisyydessä on Napuen taistelun kenttä. Vuonna 1714 käydyn taistelun 1921 pystytetyn muistomerkin on suunnitellut arkkitehti Matti Visanti. Perttilän kohdalla Kyrönjoen ylittävä teräsrakenteinen, puukantinen riippusilta on vuodelta 1910. Se on tietävästi maan vanhin käytössä oleva teräsrakenteinen riippusilta. Rautaosat on takonut kyläseppä Hannu ja rakennusmestarina toimi Valte Antila Ilmajolta.

Kiinteät muinaisjäännökset

Isonkyrön Kyrönjokivarren alueilla tehtiin arkeologinen inventointi kesäkuussa 2010 (Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu) osaksi yleiskaavojen selvityksiä. Isonkyrön keskustan osayleiskaava-alueelta löytyi kuusi uutta historiallisen ajan muinaisjäännöskohdetta. Niistä kolmessa on myllynpaikkoja tai niihin liittyviä rakenteita, muut kohteet ovat kellareita, joista vanhin voi olla peräisin 1700-luvulta. Alueen tunnetut rautakautiset kalmistot ovat mahdollisesti tuhoutuneet kokonaan.

Keskustan osayleiskaava-alueella sijaitsevat seuraavat muinaisjäännökset. Järjestysluku viittaa muinaisjäännösinventoinnin kohteisiin ja suluissa on muinaisjäännösrekisterin numero. Kohteiden sijainnit on esitetty alla olevassa kartassa. Muinaisjäännöskohteet on poimittu muinaisjäännösrekisteristä 27.11.2014.

Esihistorialliset muinaisjäännökset

1. Ala-Perttilä, rautakautinen polttokenttäkalmisto (152010011)
2. Ala-Pollari, rautakautinen kalmisto/asuinpaikka (152010028)
6. Ollikkala/Kapumäki, rautakautinen hautapaikka (152010013)
8. Pukkila, rautakautinen polttokenttäkalmisto (152010014)
10. Riihimäki, rautakautinen polttokenttäkalmisto (152010010)
11. Rinta-Ulvinen, rautakautinen polttokenttäkalmisto (152010021)
12. Varpola, rautakautinen asuinpaikka (152010029)

Historialliset muinaisjäännökset ja irtolöytöpaikat

13. Hypäjänkoski, vesimylly (uusi kohde) (1000017138)
17. Laurola Vuouressalo, tarinapaikka (152500048)
20. Myllynranta, vesimylly (uusi kohde) (1000017140)
21. Napue, Kaaminkivi/Napuen kivi, hakkauksia (152500009)
23. Napuen taistelukenttä taistelupaikka (152500005)
24. Napue Perttilä, joukkohauta (152500039)
28. Reinilänkoski, vesimylly (1000017143)
29. Tuurala, kivirakenteet (uusi kohde) (1000017144)
30. Vaissalo, kivirakenteet (uusi kohde) (1000017146)
32. Vanha kirkko, kirkkorakenteet (152500006)
34. Vuouressalo, w kivirakenteet (152010030)
35. Yli-Perttilä, kivirakenteet (uusi kohde) (1000017148)

Ajoittamattomat kohteet

36. Laurola Perttilän, lähde kultti- ja tarinapaikka (152500002)

Arvokkaat rakennukset

Rakennushistoriallisesti merkittäviä ja kohtalaisen hyvin säilyneitä, 1800-luvulla rakennettuja 1 ½-kerroksia pohjalaistaloja on alueella n. 32. Alueen tunnetuin ja rakennussuojelulailta suojeltu kohde on ns. Pitkä-Perttilä. Lisäksi Mariendahlin pappila, Varpolan entinen kappalaisen virkatalo, Lukkarila ja kunnallismies Sevonin talo on rakennettu 1800-luvulla. Liikerakennuksista vanhin on Kettulan kauppa, johon on tehty aikojen saatossa useita muutoksia.

Alueella on säilynyt useita 1800-luvun lopulla rakennettuja 1 ½- pohjalaistaloja pihapiireineen, kaksfooninkisia pohjalaistaloja, jälleenrakennusajan rakennuskantaa ja asuinrakennuksia 1960-2000-luvuilta. Vilja-aitioista suurin ja tunnetuin lienee ns. Sevonin aitta vuodelta 1813. Maisemallisesti merkittävä on Perttiläntien varrella sijaitseva Piuholan aitta. Lutti-aittoja on säilynyt mm. Rintaluomalla ja Mäki-Knuuttilassa. Vanhin kivinavetta lienee Ikolanlarvassa sijaitsevan Löytymätöin torpan holvattu, vuonna 1873 rakennettu navetta. Knaapin tilan kivinavetta, lähellä Isonkyrön keskustaa on vuodelta 1866.

Alla yhteenveto alueen rakennus- tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista ja arvotuksesta. Numerointi viittaa selvityksen kohdenumerointiin.

Kirkkolain (1054/1993) nojalla suojellut rakennukset (srk)

34. Ruusupurontie 31, Isonkyrön uusi kirkko ja siunauskappeli (v.1877), arkkitehti T.Chiewitz.

241. Museotie 3, Isonkyrön vanha keskiaikainen kivikirkko, Pappilanmutka

Rakennussuojelulain (60/1985) nojalla suojellut rakennukset (srs)

104. Perttiläntie 266 ja 268, Alanne ja Yli-Perttilä (ns. Pitkä-Perttilä), pohjalaistalo + pihapiiri

233. Pohjankyröntie 135, Ent. säästöpankki, arkkitehti Matti Visanti

Asemakaavalla suojellut rakennukset ja rakenteet

101. Isonkyrön osuusmeijeri (v.1908)

238. Pappilanmutka 1, Ent. Isonkyrön pappila, Mariedahl (v.1848)

250. Pispalan kellari (v.1880)

100. Perttilän riippusilta (1910), jonka Tiehallinto on lisäksi määritellyt museosillaksi.

Suojeltavat rakennukset

sr Rakennustaiteellisin, kulttuurihistoriallinen tai maisemallisin perustein suojeltava rakennus tai rakennusryhmä

Osayleiskaavalla suojeltaviksi tarkoitetut rakennukset on merkitty sr-1-merkinnällä. Kohteet ovat hyvin säilyneet alkuperäisessä tai historiallisessa asussa.

1. Perttiläntie 112, Mäki-Palo + pihapiiri.

Mäkitalon liuhalle rakennettu 1 ½-kerroksinen pohjalaistalo on perimätiedon mukaan rakennettu 1700-luvun lopulla.

3. Perttiläntie 25, Ollila + pihapiiri

5. Suolaistentie 1, Hiekkamaanpalsta, mäkitupa
8. Pernulantie 3, Kaja, ent. asuin- ja liikerakennus
9. Perttiläntie 42, Ala-Pollari, pohjalaistalo
12. Perttiläntie 8, Tummunki, asuinrakennus + pihapiiri
13. Reiniläntie 9, Uusi-Reini (Reini), pohjalaistalo + pihapiiri
Reinin 1 ½-kerroksinen pohjalaistalo on rakennettu vuonna 1768.
22. Ruusupurontie 2, Porvarinvainio, asuinrakennus
23. Ruusupurontie 8, Koskenrinta, ent. asuin- ja liikerakennus
- 23x. Ruusupurontie 5, Ulvinen, asuinrakennus
26. Kirkkosaarentie 45, Pispä / Yli-Pispä, pohjalaistalo + pihapiiri
28. Hangastie 21, Rinta-Luoma, pohjalaistalo + pihapiiri
29. Hangastie 23, Sevonin talo, asuinrakennus + pihapiiri
30. Hangastie 33, Vaismaa, pohjalaistalo + pihapiiri
31. Hangastie 49, Kontsas, pohjalaistalo + pihapiiri
Kontsaan liuhalle rakennettu 1 ½-kerroksinen pohjalaistalo on rakennettu vuonna 1760. Sitä on korotettu ja jatkettu nykyiseen muotoonsa vuonna 1862.
32. Ruusupurontie 22, (Mäki-)Luoma, pohjalaistalo + pihapiiri
62. Tuuralantie 192, Peltoniemi, pohjalaistalo
- 62x. Vöyrinniementie 7, Lehtola, asuinrakennus
66. Tuuralantie 315, Yli-Nuuja, pohjalaistalo
67. Tuuralantie 323, Takala, pohjalaistalo + pihapiiri
85. Tuuralantie 420, Jokipelto, pohjalaistalo
88. Tamminmäki, pohjalaistalo + pihapiiri
98. Perttiläntie 133, Ylimäki, pohjalaistalo + pihapiiri + riipi
100. Perttilän riippusilta, tiehallinto määritellyt museosillaksi, suojeltu asemakaavalla
102. Perttiläntie 248, Ala-Perttilä, asuinrakennus + pihapiiri
106. Perttiläntie 344, Turppala, pohjalaistalo + pihapiiri
110. Laurolantie 10, Rinta-Ollikkala, pohjalaistalo + pihapiiri
126. Haapala, pohjalaistalo
139. Perttiläntie 582, Renko, pohjalaistalo + pihapiiri
147. Kuivilantie 62, Salmivirta, pienasumus
157. Oltermannintie, Isonkyrön vanha meijeri, julkisivu suojeltu
172. Pohjankyröntie 53, Ikola, pohjalaistalo
181. Ahontie 13, Ahola, pienasumus
184. Ahontie 20, Hietarinta, pienasumus
189. Pohjankyröntie 68, Rinta-Knuuttila, pohjalaistalo + pihapiiri
195. Kaunistontie 1, Sortola, asuinrakennus + pihapiiri
200. Pohjankyröntie 117, Rinta-Ventä, pohjalaistalo + pihapiiri
202. Pysäkkitie 11, Kartano-Ventä, pohjalaistalo + pihapiiri
231. Pohjankyröntie 134, Tuomela, Uudempi Kettulan kauppahuone, asuin- ja liikekiinteistö
234. Pohjankyröntie 137, Myllyrinta, asuinrakennus
235. Pohjankyröntie 142, Pohjankyrön talo, paloasema ja ent. suojeluskuntatalo

236. Pohjankyröntie 144, ent. Ikolan kansakoulu
238. Pappilanmutka 1, Ent. Isonkyrön pappila, Mariedahl (v.1848), suojeltu asemakaavalla
240. Viljamakasiinit, Pappilanmutka, ent. lainamakasiini ja ent. pitäjänmakasiini
Lainamakasiini on rakennettu 1750-luvulla. Vieressä oleva vaivaismakasiini on 1850-luvulta.
242. Museotie 2, Isonkyrön kotiseutumuseo, talonpoikainen rakennuskanta
250. Liliuksenmutka 3, Pispala, kellari (v.1880), kellari suojeltu myös asemakaavalla
261. Rinta-Komsintie 14, Rinta-Komsi (Ylä-Komsi), pohjalaistalo
321. Löytymäentie 20, Ylimäki (Löytymätöin), kivinavetta
324. Venteläntie, Kiskonvarsi, ent. rautatien pysäkkirakennus
331. Taipaleenlarvatie 69, Lahti-Knuuttila, pohjalaistalo + pihapiiri

Edustavat rakennukset

s Säilytettävä rakennus

Edustavat rakennuskohteet on merkitty s-merkinnällä. Kohteissa on tehty joitakin muutoksia, jotka eivät ole turmelleet rakennuksen historiallisia arvoja ja ne ovat palautettavissa alkuperäiseen asuunsa. Kohteet tulisi pyrkiä säilyttämään ja ennallistamaan.

14. Tuuralantie 4, Reininranta, koulurakennus (ns. marjapuurokoulu)
21. Rantatie 36, Myymälä, ent. osuuskauppa
54. Ruusupurontie 187, Konttas, pohjalaistalo + pihapiiri + riihi
79. Tuuralan Kylätie 41, Kotovainio, ent. kansakoulu
93. Palonkyläntie 121, Luhtaasenmäki (Palo), pohjalaistalo + pihapiiri
111. Laurolantie 7, Heikkilä, pohjalaistalo + asuinrakennus
137. Perttiläntie 545, Plukka, pohjalaistalo + pihapiiri
143. Perttiläntie 672, Piuholan aitta
169. Taipaleentie 7, Karhu, asuinrakennus
173. Pohjankyröntie 55, Pihlajasaari, pienasumus + asuinrakennus
228. Pohjankyröntie 123, Knaapi, pohjalaistalo + pihapiiri
252. Lukkarinmäentie 14, Lukkarinmäki, ent. lukkarin virkatalo
260. Liliuksenmutka 7, Kotiteollisuuskoulu
283. Jouppilankuja 23, Mäki-Komsi, pohjalaistalo + kivinavetta
338. Pysäkkitie 65, Haavisto, asuinrakennus + pihapiiri

Aluekokonaisuudet

sk-2 Kyläkuvan säilyttämisen kannalta merkittävä rakennus- tai aluekokonaisuus

Kohdeinventointien lisäksi osayleiskaava-alueella kartoitettiin kaikki yhtenäisenä säilyneet ja kehityskelpoiset alueet.

A – Isonkyrön keskusta

Alue on osa isonkyrön keskustaa, tiivistymä Palonkylän sillan kupeessa. Siihen sisältyy rakennuskantaa sekä joen etelä- että pohjoispuolelta. Joen eteläpuolella on säilynyt kerroksellisesti kuntakeskuksen vanhaa ja uutta rakennuskantaa. Alueeseen kuuluu asuin- ja liikekiinteistöjä 1800-luvun lopusta ja 1900-luvun ensimmäisiltä vuosikymmeniltä sekä

kansakoulurakennus ja suojelukunta- ja palokuntatalo 1930-luvun lopusta. Matti Visanin 1920-luvulla suunnittelema rakennuksia ovat Kettulan ”uudempi” asuin- ja liikekiinteistö sekä entinen säästöpankin rakennus. Säästöpankki on rakennussuojelulailla suojeltu. Lisäksi alueella on uudempia liike- ja pankkikiinteistöjä, lähinnä 1970- ja 80-luvuilta. Kunnantalo on rakennettu 1970-luvulla ja sen eteläpuolella sijaitsevat urheilukenttä ja katsomo, jotka näkyvät jo 1930-luvulla laaditussa pitäjänkartassa. Alue kuuluu Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

B - Isonkyrön vanha kirkko, pappila ja museoalue (RKY)

Alue sijaitsee Kyrönjoen rannalla, Lehmäjoen suulla, Isonkyrön keskustassa. Alue on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, johon kuuluu maisemaa hallitseva joen linja, vanha kivikirkko, vanhat viljamakasiinit, pappila, pappilanrenkitupa, ulkomuseoalue sekä kirkon edustan viljapello. Pellon lounaispuolella kulkee Pohjankyröntie. Kaunis peltoaukea toimii alueen suojavyöhykkeenä. Alueen merkittävin maa-merkki on Isonkyrön vanha kivikirkko, joka on yksi Pohjanmaan seitsemästä keskiaikaisesta kivikirkosta. Alue kuuluu Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

C – Keskustan jälleenrakennusajan ryhmittymä

Vanhan kirkon alueen lounaispuolella, Pohjankyröntien varrella, sijaitsee tiivis rintamiestalojen ryhmittymä. Lisäksi tähän rakennusketjuun kuuluu arkkitehti Touko Saaren suunnittelema entinen lääkäritalo vuodelta 1967. Alueeseen sisältyy myös Vahtimestarintien varren jälleenrakennusajan asuinrakennukset ja pientilat. Pohjankyröntien varren asuinrakennukset on rakennettu seurakunnan maalle, rintamamiehille 1950-luvulla. Vahtimestarintien talot ovat myös pääosin 1950-luvulta ja ne on lohkottu tilasta 11. Alueen rakennuksista on osa 1 ½-kerroksisia tyyppitaloja ja osa 1 ½-kerroksisia asuin- ja liikerakennuksia. Alueen yhtenäisyyttä rikkoo muutamia kohteisiin tehdyt tyylisiin sopimatomat muutokset ja uudempi asuinrakentaminen. Alue kuuluu Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

D – Väkkärinmäki, pienasumusalue

Pienasumusalue joka sijaitsee kallioisella ja metsäisellä mäellä Pohjankyröntien ja Kyrönjoen eteläpuolella. Pienasumukset ovat pääosin rakennettu 1800-luvun lopussa - 1900-luvun alussa. Ne ovat kaikki Komsin kantatilan numeroa 1. Alueella on asunut paljon käsityöläisiä. Alue on säilyttänyt kohtalisen hyvin historialliset piirteensä, vaikka osaan pienasumuksia on tehty muutoksia. Rakennukset ovat pääosin vapaa-ajan käytössä ja osaksi käytöstä poistuneita. Lisäksi alueella on muutama uudempi asuinrakennus sekä Mäki-Komsin 2-fooinkinen pohjalaistalo (1847). Alue kuuluu Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

E – Palonkylän kirkonkylä, uusi kirkko ja pohjalaistalot

Alue käsittää Isonkyrön uuden kirkon, Palonkylän vanhan liikekeskusta Ruusupurontien varrella (Lehmäjoelle johtava tie) sekä pohjalaistalojen tiivistymän Vaismaan / Kontsaan mäellä. Isonkyrön uusi, punatiilestä muurattu kirkko valmistui peltoaukealta nousevalle Maijalanmäelle vuonna 1877 arkkitehti Chiewitsin suunnitelmien mukaan. Alue kuuluu kokonaisuudessaan Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

F – Loukontien pienasumusalue

Loukontie on vanha Lehmäjoelle kulkeva tielinjaus, joka myötäilee vieressä kulkevaa Lehmäjokea. Päätie on oikaistu myöhemmin kulkemaan rakennusryhmittymän itäpuolel-

le. Alueen rakennukset ovat lähinnä pienasumuksia, jotka on rakennettu 1900-luvun alusta – n. 1950-luvulla. Lehtisen talo (Kohde 46.) poikkeaa hieman isokokoisempana talona muusta rakennuskannasta. Alueen rakennukset sijoittuvat nauhamaiseksi ketjuksi Loukontien molemmin puolin. Alueella on muutama uudempi, matalahko asuinrakennus. Asuinrakennuksiin tehdyistä muutoksista huolimatta, alue on säilynyt omaleimaisena ”mäkitupa-alueena”. Alue sijaitsee Isonkyrön uuden kirkon koillispuolella. Alue kuuluu Kyrönjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen.

G – Perttilänmäki ja osuusmeijerin alue (RKY)

Alue on valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä ja se kuuluu myös valtakunnallisesti arvokkaaseen Kyrönjokilaakson maisema-alueeseen. Alue sijoittuu Kyrönjoen molemmin puolin, Perttilän riippusillan (1909), Isonkyrön osuusmeijerin (1908), Pitkän-Perttilän (1860) ja Napuen taistelun muistomerkin (M.Visanti 1920) ympärille. Alue on tiivistä rakennettu ja rakennuskanta on kerroksellista. Suurin osa rakennuksista on rakennettu meijerin rakentamisen jälkeen, 1900-luvun alussa - jälleenrakennusaikana. Suureen osaan asuinrakennuksia on tehty muutoksia. Myös uudempia 1960- ja 70-luvun rakennuksia löytyy muutamia, mutta ne edustavat hyvin omaa rakennusaikaansa.

H – Turppalanmäki (Osin RKY)

Turppalanmäki sijaitsee lähellä Kyrönjokea, metsäisellä mäellä, jota ympäröivät peltoaukeat. Mäen rakennuskanta näkyy kauniisti myös joen toisella puolella kulkevalle Seinäjoki – Vaasa tielle. Alueeseen sisältyvät mm. Turpan (Turppala, PK1928), Penttilän (n. 1800/1900V), Rinta-Ollikkalan (1814) ja Heikkilän (1850, ja 1900-l alku) talot. Kaikki edustavat pohjalaista talonpoikaisrakentamista. Lisäksi alueella on myös uudempaa rakennuskantaa, mutta ne maisemoituvat puuston suojaan. Turppalanmäellä on historiallista merkitystä Napuen taisteluun liittyen. Ratkaiseva taistelu on käyty Turppalanmäen ja Perttilänmäen välisellä peltoalueella, joka on edelleen rakentamaton. Osa Turppalanmäen rakennuskannasta sisältyy RKY-alueeseen: Perttilänmäki ja Napuen taistelutanner. Lisäksi se kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen Kyrönjokilaakson maisema-alueeseen.

I – Ahontien ja Taipaleentien pienasutusalue

Alue sijaitsee metsäisellä mäellä, lähellä Pohjankyröntietä ja Kyrönjokea, Taipaleen kylässä (ei rek.kylä). Alueella on säilynyt tiiviinä ryhmänä useita pienasumuksia 1900-luvun alkupuolelta. Erityisen hyvin säilyneitä ovat Ahontien varren pienasumukset: Kohteet 180 – 186. Kiinteistönumeroihin viitaten kyseiset pienasumukset on lohkottu Knuuttilan ja Ventelän kantatilojen maista. Alueen vanhimpia rakennuksia on Hietarannan asuinrakennus, joka on perimätiedon mukaan erotettu Knuuttilan tilasta 1800-luvun lopulla – 1900-luvun alussa torpparille.

Historiallinen tielinja ja museosilta

Kyrönjoki toimi varhaisimpana kulkureittinä, mutta 1700-lukuun mennessä liikenne oli keskittynyt joelta maanteille. Joen etelärantaa seurailee historiallinen Kyrönkankaan tielinja, joka mainitaan asiakirjoissa jo 1400-luvulla. Kyrönkankaantie kulki 1500-luvun alussa Ilmajoelta, Ylistaron, Ison- ja Vähänkyrön kautta Vaasaan. Tie johti Korsholman linnaan Isonkyrön kirkon kautta.

Perttilän riippusilta (1910), jonka Tiehallinto on lisäksi määritellyt museosillaksi.

3.1.6 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Liikennemelu

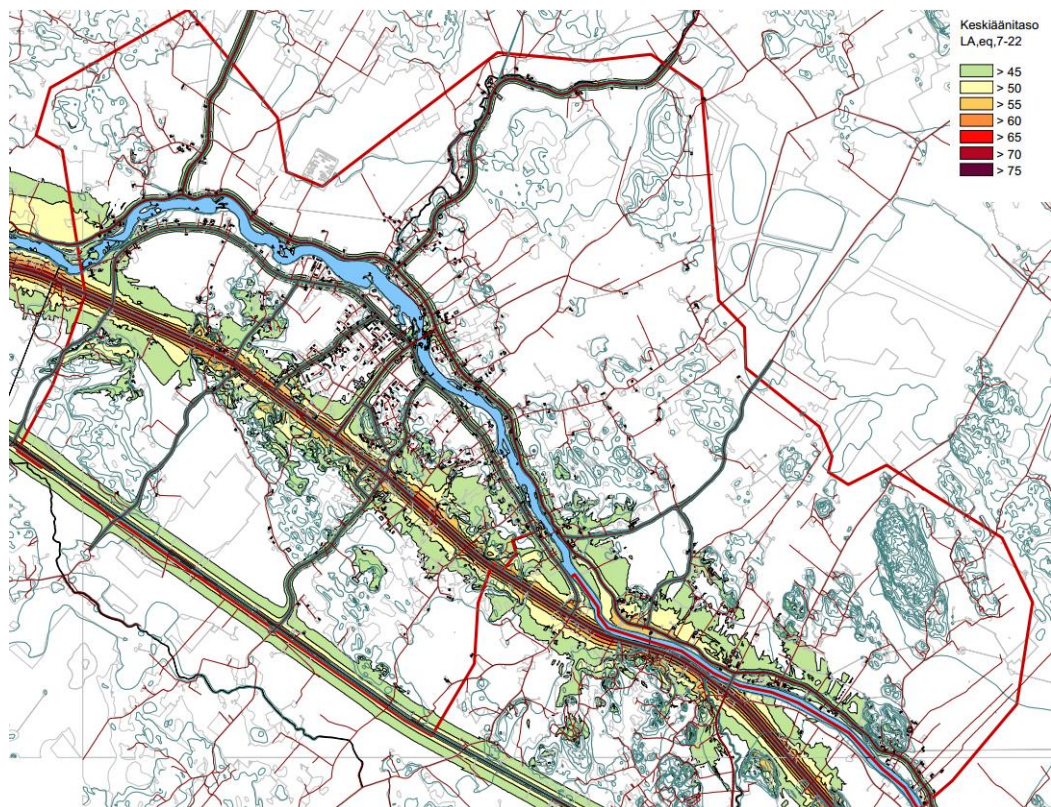
Isonkyrön keskustan osayleiskaavan liikennemeluselvityksen (A-Insinöörit 2013) mukaan valtatie 18 on suunnittelualan merkittävin liikennemelun lähde. Tien läheisyydessä on asutusta mm. Mullolantien, Ikolanlarvantien ja Pysäkkien varrella.

Melumallinnuksen perusteella päiväaikainen meluohjearvo 55 dB (A-painotettu ekvivalenttiaso LA,eq) ylittyy lähimpänä valtatietä sijaitsevien asuinrakennusten piha-alueella sekä hieman kauempana tiestä joen vastarannalla Laurolassa.

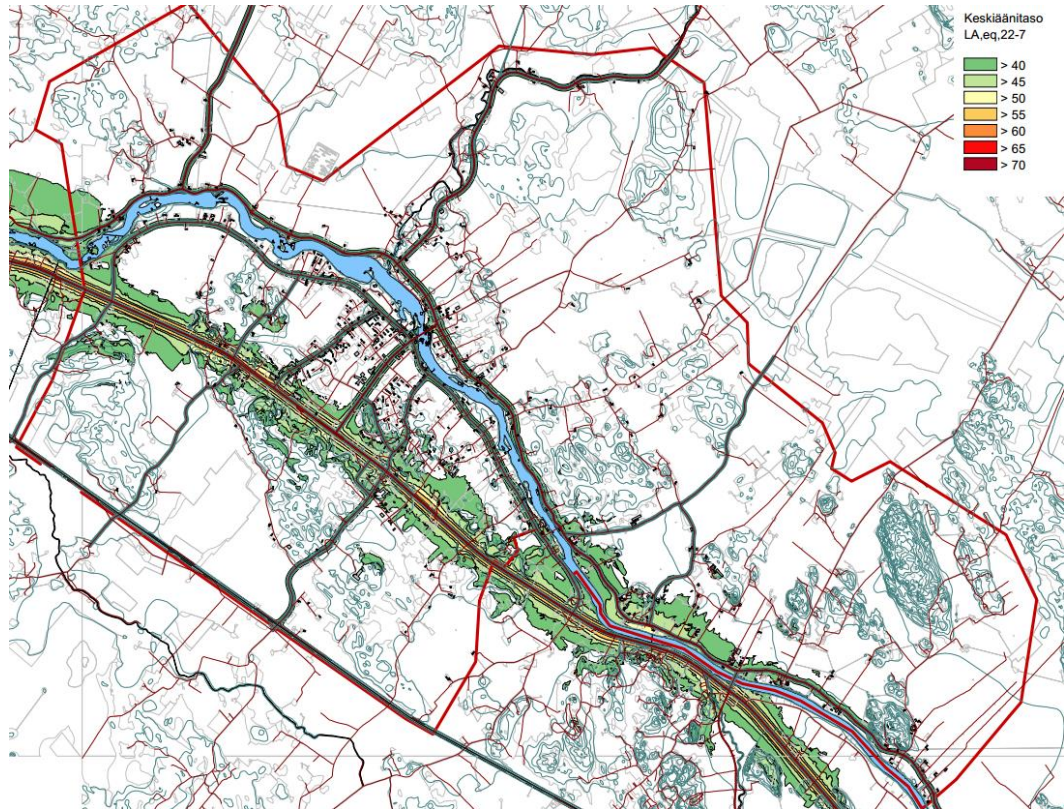
Vanhojen asuinalueiden yöaikainen ohjearvo 50 dB (LA,eq) ylittyy vain Laurolassa Perttiläntien ja joen välisellä alueella. Uusia asuinalueita ja muita häiriintyviä kohteita koskeva yöaikainen ohjearvo 45 dB (LA,eq) ylittyy kuitenkin huomattavasti laajemmalla alueella valtatien varrella ja Laurolassa. Rautatien ja muiden yleisten teiden ja katujen varsilla melutasot jäävät selvästi alle ohjearvojen.

Muut meluhaittaa aiheuttavat toiminnot

Lapinmäen lounaisrinteellä sijaitsevat Isonkyrön Metsästys- ja Ampumaseura ry:n ampumarata, johon kuuluvat pienoiskivääri- ja pienoispistooliradat. Harjoitteluammunnan lisäksi radoilla järjestetään ampumakilpailuja.

Kuva 10: Melumalli Isonkyrön keskustan päiväaikaisesta liikennemelusta. Kuvan alareunassa on rautatie, keskiosassa valtatie 18. (Kuvan lähde: Liikennemeluselvitys, A-Insinöörit 2014)

Kuva 11: Melumalli Isokyrön keskustan yöaikaisesta liikennemelusta. Kuvan alareunassa on rautatie, keskiosassa valtatie 18. (Kuvan lähde: Liikennemeluselvitys, A-Insinöörit 2014)

Tärinä

Osayleiskaava-alue rajoittuu etelässä rautatiealueeseen. Radalla liikennöi päiväsaikaan noin 19 henkilöliikenteen junaa 2 tavarajunaa vuorokaudessa, yöaikaan kello 22–7 yksi henkilöjuna. Raskaimpien rataosuudella liikennöivien tavarajunien kokonaisuudessa on noin 1000 tonnia. Junaliikenteen aiheuttamia tärinähaittoja on arvioitu erillisessä rata-tärinäselvityksessä (A-Insinöörit 2014). Raideliikenteen maaperään aiheuttama värähtely ilmenee pehmeiden maalajien alueilla rakenteiden liikkeenä, jonka ihminen aistii tuntoaistinsa välityksellä tärinänä. Rata-alueen maaperä on lähes koko matkalta liejuista savea. Pehmeiden maakerrosten paksuudesta riippuen maaperän ominaistajuus saattaa olla lähellä rakennusten lattioiden ja runkojen ominaistajuuksia, jolloin tärinätasot saattavat voimistua rakennuksissa. Liikennöinti nopeudet alueella ovat korkeita, mikä nostaa tärinäriskeä. Toisaalta radalla liikennöivien tavarajunien massat ovat maltillisia ja yöaikaan tapahtuva liikennöinti on vähäistä.

Ratatärinäselvityksessä suositellaan rakennusten tärinäluokittain kaava-alueelle seuraavia turvaetäisyyksiä rautatiehen:

- Tärinäluokka A, hyvät asuinolosuhteet, ihmiset eivät yleensä havaitse värähtelyitä. Etäisyys 600 m.
- Tärinäluokka B, suhteellisen hyvät olosuhteet. Ihmiset voivat havaita värähtelyt, mutta ne eivät ole häiritseviä. Etäisyys 400 m.
- Tärinäluokka C, suositus uusien rakennusten ja väylien suunnittelussa. Etäisyys 200 m.
- Tärinäluokka D, olosuhteet, joihin pyritään vanhoilla asuinalueilla. Keskimäärin 25 % asukkaista pitää värähtelyitä häiritsevinä ja voi valittaa häiriöistä. Etäisyys 100 m.

Turvaetäisyytenä voidaan käyttää puolta edellä esitetystä, mikäli rakennuksen lattiat ovat maanvaraiset tai rakennus on yksikerroksinen ja perustus on rakennettu paaluille.

Isonkyrön keskustaajaman osayleiskaava-alue sisältyy kokonaisuudessaan Pohjanmaan maakuntakaavan kaupunki–maaseutu-vuorovaikutusvyöhykkeelle (kmk). Merkinällä osoitetaan kaupunkiseutuun liittyvää vyöhykettä, jolla kehitetään erityisesti kaupungin, hyvien liikenneyhteyksien ja maaseudun vuorovaikutukseen perustuvaa elinkeinotoimintaa, etätyötä ja asumista. Vyöhykettä koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueiden käytön suunnittelussa asutus, palvelut ja työpaikat tulee ohjata ensisijaisesti olemassa oleviin kuntakeskuksiin ja kyliin. Alueen uudisrakentamista on ohjattava siten, että se sijoittuu yhdyskuntarakenteen kannalta edullisesti olemassa olevan asutuksen, palveluiden sekä liikenneyhteyksien läheisyyteen. Suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota joukkoliikenteen kehittämiseen. Maankäytön suunnittelussa on turvattava joki- ja kulttuurimaiseman sekä hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden säilyminen. Alueidenkäytöllä tulee jokilaaksojen valuma-alueilla tapahtuvat toiminnot ohjata niin, että edistetään vesistöjen tilan paranemista. Rakentamista ei tule osoittaa tulvaherkille alueille.

Isonkyrön keskustaajamassa valtatie 18 ja Kyrönjoen välinen alue on Väkkärintien itäpuoliselta osalta merkitty Pohjanmaan maakuntakaavassa taajamatoimintojen alueeksi (A), jolla osoitetaan asemakaavoitetut tai asemakaavoitettavaksi tarkoitetut taajamatoimintojen alueet. Taajamatoimintojen alue jatkuu Kyrönjoen pohjoispuolella Reinilän ja Kirkonkylän ympäristöön.

Isonkyrön keskusta on osoitettu maakuntakaavassa kohdemerkinnällä (C) keskustatoimintojen alueeksi. C-kohdemerkintä mahdollistaa enintään 5000 kerrosneliömetrin laajuisten vähittäiskaupan suuryksiköiden rakentamisen. Vähittäiskaupan suuryksiköiden mitoitus tulee kuitenkin sopeuttaa taajamakuvaan ja ympäristöön ja selvittää tarkemalla kaavoituksella Alueidenkäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota keskustan ja muun taajaman vaihtumisvyöhykkeeseen, alueelle sijoittuvien toimintojen määrittelyyn, liikennejärjestelyihin sekä taajamakuvaan.

Tolkin teollisuusalue on osoitettu maakuntakaavassa teollisuus- ja varastoalue –kohdemerkinnällä (t), jota on käytetty seudullisesti merkittävien teollisuusalueiden osoittamiseen.

Isonkyrön keskustaajaman liikennejärjestelmän kehittämiseksi maakuntakaavassa on osoitettu eritasoliittymät valtatielle 18 Kyrööntien ja Taipaleentien liittymien läheisyyteen. Muilta osin maakuntakaavan tieverkkoa ja muuta yhdyskuntatekniikkaa koskevat merkinnät ovat osayleiskaava-alueen osalta nykytilanteen toteavia.

Kyrönjoki on osoitettu maakuntakaavassa koskiensuojelulain mukaisesti uusien voimalaitosten rakentamiselta suojeltuna vesistöä (S1). Jokivarren ympäristöön levittäytyy lähes koko valtatie 18 pohjoispuolisen kaava-alueen kattava kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokas alue. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä tulee edistää alueiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa on otettava huomioon maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, erityispiirteet ja ajallinen kerroksellisuus.

Kyrönjoen ympäristöön on osoitettu myös matkailun vetovoima-alue / matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealue (mv-4 Kyrönjokilaakso). Aluetta koskevan suunnittelumääräyksen mukaan matkailuun liittyviä toimintoja suunniteltaessa ja kehitettäessä tulee ottaa huomioon alueen erityisominaisuudet ja hyödyntää niiden vetovoimaisuutta. Virkistysalueista ja -reitistöistä tulee muodostaa yhteistoimintaverkostoja. Matkailua ja virkistystä palveleva rakentaminen tulee sopeuttaa ympäristöön. Kyrönjoen virkistyskäyttö on huomioitu kaavassa mm. osoittamalla joken melontareitti ja sen molemmille

puolille rantoja myötäilemään pyöräilyreitit. Joen etelärantaa myötäilee osayleiskaava-alueella kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus, jonka kohdalla on kulkenut historiallinen Kyrönkankaantie. Kyrönjoki on osoitettu myös vedenhankinnan kannalta arvokkaaksi pintavesi-alueeksi, jonka suunnittelussa vesiensuojelunäkökohdat tulee ottaa erityisesti huomioon.

Maakuntakaavassa osoitettuja virkistys- / matkailukohteita ovat osayleiskaava-alueella vanha kirkko ja alueen itäosassa sijaitseva, maakunnalliseksi suojelualueeksi (S2) osoitettu, Vuoressalo.

Suolaisten 1 luokan pohjavesialue on osoitettu maakuntakaavassa pohjavesialue – kohdemerkinnällä. Suolaisten vesilaitos on puolestaan osoitettu et-v-kohdemerkinnällä. Keskustaajaman koillispuolella sijaitseva sähköasema on osoitettu en-merkinnällä. Maakuntakaavaan on merkitty myös tärkeimmät alueella sijaitsevat voimajohdot, päävesijohdot, siirtoviemäri ja ohjeellinen maakunnan kattavan tietoliikenneverkon linjaus.

Vaihemaakuntakaava 1

Pohjanmaan maakuntakaavan vaihemaakuntakaava 1, kaupallisten palveluiden sijoittuminen Pohjanmaan maakunnassa, päivittää maakuntakaavaa kaupan, logistiikan ja keskusverkon osalta. Vaihemaakuntakaava on hyväksytty Pohjanmaan maakuntavaltuustossa 14.5.2012 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 4.10.2013. Vaihemaakuntakaavassa ei esitetty Isonkyrön keskustaajaman osalta muutoksia kokonaisuusmaakuntakaavaan. Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön tai myymäläkeskittymän koon alaraja keskustatoimintojen alueen ulkopuolella määritettiin Isossakyrössä kaiken kaupan osalta 2 000 k-m²:n.

Vaihemaakuntakaava 2

Pohjanmaan maakuntakaavan vaihemaakuntakaava 2, uusiutuvat energiamuodot ja niiden sijoittuminen Pohjanmaalla, 2 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 12.5.2014. Ympäristöministeriössä hyväksyttävänä olevassa Vaihemaakuntakaavassa 2 esitetään alueet tuulivoimaloiden, energiahuollon alueiden sekä suurmuuntoasemien sijoittamiselle. Vaihemaakuntakaavassa ei esitetty Isonkyrön keskustaajaman osalta muutoksia kokonaisuusmaakuntakaavaan.

Pohjanmaan maakuntakaavan 2040

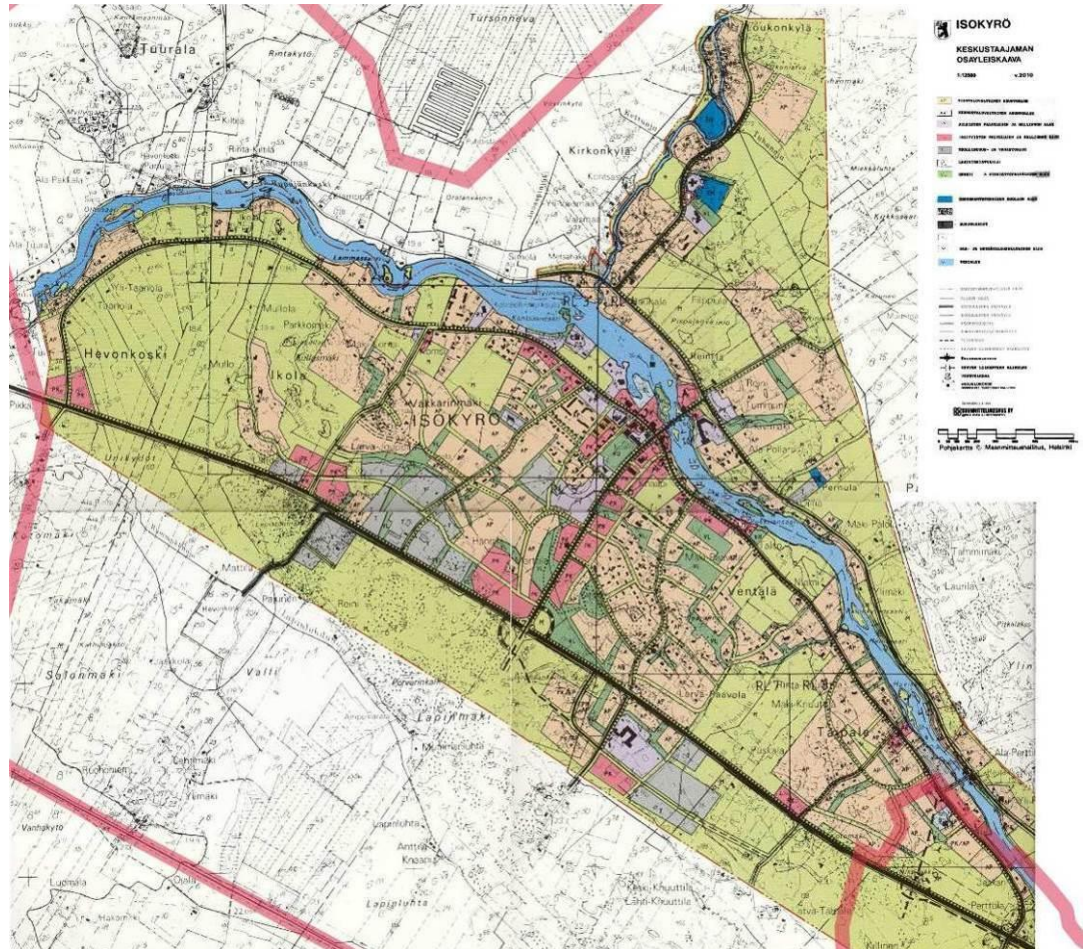
Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 27.1.2014 käynnistää Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 laatimisen. Kaava laaditaan koko maakunnan ja sen eri yhteiskunnalliset toiminnot kattavana kokonaisuusmaakuntakaavana. Tavoitteena on hyväksytty kaava vuonna 2018. Uusi maakuntakaava korvaa vahvistuttuaan Pohjanmaan maakuntakaavan 2030 ja sen vaihemaakuntakaavat.

3.2.2 Yleiskaava

Isonkyrön keskustaajaman oikeusvaikutukseton osayleiskaava on vuodelta 1994. Kaavan ohjeellinen toteutusvuosi on 2010. Yleiskaavassa osoitetaan pääasiassa valtatie ja Pohjankyröntien väliin sijoittuva keskustaajaman yhdyskuntarakenne sekä Kyrönjoen pohjoispuolelta Kirkonkylä ja Loukonkylä alueet. Valtatie 18 on osoitettu seudulliseksi pääväyläksi, Kyröntie, Pohjankyröntie, Tuuralantie (7200) ja Ruusupurontie (7201) alueellisiksi pääväyliksi. Valtatie 18 ja Kyröntien kohdalle on osoitettu uusi eritasoliittymä, josta on suora rinnakkaisyhteys terveystalouden suuntaan sekä siitä edelleen teollisuus- ja varastoalueen kautta Taipaleenlarvantielle. Kaikki kaavassa osoitetut uudet tie- ja eritasoliittymävaraukset ovat toistaiseksi toteutumatta. Myös varsin kattavaksi verkostoksi osoitetut kevyen liikenteen pääväylät ovat suureksi osaksi rakentamatta.

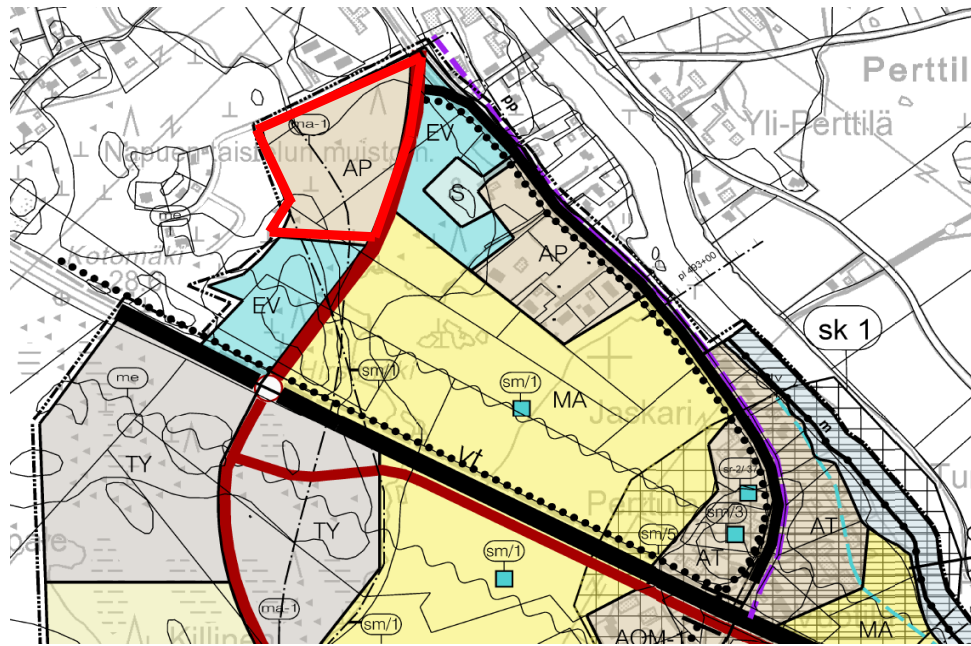
Yksityisten palvelujen ja hallinnon alueita (PK) on osoitettu Kyrööntien varrelle jatkuvana nauhana sekä hieman hajanaisemmin Pohjankyröntien varrelle ja valtatie risteysalueiden läheisyyteen. Kaava on tältä osin jäänyt suurimmaksi osaksi toteutumatta. Julkisten palvelujen ja hallinnon alueet (PY) ovat sitä vastoin pääosin yleiskaavan osoittamassa käytössä.

Yleiskaavassa osoitetuista pientalovaltaisista asuinalueista (AP) ovat toteutumatta mm. Väkkärintien ja Loukonkylän itäpuolelle osoitetut asuinalueet. Teollisuus- ja varasto-alueita (T) on osoitettu erityisesti Tolkintien ja Laurilantien ympäristöön.

Kuva 13: Isokyrön keskustan oikeusvaikutukseton osayleiskaava (hyv. 1994). Kartalle on lisätty suunnittelualueen rajausta punaisella.

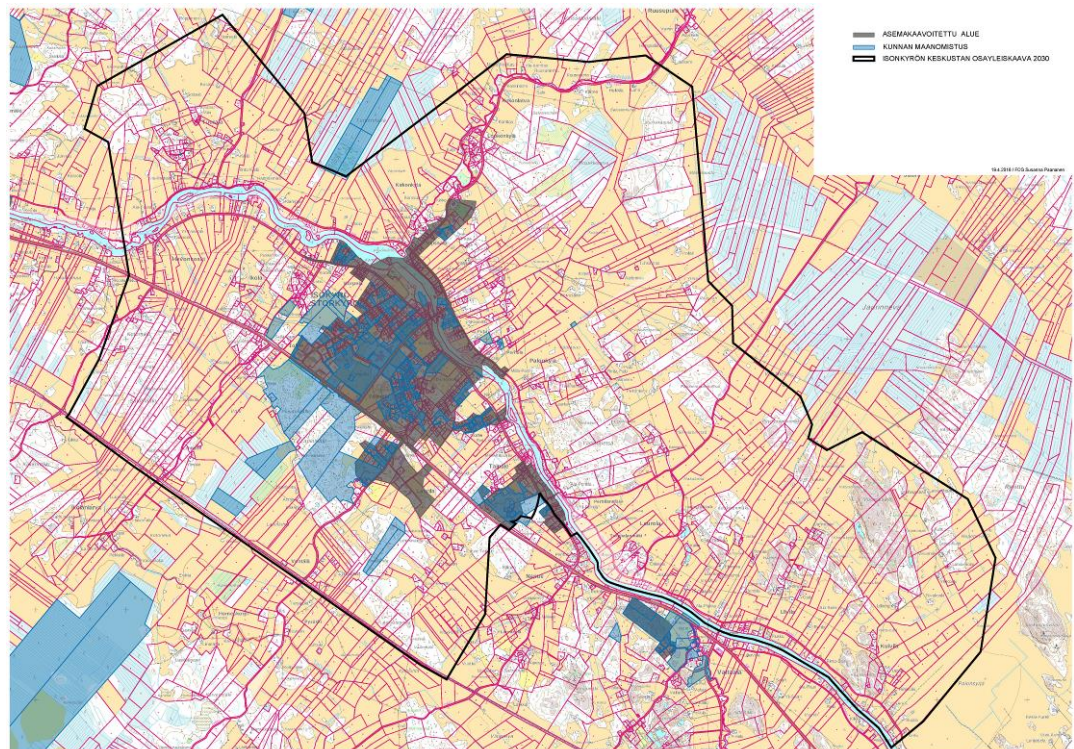
Keskustan kaava-alue on laajennettu Taipaleessa. Alueella on voimassa Ylipään osayleiskaava, joka on 20.2.2014 hyväksytty ja tullut voimaan 23.4.2014. Laajennusalue on kokonaisuudessaan osoitettu pientalovaltaisiksi asuinalueiksi (AP). Kaavassa on osoitettu alueelle valtakunnallisesti arvokkaan Kyrönjokilaakson maisema-alueen rajausta (ma-1). Osayleiskaavamuutosalueelle osayleiskaavassa merkitty Napuen muinaisjäänösalue (sm) ei enää sisälly muinaisjäänösrekisterin mukaan (15.4.2016) muinaisjäänöskohteeseen, vaan rajausta kulkee uuden tielinjauksen kohdalla.

Kuva 14: Ote Ylipään osayleiskaavasta 2030. Kartalle on lisätty keskustan osayleiskaavan laajenusalueen rajausta punaisella.

3.2.3 Asemakaava

Isonkyrön keskustassa ja lähialueilla on voimassa useita asemakaavoja. Asemakaavoitettu alue on esitetty alla olevalla kartalla. Taipaleen ja Napuen alueen asemakaavoitettu aluekokonaisuus sijaitsee erillään muusta keskustan asemakaavarakenteesta.

Kuva 15: Isonkyrön keskustaajaman asemakaavatilanne. Asemakaavoitetut alueet on esitetty harmaalla rasterilla. Isonkyrön kunnan omistamat asemakaavoittamattomat maa-alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

3.2.4 Muut kaava-alueetta koskevat päätökset

Rakennusjärjestys

Isonkyrön kunnan voimassa oleva rakennusjärjestys on vuodelta 2002. Rakennusjärjestyksen määräyksiä on noudatettava, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asema-kaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa ei ole asiasta toisin määrätty (MRL 14 § 4 mom.).

Pohjakartta

Pohjakarttana on käytetty Maanmittauslaitoksen maastotietokantaa.

Rakennuskiellot

Merkittävistä suunnittelutarveratkaisuista ja poikkeusluvista, jotka kohdistuvat Isonkyrön keskustan 2030 suunnittelualueelle, tulee osayleiskaavahankkeen vireillä ollessa kuulla elinkeino- ja kaavoitusjaostoa.

Suojelupäätökset

Ylistaron itäpuolella sijaitsevan Hanhikosken alapuoliset Kyrönjoen osat on suojeltu erityissuojelulla (1139/1991), joka estää myöntämästä lupaa uuden voimalaitoksen rakentamiseen.

Pappilansaaren luonnonsuojelupäätös on tehty vuonna 1959 Vaasan lääninhallituksessa. Tummungin luonnonsuojelualue puolestaan perustettiin 1998 Länsi-Suomen ympäristökeskuksen päätöksellä.

Rakennussuojelulain mukainen suojelupäätös koskee entisen Säästöpankin rakennusta sekä Pitkä-Perttilää.

3.2.5 Muut aluetta koskevat suunnitelmat ja ohjelmat

Pohjanmaan maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040

Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 12.5.2014. Suunnitelmassa on määritelty liikennejärjestelmän tärkeimmät tavoitteet ja kehittämistoimet. Vaasa–Seinäjoki rata on tärkeä kehityskohde. Radan kapasiteettia voidaan kasvattaa lisäämällä junien kohtauspaikkoja. Mahdollinen kohtauspaikka voisi sijaita esimerkiksi Isossakyrössä. Liikennejärjestelmäsuunnitelmaan sisältyvän liikenteen kasvuennusteen mukaan valtatie 18 Vaasan ja Seinäjoen välisen osuuden liikenne kasvaa noin 2500 ajoneuvolla vuorokaudessa vuosien 2010–2040 välisenä aikana. Liikenteen kasvun arvioidaan aiheuttavan ongelmia liikenteen toimivuudelle Isonkyrön keskustan ja Valtaalan kohdilla vuoden 2020 jälkeen.

Vaasa-Seinäjoki-kehityskäytävä

Pohjanmaan liiton ja Liikenneviraston laadittama esiselvitys on laadittu maakunnallisissa liikennejärjestelmäsuunnitelmissa tunnistettujen tarpeiden pohjalta. Tavoitteita ovat työssäkäyntiliikenteen sujuvuuden ja yritysten toimintaedellytysten parantaminen, joukkoliikenteen kehittyminen sekä alueen houkuttelevuuden ja imagon parantaminen. Henkilöautoliikenteen kasvua pyritään hillitsemään ohjaamalla liikkumistarpeita joukkoliikenteen pariin.

Kehityskäytävään kuuluvat osayleiskaava-alueella kulkeva rautatie sekä valtatie 18. Vaasa–Seinäjoki-väli on kasvu- ja kehitysvyöhykettä, jolle ennustetaan vahvaa kasvua tulevaisuudessa. Tavoitteena on asuin- ja työpaikka-alueiden kaavoitus lähelle rautatiease-

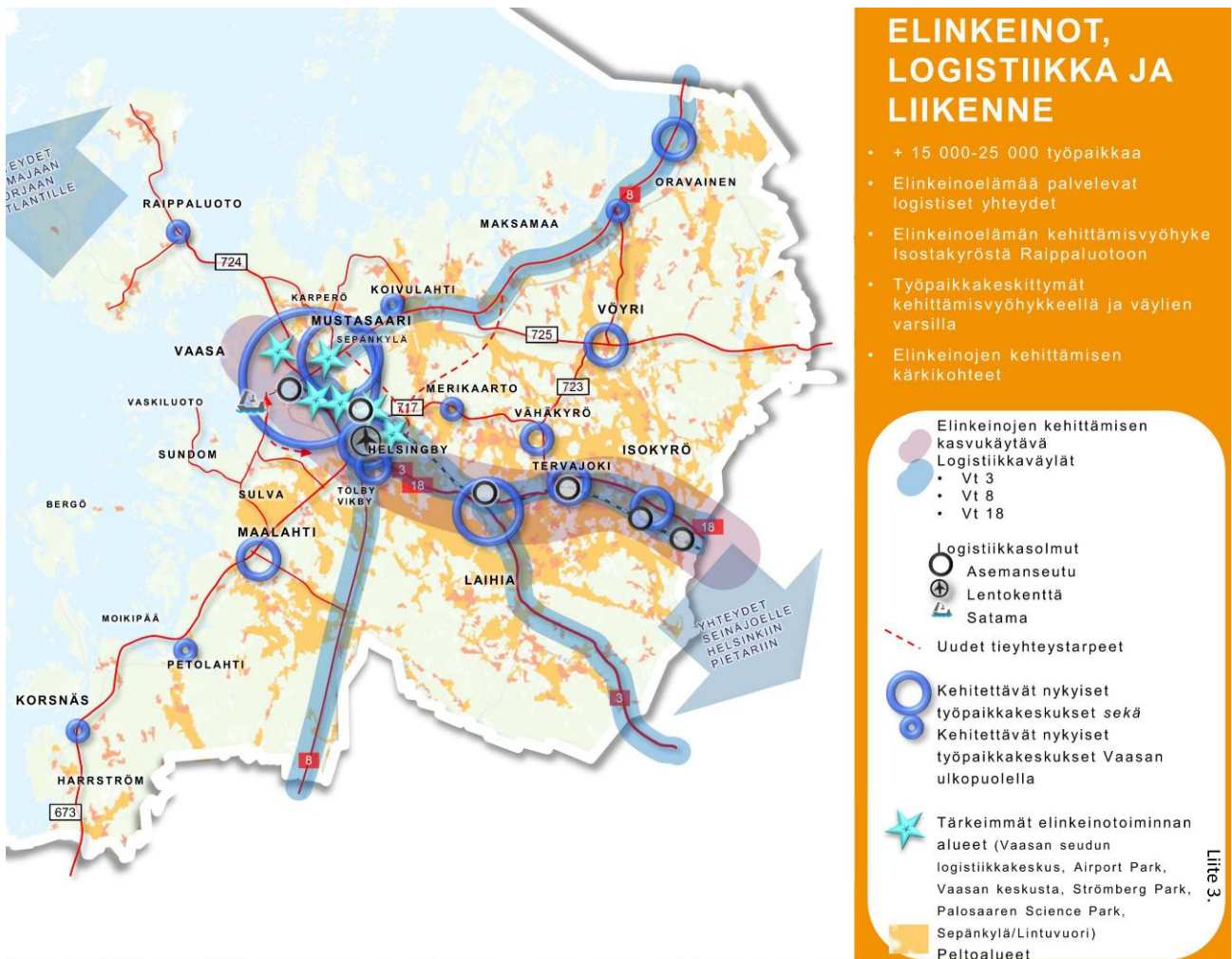
mien lähelle ja linja-autoreittien yhteyteen sekä mm. pysäköintialueiden kehittäminen liityntäpysäköinnin osalta.

Tieliikenteen toimenpide-ehdotukset koskevat liikenneturvallisuuden parantamista, tiekuljetusten toimivuuden turvaamista yhteysvälin pääteillä, kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden ja houkuttelevuuden parantamista taajamissa sekä tieliikenteen toimivuuden turvaamista. Teiden parantamiskohteiksi esitetään valtatie 18 liittymien parantamista, kevyen liikenteen väyliä taajamiin sekä taajamien kohdille tiestön toimenpiteitä, jotka johtuvat turvallisuustilanteesta, maankäytön tai liikenneverkon muutoksista.

Junaliikenteen osalta tavoitteena on mm. lisätä Vaasan ja Seinäjoen välistä liikennettä 1–3 taajamajunalla vuorokaudessa. Tervajoen ja Isokyrön väliin rakennetaan 1 uusi sähköistetty kohtaamisraide.

Vaasan kaupunkiseudun rakennemalli 2040

Vaasan rakennemalli 2040 asettaa kaupunkiseudulle tavoitteeksi vuoteen 2040 väestömäärän kasvamisen 30 000 asukkaalla ja varautuu 50 000 asukkaan kasvuun. Isokyrö on esitetty kehitettäväksi asuin- ja palvelukeskukseksi ja tavoitteena on 300 uutta asukasta. Tavoitteena on tiivis, palveluihin ja työpaikka-alueisiin tukeutuva asuminen hyvien liikenneyhteyksien varrella.

Kuva 16: Kuva: Vaasan kaupunkiseudun rakennemalli, Aurinkomalli 2040, Elinkeinot, logistiikka ja liikenne -rakennemallikartta.

Merkittäviä työpaikkakeskittymiä sisältävä elinkeinoelämän kehittämisvyöhyke ulottuu Isostakyröstä Raippaluotoon, sekä Oravaisilta Korsnäsiin saakka. Elinkeinojen ja logistiikan osalta valtatie ja rautatiealue on osoitettu kehitettävänä joukkoliikennekäytävänä, elinkeinojen kehittämisen kasvukäytävänä ja logistiikkakäytävänä. Keskustan kohdalle Ventälään on merkitty kehitettävä asemaseutu ja Isokyrö on esitetty kehitettävänä työpaikkakeskuksena. Erityisen hankalaksi rautatieasemien osalta on mainittu Isonkyrön seisakkeen etäisyys keskustasta (9km), mikä aiheuttaa henkilöautoliikenteen tarvetta.

Isokyrö on merkitty lähipalvelukeskukseksi, josta löytyvät vähintään ala-aste, päiväkotit sekä vanhusten palvelut.

4. YLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 YLEISKAAVAN SUUNNITTELUN TARVE

Keskeisillä osilla suunnittelualuetta on ollut käytössä oikeusvaikutuksen osayleiskaava, Keskustaajaman osayleiskaava vuodelta 1994. Isossakyrössä on tavoitteena laatia osayleiskaavat, jotka käsittävät tämän tiheimmän asutuksen Vaasan rajalta Seinäjoen rajalle. Työ on aloitettu Tervajoen ja Ylipään osayleiskaavoilla, jotka ovat saaneet lainvoiman 23.4.2014.

Osayleiskaavan laatiminen oikeusvaikutteisena nopeuttaa asemakaavoitusta ja alueiden rakentamista. Isossakyrössä halutaan tutkia keskustarakenteen tulevaisuuden mahdollisuuksia, mikä edellyttää osayleiskaavatasoista tarkastelua ja kokonaisnäkemyksiä alueen kehityksen suunnista pitkälle tulevaisuuteen. Osayleiskaavan avulla pyritään varautumaan maankäytön osalta elinkeinoelämän kehitystrendeihin ja luomaan edellytykset elinvoimaiselle kuntakeskukselle. Osayleiskaavan ratkaisulla pyritään varautumaan ilmastomuutoksen tuomiin haasteisiin sekä luomaan paremmat edellytykset kestävästä elämäntavasta toteutumiseksi.

4.2 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET

Keskustan osayleiskaavan laatiminen sisältyy kunnankaavoitusohjelmaan 2013. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on käsitelty ja hyväksytty elinkeino- ja kaavoitusjaostossa 20.5.2013.

4.3 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

4.3.1 Suunnitteluorganisaatio

Osayleiskaavan valmistelusta vastaavat Isonkyrön kunnanhallituksen elinkeino- ja kaavoitusjaosto sekä kunnan tekninen osasto. Kaavan laatijana on toiminut Cederqvist & Jäntti Arkkitehdit Oy:n alikonsultti Tengbom Eriksson Arkkitehdit Oy.

4.3.2 Osalliset

Osallisia ovat maankäyttö- ja rakennuslain mukaan alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Isonkyrön keskustan osayleiskaavan 2030 osalliset on lueteltu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

4.3.3 Vireilletulo

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto päätti Isonkyrön keskustan osayleiskaavan vireilletulosta 20.5.2013 § 13. Kuulutus vireilletulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävälle asettamisesta annettiin 27.05.2013.

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto päätti keskustan osayleiskaavan laajennuksesta 2.5.2016 § 11. Kuulutus tarkistetun osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja laajennusaluetta koskevan luonnoksen nähtävälle asettamisesta annettiin 4.5.2016.

4.3.4 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osalliset voivat ottaa osaa kaavan valmisteluun ja vaikutusten arviointiin järjestettävissä tilaisuuksissa sekä kirjallisesti huomautuksina luonnoksista sekä muistutuksina ehdotuksesta asiakirjojen nähtävillä oloaikoina.

Isonkyrön keskustan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 27.5.2013 – 1.7.2013. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettiin kaavoitettavan alueen laajentamisesta Taipaleen alueella ja päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtävälle 4.5.2016 alkaen.

Osallisten luettelossa erikseen nimeltä mainituille osallisille lähetetään kirjallinen tieto kaavan eri vaiheista. Lisäksi niille maanomistajille, jotka eivät asu Isossakyrössä ja joitten osoite on selvittävissä, lähetetään tieto kirjallisesti nähtävillä oloajoista. Niille, joiden omistamia rakennuksia tai maita suojelukysymykset koskevat, lähetetään kopiot suunnitelmista perusteluineen kaavoituksen eri vaiheissa.

Keskustan osayleiskaavasunnittelun valmisteluvaiheen yleisötilaisuuden sijaan on järjestetty joulukuussa 2014 asukaskysely, jolla kartoitettiin osallisten näkemyksiä Isonkyrön osayleiskaava-alueen maankäytön kehittämisestä. Ks. kohta 4.4.2. Lisäksi alkukesästä 2015 on järjestetty arvokkaiden rakennusten omistajille kuuleminen rakennusten suojelusta.

Kaavaluonnos

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto on käsitellyt keskustan osayleiskaavaluonnosta 16.3.2015 § 5, 15.6.2015 § 13, 28.9.2015 § 18 ja 8.2.2016 § 5. Luonnos nähtävillä 3.8.–31.8.2015 ja yleisötilaisuus järjestettiin 11.8.2015. Kaavaluonnoksesta saapui 18 mielipidettä ja 12 lausuntoa. Tiivistelmät mielipiteistä, lausunnoista sekä vastineista on selostuksen liitteenä.

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto on käsitellyt kaava-alueen laajennusalueen luonnosta 2.5.2016 § 11. Kuulutus muutoksesta sekä päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 4.5.2016 alkaen sekä kuulutus tarkistetun osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävillä olosta 27.5.2016. Luonnos oli nähtävillä 4.–20.5.2016. Yhtään mielipidettä ei jätetty. Lausuntoja saapui yksi kappale. Pohjanmaan liitto ei antanut lausuntoa, sillä muutoksella ei ole seudullista merkitystä. Tiivistelmä lausunnoista sekä vastineista on selostuksen liitteenä.

Kaavaehdotus

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto käsittely osayleiskaavaehdotusta 26.5.2016 § 14. Osayleiskaava ehdotus nähtävillä 1.6.–1.7.2016. Nähtävilläoloaikana järjestettiin yleisötilaisuus 14.6.2016. Ehdotuksesta jätettiin 11 lausuntoa ja 16 muistutusta.

Ehdotuksen jälkeen osayleiskaavaan on tehty vähäisiä ja teknisiä tarkistuksia lausuntojen ja muistutusten johdosta. Tarkistukset ilmenevät liitteenä olevista tiivistelmistä sekä vastineista. Tehdyt muutokset eivät olleet MRL 32 §:ssä tarkoitettuihin olennaisiin, joten kaavaehdotusta ei ollut tarpeen asettaa uudelleen ehdotuksena nähtäville.

Väkkärintien länsipuolisella alueella on nähtävillä olleessa ehdotuksessa merkityt AOM-1 sekä MT-alue on muutettu työpaikka-alueeksi TP-3 -merkinnäksi, jolla olevat asunnot on sallittu säilyttää. Alueella sijaitsee asuntoja sekä pienyrityksiä, joten muutos myös vastaa paremmin nykytilannetta maankäytön osalta. Tältä osin muutoksen katsottiin koskevan yksityistä etua, joten sen johdosta on suoritettu erillinen MRL 32 § mukainen osallisten kuuleminen. Kuulemisen johdosta ei jätetty muistutuksia.

Pysäkkitien varrelle on tullut osayleiskaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen vireille Korttelin 601 asemakaavamuutos ja laajennus, jonka osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 20.10 - 3.11.2016 välisen ajan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ei jätetty yhtään mielipidettä. Alueelle asemakaavoitettua vielä toteutumattomaa asuinpientaloaluetta AP on hieman laajennettu kiinteistön 2:201 alueella. Laajennus koskee yksityistä etua, joten osayleiskaavassa on suoritettu sen johdosta erillinen MRL 32 § mukainen osallisten kuuleminen. Kuulemisen johdosta ei jätetty muistutuksia.

Hyväksyminen

Kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi kaavaehdotus tulee vuoden 2016 loppupuolella. Mikäli osayleiskaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä ei ole tehty valituksia, tulee osayleiskaava voimaan 30 päivän valitusajan kuluttua.

4.3.5 Viranomaisyhteistyö

Maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n 2 momentissa tarkoitettu aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin Vaasassa 3.10.2013. Neuvotteluun osallistuivat Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen, Pohjanmaan liiton, Isonkyrön kunnan, Seinäjoen kaupungin sekä C&J Arkkitehdit Oy:n edustajat. Toinen viranomaisneuvottelu pidetään tarvittaessa sen jälkeen, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat mielipiteet ja lausunnot on saatu.

ELY-keskuksen kanssa järjestettiin työkokous 27.5.2015, jossa käsiteltiin Lapinmäen aluetta. ELY-keskuksen kanssa käytiin työneuvottelu 9.2.2016 sekä 26.2.2016 viranomaisneuvottelu, joissa käsiteltiin luonnoksesta saatua palautetta, hulevesiselvitystä sekä liikenneselvityksen täydennystä.

Keskustan osayleiskaavan laajennusaluetta on käsitelty 22.4.2016 viranomaisten kanssa käydyssä työneuvottelussa.

Lisäksi luonnoksen ja ehdotuksen osalta on käytetty lausuntomenettelyä.

4.4 YLEISKAAVAN TAVOITTEET

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Osayleiskaavan tavoitevuosi on 2030. Voimassa olevan Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitevuosi on 2030, mutta Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 on tullut vireille. Uudessa maakuntakaavassa on siten mahdollista huomioida Isonkyrön osayleiskaavassa esille tuotuja tavoitteita. Lisäksi seudulla on laadittu Pohjanmaan maakunnan liikenne-

järjestelmäsuunnitelma 2040 sekä Vaasan seudun rakennemalli 2040, joista saadaan osayleiskaavan pidemmän aikavälin tavoitteita.

Keskustan osayleiskaavan ensisijaisena tavoitteena on koko kuntaa koskeva strateginen suunnitelma, jossa selvitetään Isollekyrölle tarkoituksenmukainen yhdyskuntarakenne ja kunnan kehittämisen painopistealueet: mitä eheytyvä yhdyskuntarakenne tarkoittaa Isonkyrön tapauksessa ja minkälaisia toimenpiteitä se edellyttää, mitkä ovat asumisen ja yritystoiminnan painopistealueet, miten palveluverkko muodostuu, mitkä tekijät vaikuttavat yhdyskuntataloudellisuuteen.

Tavoitteena on ilmastonmuutoksen vaikutukset huomioon ottaen parantaa elinympäristön laatua, huomioida eri väestöryhmien erityistarpeet ja määrittellä tiiviin ja väljän asumisen alueiden sekä kyläkaava-alueiden sijoittuminen ja rakentamisen periaatteet.

Osayleiskaavassa tutkitaan erilaisten tilaa vievien toimintojen, kuten esimerkiksi maa- ja metsätalouden suuryksikköjen ja viljelyalueiden sekä teollisuusalueiden kehittämisedellytykset ja sijoittuminen. Lisäksi arvioidaan kaupan suuryksikköjen ja muiden palvelujen tarve.

Tavoitteena on parantaa eri alueiden saavutettavuutta ja kehittää infrastruktuuria niin väylien, kuin kuntatekniikan osalta. Tavoitteet tarkentuvat osayleiskaavatyön ja vuoro-vaikutteisen suunnittelun edetessä.

Kunnan asettamat tavoitteet

Isonkyrön kunnan tavoitteena on selvittää tarkoituksenmukainen yhdyskuntarakenne, koko kuntaa koskeva strateginen suunnittelu sekä kunnan kehittämisen painopistealueet (asuminen, yritystoiminta, palveluverkko) yhdyskuntataloudellisuus huomioiden. Osayleiskaavalla ratkaistaan, mitä eheytyvä yhdyskuntarakenne tarkoittaa ja mitä toimenpiteitä se edellyttää Isossakyrössä. Lisäksi turvataan maa- ja metsätalouden sekä teollisen toiminnan kehittämisedellytykset, kaupan suuryksikköjen tarve ja muut palvelujen tarpeet. Tavoitteena on elinympäristön laadun parantaminen, eri väestöryhmien erityistarpeiden huomioiminen, ilmastonmuutosten vaikutusten huomioiminen, tiiviin asumisen sekä väljän asumisen alueiden/ kyläkaava-alueiden sijoittuminen ja rakentamisen periaatteet sekä eri alueiden saavutettavuuden parantaminen.

Keskustan osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena, jolloin se nopeuttaa asema-kaavoitusta ja rakentamiseen liittyvää lupaprosessia.

Tavoitteena on alueen elinvoimaisuuden säilyttäminen ja kehittäminen osana Vaasa-Seinäjoki kehityskäytävää. Tähän liittyen keskeisessä asemassa on riittävien työpaikka-alueiden varaaminen, raideliikenteen hyödyntäminen ja siihen liittyvien liikenne- sekä yhdyskuntarakennetarkeisujen tekeminen siten että ne toisaalta tukevat koko kehityskäytävän toimivuutta ja toisaalta tukevat Isonkyrön elinvoimaisuutta.

Kunnan tavoite on kääntää väestömäärä kasvuun. Osayleiskaavan tavoitevuoteen mennessä alueella varaudutaan noin 500 uuteen asukkaaseen eli noin 240 asuntoon nykyisellä asutokunnan keskikoolla arvioituna. Viimeisten 20 vuoden aikana kuntaan on rakentunut noin 220 uutta asuntoa. Vanhoilla asunalueilla asutokuntien koko pienenee väestön ikääntyessä ja lasten muuttaessa pois kotoa. Tämä luo myös tarvetta uudelle asuntorakentamiselle. Elinkeinoelämän vilkastuminen lisää asuntojen tarvetta, sillä osa uusista työntekijöistä perheineen voi asettua alueelle asumaan.

Maakuntakaavan asettamat tavoitteet

Osayleiskaavan laatimista ohjaa maakuntakaava. Pohjanmaan maakuntakaavan (vahv. 2010) tavoitteena on tukea Isonkyrön keskustan kehittymistä paikalliskeskuksena ja

osana seudun kuntakeskusten muodostamaa keskusverkkoa. Asutus, palvelut ja työpai-
kat tulee ohjata ensisijaisesti kuntakeskuksiin ja kyliin. Uudisrakentamista on ohjattava
siten, että se sijoittuu yhdyskuntarakenteen kannalta edullisesti olemassa olevan asu-
tuksen, palveluiden sekä liikenneyhteyksien läheisyyteen. Suunnittelussa tulee kiinnittää
erityistä huomiota joukkoliikenteen kehittämiseen. Samalla tulisi turvata yhtenäisten
peltoalueiden säilyminen. Rakentamista ei tule osoittaa tulvaherkille alueille. Isonkyrön
keskustaajaman nykyistä taajama-aluetta voidaan laajentaa maltillisesti valtatie 18
pohjoispuolella.

Isonkyrön keskustaajaman saa rakentaa enintään 5000 kerrosneliömetrin laajuisia vähittäis-
kaupan suuryksiköitä taajamakuvaan ja ympäristöön sopeuttaen. Keskustatoimintojen
alueen kaupallisten palvelujen kokonaismitoitus on maakuntakaavan mukaan 20 000 k-
m². Kaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota keskustan ja muun taajaman vai-
hettumisvyöhykkeeseen, alueelle sijoittuvien toimintojen määrittelyyn, liikennejärjeste-
lyihin sekä taajamakuvaan.

Liikennejärjestelmää koskevinä tavoitteina maakuntakaavassa esitetään eritasoliitty-
mien rakentamista valtatielle 18 Kyrööntien ja Taipaleentien liittymiin sekä kaava-alueen
ulkopuolella Valtaalassa Akkaansillantien liittymään.

Valtakunnallisesti arvokkaan Kyrönjoen maisema-alueen suunnittelussa, rakentamisessa
ja käytössä tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. Yksityiskohtai-
sessa suunnittelussa on otettava huomioon maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuu-
riympäristöjen kokonaisuudet, erityispiirteet ja ajallinen kerroksellisuus.

Kyrönjokea koskevassa suunnittelussa tulee ottaa erityisesti huomioon vesiensuojelu-
näkökohdat. Joen valuma-alueilla tapahtuvien toimintojen sijoittumisesta tulee ohjata
niin, että edistetään vesistöjen tilan paranemista.

Kyrönjoen ympäristön erityisominaisuudet tulee huomioida ja tulee hyödyntää matkai-
lun ja virkistyskäytön näkökulmasta. Jokeen on osoitettu melontareitti ja sen molemmil-
le puolille rantoja myötäilemään pyöräilyreitit. Virkistysalueista ja -reitistöistä tulee
muodostaa yhteistoimintaverkostoja. Matkailua ja virkistystä palveleva rakentaminen
tulee sopeuttaa ympäristöön.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat yleispiirteisiä kaikkea maankäytön suun-
nittelua ohjaavia tavoitteita, joiden tarkoituksena on mm. varmistaa valtakunnallisesti
merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä
valtion viranomaisten toiminnassa. Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueiden-
käyttötavoitteista vuonna 2000.

Isonkyrön keskustan osayleiskaavaa 2030 koskevat erityisesti seuraavat valtakunnalliset
alueidenkäyttötavoitteet:

Toimiva aluerakenne

Alueidenkäytöllä tuetaan aluerakenteen tasapainoista kehittämistä sekä elinkeino-
elämän kilpailukyvyyn ja kansainvälisen aseman vahvistamista hyödyntämällä mahdol-
lisimman hyvin olemassa olevia rakenteita sekä edistämällä elinympäristön laadun pa-
rantamista ja luonnon voimavarojen kestävästi hyödyntämistä. Aluerakenteen ja aluei-
denkäytön kehittäminen perustuu ensisijaisesti alueiden omiin vahvuuksiin ja sijainti-
tekijöihin.

Alueidenkäytöllä edistetään kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutusta sekä kyläverkoston kehittämistä. Erityisesti harvaan asutulla maaseudulla ja taantuvilla alueilla kiinnitetään alueidenkäytössä huomiota jo olemassa olevien rakenteiden hyödyntämiseen sekä elinkeinotoiminnan ja muun toimintapohjan monipuolistamiseen. Alueidenkäytössä otetaan huomioon haja-asutukseen ja yksittäistoimintoihin perustuvat elinkeinot sekä maaseudun tarve saada uusia pysyviä asukkaita.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Yleistavoitteet

Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia. Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua.

Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Liikenneturvallisuuksia sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parannetaan. Alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen. Runsaasti henkilöliikennettä aiheuttavat elinkeinoelämän toiminnot suunnataan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisään tai muutoin hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle.

Kaupunkiseutujen työssäkäyntialueilla varmistetaan alueidenkäytölliset edellytykset asuntorakentamiselle ja sen tarkoituksenmukaiselle sijoittumiselle sekä hyvälle elinympäristölle.

Alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomiota ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen.

Alueidenkäytön suunnittelussa olemassa olevat tai odotettavissa olevat ympäristöhaitat ja poikkeukselliset luonnonolot tunnistetaan ja niiden vaikutuksia ehkäistään. Alueidenkäytössä luodaan edellytykset ilmastonmuutokseen sopeutumiselle.

Erityistavoitteet

Yleiskaavan lähtökohtana on oltava perusteltu väestönkehitysarvio.

Alueidenkäytön suunnittelulla on huolehdittava, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata. Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen pystytään osoittamaan, että alueen käyttöönotto on kestävä kehityksen mukaista.

Alueidenkäytön suunnittelussa on maaseudun asutusta sekä matkailuja muita vapaa-ajan toimintoja suunnattava tukemaan maaseudun taajamia ja kyläverkostoa sekä infrastruktuuria.

Alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä sekä luotava edellytykset hyvälle taajamakuvalle. Taajamia kehitettäessä on huolehdittava siitä, että viheralueista muodostuu yhtenäisiä kokonaisuuksia.

Alueidenkäytössä on varattava riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit. Alueidenkäytön suunnittelussa uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille. Tästä voidaan poiketa vain, jos tarve- ja vaikutus selvityksiin perustuen osoitetaan, että tulvariskit pystytään hallitsemaan ja että rakentaminen on kestävä kehityksen mukaista.

Alueidenkäytön suunnittelussa on tarvittaessa osoitettava korvaavat alueidenkäyttöratkaisut yhdyskuntien toimivuuden kannalta erityisen tärkeille toiminnoille, joihin liittyy huomattavia ympäristö- tai henkilövahinkoriskejä.

Yleiskaavoituksessa on varauduttava lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajama-tulviin. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille on jätettävä riittävän suuri etäisyys. Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset sekä vaarallisten aineiden kuljetusreitit ja niitä palvelevat kemikaaliratapihat on sijoitettava riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön. Pilaantuneen maa-alueen puhdistustarve on selvitettävä ennen ryhtymistä kaavan toteuttamistoimiin.

Alueidenkäytössä on ehkäistävä melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa.

Alueidenkäytössä tulee edistää energian säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä.

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava terveellisen ja hyvälaatuisen veden riittävä saanti ja se, että taajamien alueelliset vesihuoltoratkaisut voidaan toteuttaa. Lisäksi alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon jätevesihaittojen ehkäisy.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Yleistavoitteet

Alueidenkäytöllä edistetään kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä.

Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään.

Alueidenkäytöllä edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävä hyödyntäminen edistetään virkistyskäytössä, matkailun tukialueina sekä niiden lähialueiden matkailun kehittämisessä suojelutavoitteita vaarantamatta.

Alueidenkäytössä ja sen suunnittelussa otetaan huomioon luonnonvarojen sijainti ja hyödyntämismahdollisuudet. Alueidenkäytössä edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä.

Erityistavoitteet

Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina.

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.

Yleiskaavoituksella on luotava alueidenkäytölliset edellytykset seudullisten virkistysalueiden muodostamiselle erityisesti Etelä-Suomessa ja suurilla kaupunkiseuduilla.

Alueidenkäytön suunnittelussa matkailualueita tulee eheyttää ja osoittaa matkailun kehittämiseksi riittävät alueet.

Alueidenkäytössä on otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet. Pohjavesien pilaantumis- ja muuttamisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat vedenhankintaan.

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Yleistavoitteet

Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikennemuodot ja palvelevat sekä asutusta että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Liikennejärjestelmä ja alueidenkäyttö sovitetaan yhteen siten, että vähennetään henkilöautoliikenteen tarvetta ja parannetaan ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. Erityistä huomiota kiinnitetään lisäksi liikenneturvallisuuden parantamiseen.

Tarvittaviin liikenneyhteyksiin varaudutaan kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja verkostoja.

Alueidenkäytössä turvataan energiahuollon valtakunnalliset tarpeet ja edistetään uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia.

Erityistavoitteet

Alueidenkäytössä on turvattava olemassa olevien valtakunnallisesti merkittävien ratojen, maanteiden ja vesiväylien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet.

Alueidenkäytössä on edistettävä matka- ja kuljetusketjujen toimivuutta ja turvattava edellytykset julkiselle liikenteelle sekä eri liikennemuotojen yhteistyön kehittämiseksi. Alueidenkäytön suunnittelussa on varattava riittävät alueet tavara- ja henkilöliikenteen terminaalien ja matkakeskusten toimintaa ja kehittämistä varten.

Alueidenkäytössä on turvattava valtakunnallisesti merkittävien viestintäjärjestelmien tarpeet hyödyntämällä rakennelmien yhteiskäyttöä ja edistämällä maankäytön tehok-

kuutta. Teleliikenteen mastojen sijoittumisessa on erityistä huomiota kiinnitettävä maaseutumaisten arvojen säilyttämiseen.

Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Maankäytön suunnittelussa varaudutaan Kyrönjoen ja Lehmäjoen tulviin osoittamalla rakennettavat alueet tulvavaara-alueiden ulkopuolelle. Yleiskaavan laadinnassa huomioidaan laadittavana oleva *Kyrönjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma 2016–2021* ja pyritään edistämään siinä esitettävien toimenpide-ehdotuksien toteuttamista.

Väestön altistumista liikenteen melulle altistumista pyritään vähentämään toimintojen sijoittamisella. Melumallinnuksen perusteella osoitetuille valtatie 18 nykyisille ja ennustetuille melualueille ei osoiteta uusia asuinalueita tai muita häiriintyviä toimintoja. Lapinmäen ampumaradan ja uusien asuinalueiden väliin jätetään melun ja turvallisuuskäsitteiden kannalta riittävä etäisyys.

Maatalouselinkeinojen harjoittamisen edellytykset pyritään säilyttämään huomioimalla aluevarauksissa maatilojen alueidenkäytölliset ja liikenteelliset tarpeet. Kotieläintilojen aiheuttamat hajuhaitat huomioidaan uusien asuinalueiden sijoittumisessa.

Rautatieliikenteen kehittämistarpeet huomioidaan toimintojen sijoittamisessa. Junaliikenteen melu ja värinä Haitat huomioidaan jättämällä radan ja uusien asuinalueiden väliin värinäselvityksen perusteella määritetty riittävä suojaetäisyys.

4.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen

Osallisten tavoitteet

Osayleiskaavatyön alussa, joulukuussa 2014, järjestettiin asukaskysely, jolla kartoitettiin osallisten näkemyksiä Isonkyrön osayleiskaava-alueen maankäytön kehittämisestä. Kyselyyn saatiin seitsemän vastausta. Vastausten määrä on suppea laajempien johtopäätösten tekemiseksi varten. Yksittäin otettiin esille Orisbergin alue, vanha kirkko ja pappila, jokimaisema kauniina alueina. Kotieläintalouden huomioimista kaavoituksessa korostettiin. Uutta rakentamista ehdotettiin uuden kirkon alueelle, Taipale-Napue-Valtaala (asuminen), teollisuus- ja työpaikka-alueita valtatie varten. Asumisen toivottiin olevan väljää ja luonnonläheistä. Virkistykseen toivottiin lisää hoidettuja ulkoilumaastoja, retkimaastoja, luontopolkuja ja latuja. Parhainä nykyisinä maastoina mainittiin Isokyrö ja Ylipää. Palveluista alueelle toivottiin vähittäiskaupan suuryksikköä (IKEA tai Kärkkäinen). Matkailun vetovoimatekijöinä nähtiin historia ja museon alue sekä ehdotettiin näihin liittyviä pyöräilyreittejä. Toivottiin kevyen liikenteen väylää keskustasta Hevonkoskelle sekä keskustan ajonopeuksien hillitsemistä. Vaarallisiksi kaduiksi todettiin Pysäkkitie ja Poikkikuja. Parannettaviksi toivottiin Pysäkkitie-Jokiranta-Valtatie sekä Perttiläntie, Ventäläntie ja Karjalankatu.

Lisäksi alkukesästä 2015 on järjestetty arvokkaiden rakennusten omistajille kuuleminen rakennusten suojelusta. Osa toivoi omistamiensa rakennusten suojelua, osa vastusti suojelua.

Osayleiskaavaluonnoksen sekä osayleiskaavaehdotuksen nähtävillä oloista saadusta palautteesta on laadittu tiivistelmät sekä annettu perustellut vastineet palautteen vaikutuksesta osayleiskaavaan. Yleisötilaisuuksissa on keskustelu maanomistajien kanssa heidän toiveistaan. Palautteet on kirjattu vastineisiin. Osallisten palautteet ovat koskeneet lähinnä yksittäisiä merkintöitä. Viranomaisten kanssa on käyty viranomaisneuvotteluja sekä työneuvotteluja, joissa on keskusteltu kaavaratkaisuista. Viranomaisten antamiin

lausuntoihin on luonnos- ja ehdotusvaiheessa laadittu vastineet palautteen vaikutuksesta osayleiskaavaan. Kaikki vastineet ovat selostuksen liitteenä.

4.5 YLEISKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT JA NIIDEN VAIKUTUKSET

Osayleiskaavaa varten on laadittu selvitysten pohjalta kaksi vaihtoehtotarkastelua uusien asuin- ja työpaikka-alueiden sijoittamisesta.

4.5.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta

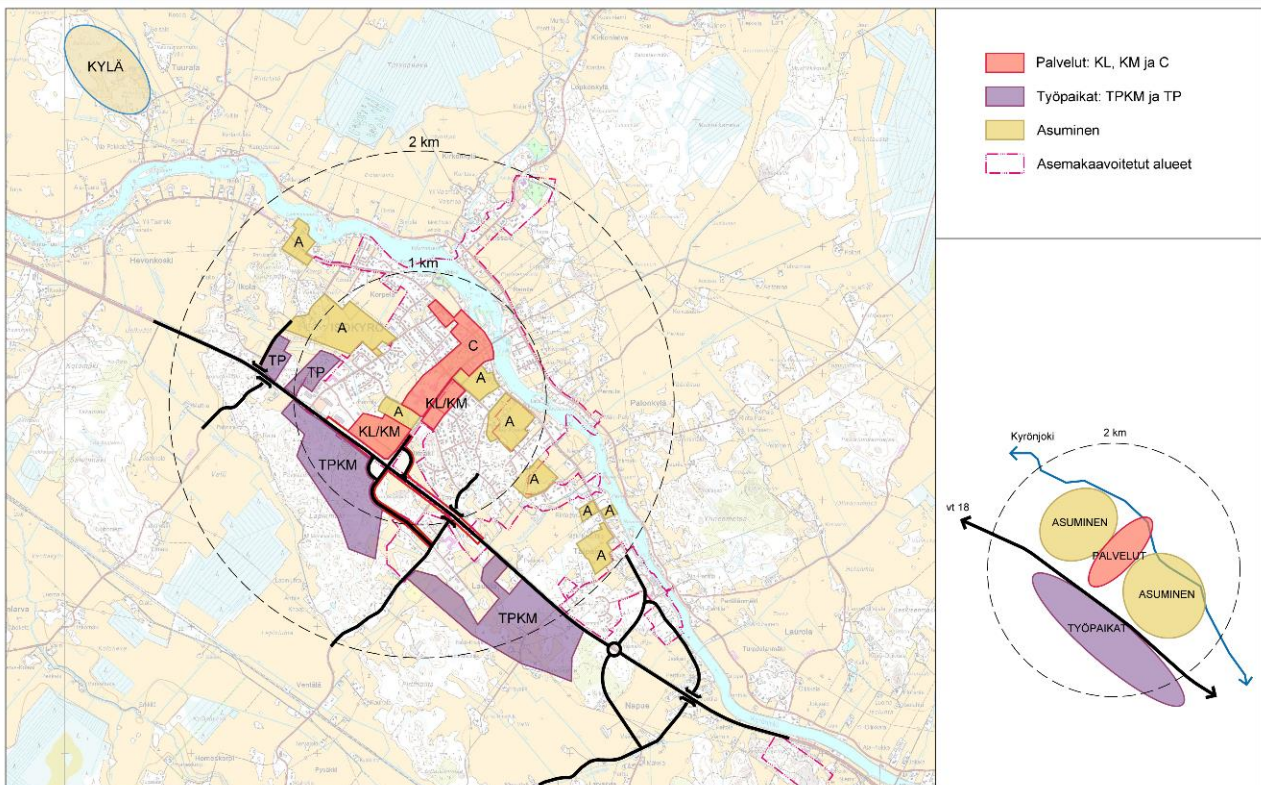
Molemmat osayleiskaavan vaihtoehdot sisältävät eritason rakentamisen keskustan kohdalle. Eritaso on sekä Pohjanmaan maakuntakaavaan 2030 että vuonna 1994 valmistuneen valtatie 16 (nykyisin 18) yleissuunnitelman mukainen.

Keskusta

Isonkyrön keskustaajaman kasvuun tarkasteltiin kahta vaihtoehtoa. Keskusta-vaihtoehdossa (Kuva 1:) taajamaa ei laajenneta valtatie eteläpuolelle asutuksen osalta. Kyrööntien varsi on kehittämisen painopistealue. Uudessa asuinrakentamisessa suositetaan pihapiirimäisiä rakennusryppäitä sekä nauhamaista kylärakennetta. Tolkkin yritys- ja kaupallinen alue laajenee kohti Tervajokea ja uudet laajemmat työpaikka-alueet on osoitettu valtatie eteläpuolelle.

Vaihtoehdossa on karkeasti 55,5 ha uusia asuinalueita, joista tonttimaata asemakaavoissa olisi noin 27,7 ha. Uusia 2000m² suuruisia asuintontteja muodostuisi noin 140. Huomioiden kyläalueiden kehittämisen sekä kaavavarannon vaihtoehto mahdollistaisi noin 295 uutta asukasta (asuntokunnan koko 2,1).

Uusia työpaikkavarauksia on karkeasti 103 ha, josta tonttimaata on 51,5 ha. Noin 7000m² suuruisia tontteja tästä muodostuisi noin 74. Huomioiden kaavavarannon vaihtoehto mahdollistaisi karkeasti 1125 uutta työpaikkaa (1 tp/180k-m²).

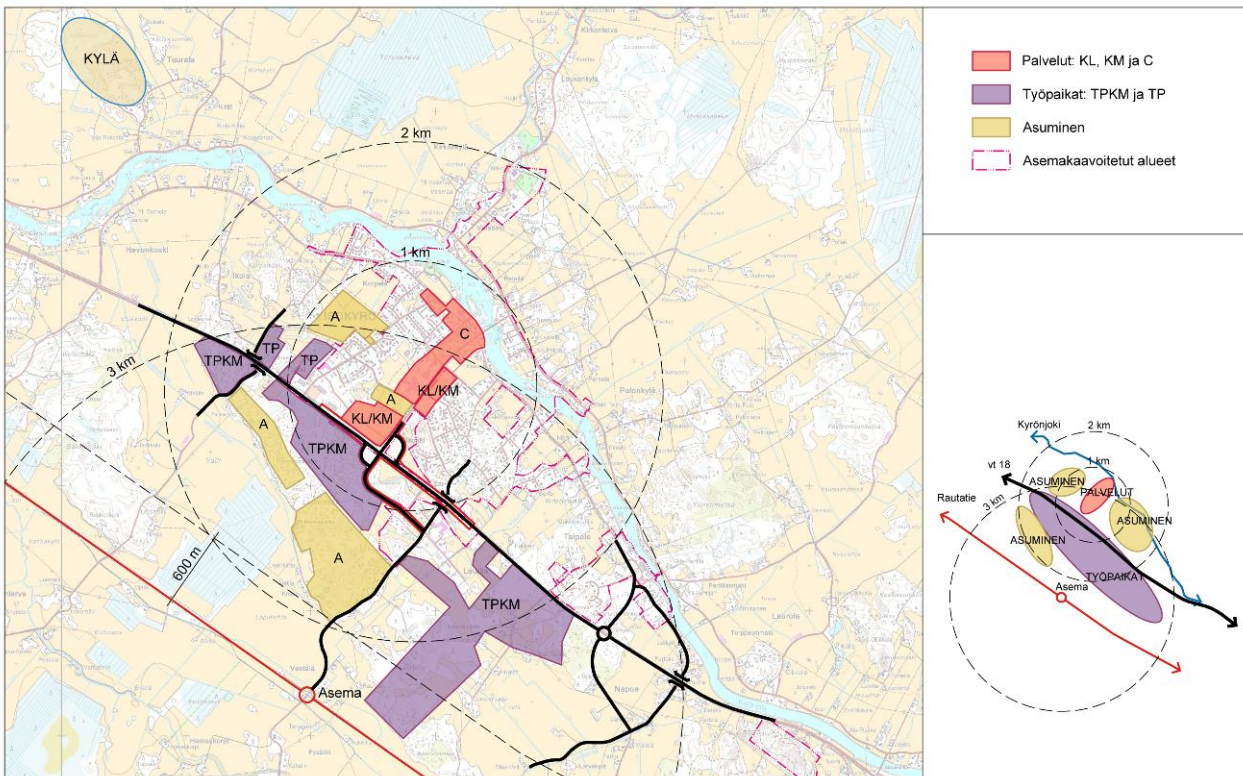
Kuva 1: Vaihtoehto "Keskusta"

Asema

Asema-vaihtoehdossa (Kuva 2:) Lapinmäen alueelle on osoitettu uusia asuinalueita. Pitkän aikavälin visio raideliikenteen pysäkestä tukee asutusalueen laajentamista Lapinmäen alueelle.

Vaihtoehdossa on karkeasti 76 ha uusia asuinalueita, joista tonttimaata asemakaavoissa olisi noin 38 ha. Uusia 2000m² suuruisia asuintontteja muodostuisi noin 190. Huomioiden kyläalueiden kehittämisen sekä kaavavarannon vaihtoehto mahdollistaisi noin 400 uutta asukasta (asuntokunnan koko 2,1).

Uusia työpaikkavarauksia on karkeasti 157 ha, josta tonttimaata on 79 ha. Noin 7000m² suuruisia tontteja tästä muodostuisi noin 113. Huomioiden kaavavarannon vaihtoehto mahdollistaisi karkeasti 1660 uutta työpaikkaa (1 tp/180k-m²).

Kuva 2: Vaihtoehto "Asema"

4.5.2 Valittujen vaihtoehtojen vaikutusten selvittäminen, arviointi ja vertailu

Keskusta

Keskusta -vaihtoehto perustuu Kyröntien varrella sijaitsevaan palveluakseliin ja sen toisella puolella sijaitsevaan asutukseen. Työpaikat keskittyvät liikenteellisesti hyvin saatavissa olevan valtatievarrella. Tuurala on merkitty kehitettäväksi kyläksi.

Uudet aluevaraukset täydentävät yhdyskuntarakennetta ja tukevat olemassa olevia palveluita. Uudet asuinalueet sijaitsevat kävelyetäisyydellä palveluista, mikä tukee kevyen liikenteen käyttöä autoilun sijaan. Häiriötä (liikenne ja melu) aiheuttavat työpaikkatoiminnat on sijoitettu keskitetysti valtatievarrella. Uudet alueet on sijoitettu tukeutuen olemassa olevaan vesihuoltoverkkoon. Uusien alueiden toteuttaminen edellyttää paikallista katuyhteyksien täydentämistä erityisesti valtatievarrella.

Asema

Vaihtoehto perustuu Isonkyrön keskustaajaman toimintojen sijoittamiseen siten, että valtatie ja keskustajaman risteävä liikenne ohjautuu turvallisesti maakuntakaavan mukaiseen Kyrööntien eritasoristeykseen vähentäen taajaman ja valtatie risteävää liikennettä kolmi- tai nelihaaraliitymissä välillä Hevonkoski – Napue. Pitkän aikavälin tavoitteena on myös Ventälän seisakkeen toteuttaminen radan varteen keskustan kohdalle.

Palvelujen sijoittelu Kyrööntien varteen vastaa Keskusta-vaihtoehtoa. Uutta asumista on osoitettu osin keskustan läheisyyteen valtatie pohjoispuolelle, osin valtatie eteläpuolelle tulevan seisakkeen läheisyyteen. Alueet sijaitsevat noin 2 kilometrin säteellä keskustasta. Uudet työpaikka-alueet on tässäkin vaihtoehdossa keskitetty valtatie varteen, pääosin sen eteläpuolelle. Uudet alueet on sijoitettu tukeutuen olemassa olevaan vesihuoltoverkkoon. Uusien alueiden toteuttaminen edellyttää paikallista katuyhteyksien täydentämistä erityisesti valtatie eteläpuolella.

4.5.3 Yleiskaavaratkaisun valinta ja perusteet**Vaikutusselvitysten ja arvioinnin tulokset**

Asema-vaihtoehto päätettiin valita osayleiskaavoituksen pohjaksi, koska se tukee Vaasa-Seinäjoki kehityskäytävän tavoitetta siirtää toimintojen painopistettä radan varteen ja Lapinmäenalue kokonaisuutena soveltuu rakentamiseen tulvaeräkö peltoalueita paremmin myös rakentamiskustannuksiltaan. Myös vaihtoehdoista tehty infrakustannuslaskelma tukee vaihtoehdon toteuttamista. Laskelma on selostuksen liitteenä. Rakentamisvaiheen infrakustannukset ovat Lapinmäen alueella noin 30 % alhaisemmat kuin valtatie eteläpuolella sijaitsevilla peltoalueilla. Myös infran ylläpito vaatii huomattavasti pienempiä kustannuksia.

Kiinteistöjen toteutuksen osalta kustannussäästöt ovat huomattavia, koska Lapinmäen alueella vältytään kiinteistöjen perustamisesta paaluttamiselta, joka on pääsääntö rakennettaessa peltoalueilla, jotka ovat entistä merenpohjaa ja vaativat lähes poikkeuksetta rakennusten paaluttamisen ja rakennuspaikkojen korottamisen.

Myös infran ylläpito vaatii huomattavasti pienempiä kustannuksia.

Kyrööntien ja valtatie risteyksen eritason toteutuksen jälkeen Ventäläntien varteen osoitetun asuntoalueen valtatielle suuntautuva liikenne ohjautuu maakuntakaavassa osoitettuun turvalliseen eritasoon. Hevonkosken tai Taipaleen suuntaan levittäytyvän asutuksen liikenne ohjautuisi edelleen valtatie kolmihaaraliittymiin.

5. YLEISKAAVAN KUVAUS**5.1 KAAVAN RAKENNE**

Nykyistä keskusta-aluetta jatketaan Kyrööntien vartta valtatie suuntaan uusilla keskustatoimintojen alueilla. Palvelualueet muodostavat akselin, jonka sijainti on varsin keskeinen nykyisen taajama-alueen keskellä, valtaosin noin 1-2 km etäisyydellä asuinalueista. Saavutettavuus asuinalueilta on siten hyvä. Palvelut sisältävät mm. kaupallisia palveluita, koulukeskuksen, uuden päiväkodin sekä liikuntapalvelut.

Uusia työpaikka-alueita on pääosin osoitettu valtatie eteläpuolelle, jossa niiden liikenteellinen saavutettavuus on hyvä ja liikenteen aiheuttama häiriö asutukselle pieni. Valtatie pohjoispuolella on pienempiä uusia työpaikka- ja teollisuusalueita nykyisten alueiden lomassa. Työpaikka-alueiden toteutus riippuu osin eritasoliittymän toteutuksesta sekä

Taipaleen liittymän parantamisesta. Valtatien eteläpuolelle on osoitettu myös maa- ja metsätalouskäyttöön alueita, jotka on osoitettu teollisuuden reservialueiksi. Alueet voidaan ottaa käyttöön, mikäli tulevaisuudessa on tarvetta työpaikka-alueita laajemmille teollisuusalueille. Tätä tutkitaan tarvittaessa erillisellä osayleiskaavamuutoksella. Myös esitetyt uudet työpaikka-alueet sijaitsevat alle 2 km etäisyydellä keskustasta. Osittain alueet tukeutuvat myös kaava-alueen eteläosaan kaavailtuun, uudelleen toteutettavaan rautatien seisakkeeseen.

Nykyinen asuminen tukeutuu keskustaan ja sen palveluihin. Uusia asemakaavoitettavia asuinalueita on osoitettu keskustan läheisyyteen, sekä valtatie eteläpuolelle rautatien seisakkeeseen tukeutuen uutena aluevarauksena (AP-1) että mahdollisina laajenemisalueina. Uudet alueet sijaitsevat alle 2 km etäisyydelle keskustasta, mikä tukee kevyen liikenteen osuutta asiointiliikenteessä.

Etäämmällä keskustasta on osoitettu lähinnä nykyinen maaseutumainen asutus AOM-1 -merkinnöin. Jokivarteen on osoitettu rantavyöhykkeen ulkopuolelle joitakin AOM-2 -alueita, joilla on mahdollistettu muutamia uusia asuinrakennuksia (enintään 3 asuntoa hehtaarille). Kartalla osoitetut AOM-4 -alueet sijaitsevat MRL 72 § mukaisella rantavyöhykkeellä, jolloin uusien asuinrakennusten toteuttaminen edellyttää asemakaavaa tai poikkeamislupaa. Tuuralaan on osoitettu kyläalue AT, jolla on mahdollista tiheämpi kylämäinen asutus.

Perustelut

Keskusta-alueet (C) muodostavat akselin, jonka sijainti on varsin keskeinen nykyisen taajama-alueen keskellä, valtaosin noin 1-2 km etäisyydellä asuinalueista. Saavutettavuus asuinalueilta on siten hyvä. Isonkyrön väestöllinen keskipiste on uudella C-alueella koulukeskuksen lounaispuolella. Kyrööntien varsi on tällä hetkellä Isonkyrön sivistys- ja vapaa-ajan keskus, jolla on laajentamistarpeita. Alueella on tarvetta mm. uudelle liikuntahallille sekä päiväkodille. Tulevaisuudessa väestön ikääntyessä asuminen muuttuu keskustahakuisemmaksi ja palvelujen läheisyydessä sijaitsevien asuntojen kysyntä kasvaa. Alueella voi olla tarvetta esimerkiksi senioriasunnoille sekä muille vapaa-ajan palveluille. Mikäli ostovoiman ulosvirtausta saadaan vähennettyä, paranevat alueen kaupalliset palvelut, mikä voi elvyttää myös muita elinkeinoja ja luoda tarvetta uusille keskustahakuisille työpaikoille sekä asumiselle. Valtatie ja Kyrööntien risteykseen toteutettavat eritasoliittymän rampit varaavat osan osayleiskaavassa osoitetusta C-alueesta, eikä mainittu pinta-ala siten toteudu kokonaisuudessaan. Alueessa on siten ylimitoitusta, joka täsmäntyy asemakaavoituksella.

Maakuntakaava sallii Isonkyrön keskusta-alueelle vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittamisen. Keskustassa ja sen lähiympäristössä on kuitenkin lukuisia arvokkaita rakennuksia ja ympäristö on hyvin pienpiirteistä. Vähittäiskauppojen suuryksiköiden toteutus muuttaisi merkittävästi keskustan taajamakuva. Suuret hallit ja laajat pysäköintialueet eivät sovellu Isonkyrön nykyiseen keskustaan. Vähittäiskaupan tuottamat liikennemäärät eivät myöskään sovellu keskusta-alueelle. Suurimmat yksiköt voidaan sijoittaa lähemmäs valtatieä, joka on niille myös liikenteellisesti sekä kaupallisesti edullisempi sijainti.

Lapinmäen alueelle on osoitettu uusi pientalovaltainen asuinalue (AP-1), jolle saa sijoittaa enintään 30 asuintonttia. Alue liittyy tiiviisti valtatie eteläpuolella jo olemassa olevaan ja asemakaavoitettuun yhdyskuntarakenteeseen sekä katuverkostoon. Alueelle on asemakaavoitettu palvelu-, teollisuus- ja asuinalueita. Kunnan tavoitteena on tulevaisuudessa saada alueella aiemmin ollut rautatieseisake uudelleen käyttöön. Nykyinen Orismalan seisake on kaukana keskustasta ja palvelee siten huonosti keskustassa asuvia ja edellyttää auton käyttöä. Tavoitteena on alueen elinvoimaisuuden säilyttäminen ja

kehittäminen osana Vaasa-Seinäjoki kehityskäytävää. Reilun 40 km:n etäisyydellä kunta-keskuksesta on noin 100 000 työpaikkaa. Tähän liittyen keskeisessä asemassa on riittävien työpaikka-alueiden varaaminen, raideliikenteen hyödyntäminen ja siihen liittyvien liikenne- sekä yhdyskuntarakenneratkaisujen tekeminen tukien koko kehityskäytävän toimivuutta ja Isonkyrön elinvoimaisuutta. Ratkaisu pyrkii lisäksi kehittämään tavoitteenä olevaa vuorovaikutteisuuden perustuvaa elinkeinotoimintaa ja asumista.

Valtatielle 18 on suunniteltu Kyröntien kohdalle eritasoliittymä, joka on esitetty maakuntakaavassa. Uusilla pientaloalueilla on mahdollisuus parantaa kunnan vetovoimaa. Lapinmäki on harvoja alueita, jotka eivät kuulu valtakunnallisesti arvokkaaseen Kyrönjokilaakson maisema-alueeseen ja jonne siten voidaan uusia laajoja aluevarauksia osoittaa. Vaikutukset arvokkaaseen maisema-alueeseen jäävät siten vähäisemmäksi. Maaperä on hyvää rakennusmaata, eikä alueella ole keskustan tapaan tulvaongelmia. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät, ettei tulvaherkille alueille tulisi osoittaa uutta maankäyttöä. Alueella syntyvät hulevedet voidaan käsitellä asianmukaisesti.

Luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot

Luonto-, kulttuuri- sekä maisema-arvot on huomioitu ja merkitty kaavaan osayleiskaavoitusta varten laadittujen selvitysten perusteella. Alueella on lukuisia arvokkaiksi luokiteltuja rakennuksia, kulttuurihistoriallisesti arvokkaita alueita sekä muinaismuistoja ja luontoarvoja. Alueella sijaitsee mm. valtakunnallisesti arvokas Kyrönjokilaakson maisema-alue, Napuen taistelutanner sekä vanhan sekä uusi kirkko. Alueella sijaitsevat Pappilansaaren sekä Tummungin luonnonsuojelualue luonnonsuojelualueet.

Ranta-alueet

Kyrönjoen rannat ovat rantavyöhykettä, jolla Maankäyttö- ja rakennuslain 72 § mukaan rakentamisen tulee perustua joko asemakaavaan tai yleiskaavaan, jota voidaan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena. Isonkyrön osayleiskaavaa ei ole laadittu siten, että sen perusteella voitaisiin myöntää rakennuslupa. Mahdollisuus lisärakentamiseen tulee tästä syystä rantavyöhykkeellä sekä ranta-alueella tutkia MRL 72 § mukaisesti tarkemmin asemakaavalla tai hakemalla poikkeamislupaa. Rantavyöhykkeeksi on alueella katsottu Pohjankyröntien sekä Tuuralantien/Perttiläntien ja rannan välinen alue.

5.1.1 Mitoitus

Alla on esitetty arvio osayleiskaavan mahdollistamasta asukas- ja työpaikkamäärän kehityksestä. Jäljempänä on kuvattu tarkemmin laskelman perusteita. Aluevarauksissa on kaavallista ylimitoitusta, sillä mm. maapoliittisista syistä kaikki esitetyt aluevaraukset eivät tule toteutumaan. Osayleiskaavalla on kuitenkin haluttu mahdollistaa Isonkyrön maankäytön joustava kehittäminen osoittamalla riittävät vaihtoehtoiset aluevaraukset erilaisille toiminnoille. Mitoitus täsmentyy asemakaavoituksen kautta.

	asukkaat	työpaikat
kaavavaranto (asemakaavat)	155	70
uudet aluevaraukset (osayleiskaava)	315	600
YHTEENSÄ	470	670

Kaavavaranto

Kaavavaranto tarkoittaa voimassa olevien asemakaavojen vapaita, rakentamattomia tontteja. Laskelmassa on huomioitu osayleiskaavan mukaiset säilyvät alueet. Kunnan omistuksessa on 27 rakentamatonta erillispientalotonttia (AO), joista 4 on kalliisti toteutettavia, ja 3 rivitalotonttia (AR), jotka eivät toteutune asemakaavan mukaisella tehokkuudella. Yksityisomistuksessa olevia pientalo-/rivitalotonttia (AP, AR) on 45. Ne on kui-

tenkin kaavoitettu jo 25-50 vuotta sitten, eivätkä vastaa kooltaan nykyisiä tarpeita. Ne eivät ole myynnissä, joten niiden toteutuminen on epävarmaa. Kunnalla on lisäksi yritys- sekä asuin- ja liiketontteja (AL, KL, LH) 17. Osa näistä sijaitsee osayleiskaavassa uusilla/merkittävästi muuttuvaksi merkityillä alueilla.

Kaavavarantoa on nykyisten asemakaavojen mukaan muuttuvien alueiden ulkopuolella:

23 AO talotonttia = 23 asuntoa

3 AR tonttia, 2285 k-m² = noin 20 asuntoa (noin 100 k-m²/asunto)

3 AL tonttia, josta toisessa kerroksessa on n. 1970 k-m² = 30 asuntoa (noin 60 k-m²/asunto)

Yhteensä noin 73 asuntoa, noin 155 asukasta (2,1 henkeä/asuntokunta). Asunnoista jäänee kuitenkin suuri osa toteutumatta voimassa olevien asemakaavojen liian tiukan mitoituksen takia.

4 teollisuustonttia, 10458 k-m², noin 50 työpaikkaa (1 tp/200 k-m²)

3 AL tontilla, josta ensimmäisessä kerroksessa liiketiloja on 1970 k-m², noin 25 työpaikkaa (1 tp/75 k-m²)

Yhteensä 70-75 työpaikkaa.

Palvelu- ja työpaikka-alueet, työpaikat

Nykyisin ostovoima sekä työssäkäynti virtaa ulos kunnasta ja ostoksilla sekä töissä käydään Vaasan tai Seinäjoen suunnalla. Tavoitteena on mahdollistaa uusia työpaikkoja sekä palveluja Isonkyrön taajamaan.

Uusia keskustatoimintojen alueita (C) on noin 187 000 m², josta kuitenkin on vähennetty käytännössä valtatie ramppijärjestelyjen edellyttämä tilavaraus ja laskelmassa on huomioitu keskustatoimintojen aluevarauksia noin 132 200 m². Uutta rakennusoikeutta muodostuu yhteensä noin 92 000 k-m². Ottaen huomioon, että eritasoliittymän rampit varaavat osan aluevarauksista, muodostuneeksi aluetehokkuudeksi arviolta noin ea=0,25. Varaukset mahdollistavat karkeasti 210 työpaikan syntymisen (1tp/150 k-m²).

Koulukeskuksen länsipuolelle on osoitettu PVU-alue, joka on noin 40 000 m² ja rakennusoikeutta noin 8000 k-m². Lisäksi Kyröntien itäpuolinen AL/P -alue mahdollistaa liiketiloja ja palveluita. Näitä on arvioitu toteutuvan noin 5000 k-m². Yhteensä nämä varaukset mahdollistavat noin 85 työpaikan syntymisen (1tp/150 k-m²). Tehokkuudeksi alueilla muodostuu noin e=0,40.

Uusia työpaikka-alueita (TP, TP-1, TP-2) on osoitettu noin 970 000 m² ja teollisuusalueita (TY) noin 35 000 m². Yhteensä uusia aluevarauksia on noin 1 005 000 m² ja ne mahdollistavat noin 300 työpaikan muodostumisen (1tp/500 k-m²). Asemakaavoituksella niille muodostuu karkeasti 152 000 k-m² rakennusoikeutta aluetehokkuudella ea=0,15.

Uudet kaupan ja työpaikkojen aluevaraukset mahdollistavat karkeasti noin 600 uutta työpaikkaa. Työpaikkojen määrän arviointia vaikeuttaa eri yritysalojen hyvin erilainen luonne.

Yhteensä osayleiskaava mahdollistaisi kaavavarannon huomioiden noin 670 työpaikkaa, mikäli kaikki aluevaraukset toteutuisivat.

Tämän lisäksi on teollisuuden reservialueena (T/res) osoitettu noin 676 000 m², josta aluetehokkuudella ea=0,15 muodostuisi noin 101 000 k-m² ja noin 200 työpaikkaa.

Asuinalueet ja asukkaat

Alueen väkiluku on ollut laskussa, mutta tilastokeskuksen arvion mukaan lasku tulee tasaantumaan ja pysähtymään. Tavoitteena on kääntää väkiluku kasvuun ja saada alueelle uusia asukkaita noin 470.

Uusia asemakaavoitettavia AP-alueita on osayleiskaavassa osoitettu 188 700 m² ja AP-1-alueita 165 000 m², yhteensä noin 353 700 m², josta muodostuu aluetehokkuudella $ea=0,06$ asemakaavoituksella noin 70 tonttia (kooltaan 2500 m²). Uusia asukkaita asemakaavoitettavat aluevaraukset mahdollistavat karkeasti 140 (asuntokunnan keskikoko 2,1 henkeä). Lisäksi Kyröntien itäpuoliselle AL/P-alueelle on arvioitu voitavan sijoittaa noin 6000 k-m² asuntoja liikerakennusten yläkertaan mahdollistaen noin 120 uutta asukasta.

Uudet maaseutumaiset asuinalueet (AOM-2) sekä Tuuralan kyläalue (AT) mahdollistavat uusia asukkaita on noin 30. AOM-4-alueiden arvioidaan voivan mahdollistaa niin ikään noin 20 uutta asukasta.

Uusia asukkaita osayleiskaavan aluevaraukset sekä kaavavaranto mahdollistavat siten laskennallisesti yhteensä noin 470.

Vuodelle 2030 ennustetun ikärakenteen mukaisesti uusia asukkaita olisi:

ikäluokka	uusia asukkaita	osuus väestöstä
0–6	36	7,7 %
7–12	34	7,2 %
13–17	28	5,9 %
18–63	219	46,7 %
64–100	146	31,1 %

Lisäksi Lapinmäellä oleville kahdelle, yhteensä noin 328 000 m² suuruiselle, mahdolliselle asuinalueen laajenemisalueelle olisi mahdollista sijoittaa arviolta noin 140 asukasta. Kaavan täysimääräinen toteutuminen tarkoittaisi noin 20 uutta asuntoa/vuosi.

5.1.2 Palvelut

Osayleiskaavan toteutuessa tarvittaisi uusia päiväkotipaikkoja noin 35 kpl ja alakoulu- paikkoja noin 35 kpl. Yläkoulun, ammattiasteen tai lukion oppilaspaiikkoja tarvittaisi noin 30. Työllisten määrä kasvaisi noin 210 hengellä. Vanhusten hoitopaikkojen kysyntä lisääntynee tulevaisuudessa. Samalla kasvaa muiden kunnallisten palvelujen, kuten terveyspalveluiden sekä kaupallisten palveluiden kysyntä.

Koulutoimen- ja päivähoidon sekä terveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelujen osalta kunnassa tehdään vuoden 2015 aikana hankeselvitykset palvelujen kehittämistarpeista ja niistä seuraavista rakentamistarpeista. Kehittämishankkeet kohdistuvat erityisesti koulukeskuksen ja Laurilan palvelukeskuksen alueelle. Alueelle voidaan toteuttaa myös mm. urheiluhalleja olemassa olevia palveluja täydentämään. Uusille palveluille on osoitettu keskustatoimintojenaluetta Kyröntien varteen.

Ostovoiman kasvun edellyttämä kaupan pinta-alan lisätarve on Isossakyrössä yhteensä noin 5000 k-m² vuoteen 2035 mennessä. Tästä suurin osa on erikoiskauppaa ja tilaa vaativaa erikoistavaran kauppaa. Päivittäistavarakaupan lisätarve on 660 k-m². Selvityksen mukaan tilantarve on tätäkin suurempi, kun huomioidaan ostovoiman ulosvirtauksen aiheuttama vaikutus. Tämä tarkoittaa noin 2000 k-m² lisätarvetta, jolloin yhteensä kaupan lisätilan tarve olisi 7000 k-m², josta puolet on TIVA-kauppaa. Palveluverkkoselvityksen mukaan varaukset riittävät kattamaan kaupanpalveluiden kysynnän ja kasvun.

Isonkyrön keskustan osalta maakuntakaavan sallima kaupallisten palveluiden kokonaismitoitus on 20 000 k-m². Keskustatoimintojen alueelle saa sijoittaa enintään 5000 k-m² suuruisen vähittäiskaupan suuryksikön tai myymäläkeskittymän. Uusille ja olennaisesti muuttuville alueille saa sijoittaa enintään 5000 k-m² suuruisen vähittäiskaupan suuryksikön. Nykyisellään säilyvällä keskustatoimintojen alueella vähittäiskaupan suuryksikön koko saa olla enintään 2500 k-m².

5.1.3 Aluevaraukset

Alla on esitetty osayleiskaavan aluevarausten pinta-alat säilyvien alueiden sekä uusien alueiden osalta.

Säilyvät alueet		Uudet alueet	
Käyttötarkoitus	pinta-ala (ha)	Käyttötarkoitus	pinta-ala (ha)
AK	1,62	AP-1	16,49
AP	168,43	AP	18,87
AL	11,58	AL/P	5,35
AOM-1	229,13	C	18,72
AOM-2	25,05	PVU	4,00
AOM-4	23,92	TY	3,51
AM	12,51	TP	35,46
AT	26,98	TP-1	40,79
C	16,35	TP-2	20,76
P	4,56		<hr/>
PY	17,50		163,95
T	5,33	Alueet yhteensä	4469,63
TV	1,15		
TY	31,89		
TP-3	2,39		
VL-1	3,02		
VU	2,65		
MA	1779,56		
M	1113,63		
ME	17,31		
MT	542,85		
W	4,89		
W-1	97,23		
EA	1,64		
EH	4,77		
EN	1,73		
ET	4,30		
EV	9,38		
RA	0,52		
S	52,88		
SL	1,33		
	<hr/>		
	4305,68		

5.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Tavoitteena on elinympäristön laadun parantaminen, eri väestöryhmien erityistarpeiden huomioiminen, ilmastonmuutosten vaikutusten huomioiminen, tiiviin asumisen sekä väljän asumisen alueiden sijoittuminen ja rakentamisen periaatteet sekä eri alueiden saavutettavuuden parantaminen.

Ympäristönsuojelu

Alueen koillisosassa sijaitsee pohjavesialue, jonka vettä käytetään kulutushuippujen taasaamiseen. Vaasan kaupunki käyttää Kyrönjoen vettä raakavetenä. Pohjavesialue on merkitty kaavaan ja määräyksiin pyritty turvaamaan vesien suojele. Hulevesien osalta tulee asemakaavoissa laatia suunnitelma pintavesien johtamisesta.

Rantavyöhykkeen ulkopuolelle on osoitettu muutamia AOM-2 –alueita, joille on mahdollista rakentaa erillispientalojen lisäksi maatalouden talouskeskuksien ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia työtiloja. AOM-4 –alueilla tulee uusien rakennusten toteuttaminen tarkastella asemakaavassa tai poikkeamisluvassa.

Luontoselvityksen mukaiset arvokkaat luontokohteet sekä suojelualueet on merkitty kaavakarttaan ja täydennetty asianmukaisin määräyksiin. Arvokkaat rakennukset sekä kulttuuri- ja maisemakohteet on niin ikään osoitettu tarpeellisin suojelumerkinnöin.

Ympäristöhäiriöt

Valtatien liikenne aiheuttaa meluhaittaa. Tien varrelle on merkitty teoreettinen 55dB melualue. Valtatien varrella sijaitsee olemassa olevaa asutusta sekä vanhainkoti. Melualueelle ei ole osoitettu uutta melulle herkkää rakentamista. Uudet työpaikka-alueet valtatien varressa voivat vaimentaa takana oleville asuinalueille kohdistuvaa meluvaikutusta.

Kyrönjoen tulvinta tulee huomioida uusien rakennusten sijoittelussa sekä alimpien kastuvien rakenteiden korkeudessa kaavan tulvamääräysten mukaisesti tulvavahinkojen välttämiseksi. AOM-1, AOM-2 ja AOM-4 alueilla tulee huomioida tulvariski.

Kotieläintalouden suuryksiköt on merkitty kaavakartalle ME-varauksella. Näiden läheisyyteen, arvioidun hajuringin sisälle, ei ole osoitettu uusia asuinalueita. Osayleiskaava mahdollistaa lähinnä olemassa olevan asutuksen yhteyteen pienimuotoista täydennysrakentamista.

Valtatien eteläpuolella Lapinmäellä on olemassa oleva ampumarata. Alueella on mahdollisesti saastuneita maa-alueita, jotka on merkitty kartalle.

5.3 ALUEVARAUKSET JA KAAVAMERKINNÄT

5.3.1 Asuntoalueet

AK Kerrostalovaltainen asuntoalue

Merkinnällä on osoitettu nykyiset, voimassa olevien asemakaavojen mukaiset alueet, joiden asuinkerrosalasta pääosa sijoittuu kerrostaloihin.

AP Pientalovaltainen asuntoalue

Alueet on tarkoitettu pääosin rivitalojen ja erillispientalojen asuntoalueiksi. Pääosa Isonkyrön taajaman asutuksesta on pientalovaltaista. Merkinnällä on osoitettu voimassa olevien asemakaavojen mukaiset pientaloalueet. Uusia asemakaavoitettavia alueita on osoitettu keskustan länsipuolelle sekä valtatien eteläpuolelle asemaan tukeutuen.

AP-1 Pientalovaltainen asuntoalue

Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavan pääosin rivitalojen ja erillispientalojen asuntoalueiksi. Alueelle saa toteuttaa enintään 30 uutta asuintonttia ennen eritasoliittymän tai muun liikenneturvallisuuden kannalta hyväksyttävän ratkaisun toteuttamista valtatielle.

(A/res) Mahdollinen asuntoalueen laajentumisalue.

Merkinnällä on osoitettu Lapinmäen alue, jossa asuntoalueen laajentamista voidaan tarkastella tulevaisuudessa. Reservialueiden käyttöön ottoa tutkitaan tarvittaessa erillisellä osayleiskaavamuutoksella. Laajentamisalueen käyttöönotto edellyttää osayleiskaavan tarkistamista ja Kyröntien ja valtatie eritasoristeyksen toteuttamista.

AL Asuin-, liike- ja toimistorakennusten alue

Merkinnällä on osoitettu asemakaavojen mukaiset asuin-, liike- ja toimistorakennusten alueet. Alueella voi olla asuinrakennuksia, liike- ja/tai toimistorakennuksia sekä yhdistettyjä asuin-, liike- ja toimistorakennuksia.

AL/P Asuin-, liike- ja toimistorakennusten alue sekä palvelun ja hallinnon alue

Merkinnällä on osoitettu Kyröntien varrelle asemakaavoitettava uusi, asumista, liikeyrityksiä ja palveluita mahdollistava alue. Alueelle tulee laatia asemakaava.

AOM-1 Maaseutumaisten pientalojen alue

Kaavamerkinnällä on rajattu olemassa oleva maaseutumainen asutus. Alueet sijaitsevat Kyröjoen rannassa sekä haja-asutusluonteisesti kyläteiden varsilla ja pieninä saarekkeina peltoalueilla. Kaavamääräyksen mukaan alueelle sallitaan erillispientalojen lisäksi maatiloiden talouskeskusten ja sellaisten pienimuotoisten työtilojen rakentaminen, joista ei aiheudu melua, raskasta liikennettä, ilman pilaantumista tai näihin verrattavia ympäristöhaittoja. Alueelle saa olemassa olevilla rakennuspaikoilla perusparantaa, laajentaa sekä muuttaa käyttötarkoitusta kaavamääräyksen mukaisesti. Rakentamisessa ja rakennusten sijoittamisessa tulee huomioida tulvariski.

AOM-2 Maaseutumaisten pientalojen alue

Kaavamerkinnällä on rajattu haja-asutukselle maisemallisesti hyvin sopivat metsäiset ja mäkit alueet, joille on järjestettävissä kulkuyhteys. Alueilla ei ole kuitenkaan odotettavissa suunnittelua edellyttävää yhdyskuntakehitystä.

Kaavamääräyksen mukaan alueelle sallitaan erillispientalojen lisäksi maatiloiden talouskeskusten ja sellaisten pienimuotoisten työtilojen rakentaminen, joista ei aiheudu melua, raskasta liikennettä, ilman pilaantumista tai näihin verrattavia ympäristöhaittoja. Asuinrakennuksia sallitaan enintään 3 hehtaarille. Rakentamisessa ja rakennusten sijoittamisessa tulee huomioida tulvariski.

AOM-4 Maaseutumaisten pientalojen alue

Merkinnällä on osoitettu MRL 72 § mukaisella rantavyöhykkeellä sijaitsevat alueet.

Määräyksen mukaan alueella sallitaan erillispientalojen lisäksi maatiloiden talouskeskusten ja sellaisten pienimuotoisten työtilojen rakentaminen, joista ei aiheudu melua, raskasta liikennettä, ilman pilaantumista tai näihin verrattavia ympäristöhaittoja.

Rakentamisen toteuttaminen edellyttää MRL 72 § mukaisesti asemakaavaa tai poikkeamislupaa. Rakentamisessa ja rakennusten sijoittamisessa tulee huomioida tulvariski.

AM Maatilojen talouskeskusten alue

Alueen maatilojen talouskeskukset lähellä taajamaa on merkitty AM-merkinnällä. Alue varataan maa- ja metsätaloutta sekä siihen soveltuvia sivuelinkeinoja palvelevia asuin-, tuotanto ja talousrakennuksia varten.

AT Kyläalue

Merkinnällä on osoitettu Tuuralan kyläalue. Alue on tarkoitettu kylämäisen ja maaseutumaisen rakentamisen alueeksi sekä sen tarvitsemille palvelu- ja työtiloille. Alueelle voidaan sijoittaa sellaisia työ- ja liiketiloja, jotka eivät aiheuta ympäristöön melua, tärinää, ilman pilaantumista tai muuta häiriötä. Uudisrakennukset on sovittava huolellisesti maisemaan ja kyläkuvaan. Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään 20% rakennuspaikan pinta-alasta.

RA-loma-asuntoalue

Merkinnällä on osoitettu olemassa oleva loma-asutus.

5.3.2 Työpaikkojen ja palvelujen alueet**C Keskustatoimintojen alue**

Kaavamääräys:

Keskustatoimintojen alueelle saa sijoittaa enintään 5000 k-m² suuruisen vähittäiskaupan suuryksikön tai myymäläkeskittymän. Uusille ja olennaisesti muuttuville alueille saa sijoittaa enintään 5000 k-m² suuruisen vähittäiskaupan suuryksikön. Nykyisellään säilyvällä keskustatoimintojen alueella vähittäiskaupan suuryksikön koko saa olla enintään 2500 k-m². Kaupallisten palvelujen kokonaismitoitus on 20 000 k-m².

Pääasiallisia alueelle soveltuvia toimintoja ovat palvelut ja hallinto, keskustaan soveltuva asuminen, keskustaan soveltuvat ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomat työpaikkatoiminnat, näihin liittyvä liikenne ja virkistys sekä yhdyskuntatekninen huolto. Nykyinen keskusta-alue on osoitettu Nykyisellään säilyvät alueet -merkinnällä ja keskustaa on laajennettu Kyröntien varrelle (uudet ja olennaisesti muuttuvat alueet –merkintä). Keskustatoimintojen uusilla aluevarauksilla on haluttu mahdollistaa keskustan kehittäminen joustavasti asemakaavoituksen kautta tulevaisuudessa mahdollisesti muuttuvien tarpeiden mukaan.

Valtatien ja Kyröntien eritasoliittymästä ei ole tarkempaa suunnitelmaa, joten rampien muotoa ja sijaintia ei vielä tiedetä. Rampit varaavat osan valtatie ja Kyröntien pohjoispuolelle osoitetusta C-alueesta, eikä sen pinta-ala siten toteudu kokonaisuudessaan. Osayleiskaavassa on haluttu kuitenkin mahdollistaa kaikkien rampinvaihtoehtojen toteuttaminen ja sovittaminen yhteen toimivan keskusta-alueen toteutuksen kanssa.

Keskusta-alueiden kaupallisten palveluiden kokonaismitoitus on maakuntakaavan mukaan 20 000 k-m². Nykyisellään säilyvällä keskusta-alueella vähittäiskaupan suuryksikön koko saa olla enintään 2500 k-m². Nykyisen keskustan alueelle ei voida kaupunkikuvallisista syistä sijoittaa mittakaavallisesti tätä suurempaa suuryksikköä. Keskustatoimintojen uusille ja olennaisesti muuttuville alueille saa sijoittaa enintään 5000 k-m² suuruisen vähittäiskaupan suuryksikön.

Keskusta-alueella on laajenemistarvetta ja luonteva suunta laajentumiselle on Kyröntien varsi lähellä valtatie. Suuryksikkö aiheuttaa myös liikennettä ja on oletettavaa, että osa asiakkaista on valtatie käyttäjiä. Siten sijainti valtatie läheisyydessä on liikenteelli-

sesti ja kaupan kannattavuuden puolesta edullisempi, mutta on silti hyvin myös paikallisten saavutettavissa keskustan palveluiden yhteydessä.

Kyrööntien molemmin puolin on asemakaavoitettuja asuinalueita, joilta on hyvät yhteydet Kyrööntien varrelle olemassa olevia kevyen liikenteen väyliä pitkin. Isonkyrön väestöllinen keskipiste on uudella C-alueella koulukeskuksen lounaispuolella. Kyrööntien varsi on tällä hetkellä Isonkyrön sivistys- ja vapaa-ajan keskus, jolla on laajentamistarpeita. Alueella on tarvetta mm. uudelle liikuntahallille sekä päiväkodille. Tulevaisuudessa väestön ikääntyessä asuminen muuttuu keskustahakuisemmaksi ja palvelujen läheisyydessä sijaitsevien asuntojen kysyntä kasvaa. Alueella voi olla tarvetta esimerkiksi senioriasunnoille sekä muille vapaa-ajan palveluille. Mikäli ostovoiman ulosvirtausta saadaan vähennettyä, paranevat alueen kaupalliset palvelut, mikä voi elvyttää myös muita elinkeinoja ja luoda tarvetta uusille keskustahakuisille työpaikoille sekä asumiselle.

Aluetta suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota sen toimivuuteen, kuten jalkankulku-, pysäköinti-, huolto- ja julkisen liikenteen järjestelyjen tarkoituksenmukaisuuteen ja häiriöttömyyteen. Kyrööntien varresta tulee suunnitella toiminnallisesti yhtenäinen kokonaisuus. Rakentaminen tulee sopeuttaa taajamakuvaan ja olla toteutukseltaan keskustamaista ja riittävän laadukasta.

P Palvelujen ja hallinnon alue

Merkinnällä on osoitettu asemakaavojen mukaiset palvelujen ja hallinnon alueet vanhainkodin eteläpuolella.

PVU Julkisten ja yksityisten palvelujen sekä virkistyspalvelujen alue

Alueelle saa toteuttaa julkisia ja yksityisiä palveluita sekä virkistyspalveluita. Uutena asemakaavoitettavana alueena on osoitettu koulun länsipuolinen alue. Alueelle voidaan toteuttaa esimerkiksi lii-kuntahalli, jäähalli tai päiväkoti.

PY Julkisten palvelujen ja hallinnon alue

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevia julkisia palveluita mm. vanha ja uusi kirkko sekä pappila. Alueella sallitaan myös asuminen.

TP Työpaikka-alue

Merkinnällä on osoitettu uusia monipuolisia työpaikka-alueita valtatie molemmin puolin. Alueelle voidaan asemakaavoittaa toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja siihen liittyvää myymälätilaa sekä varastointia.

TP-1 Työpaikka-alue

Merkinnällä on osoitettu valtatie eteläpuoliset uudet työpaikka-alueet, joiden toteuttaminen edellyttää eritasoliittymän toteutusta. Alueelle voidaan asemakaavoittaa toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja siihen liittyvää myymälätilaa sekä varastointia.

TP-2 Työpaikka-alue

Merkinnällä on osoitettu uudet työpaikka-alueet Taipaleenlarvantien varrella. Alueiden toteutus edellyttää Taipaleenlarvantien ja Taipaleentien liittymän parantamista valtatielle. Alueella rakentaminen on kielletty enintään viisi vuotta muuta kuin maatalouden ja muiden siihen verrattavien elinkeinojen tarpeita varten, kunnes liittymä on parannettu. Alueelle voidaan asemakaavoittaa toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja siihen liittyvää myymälätilaa sekä varastointia.

TP-3 Työpaikka-alue

Merkinnällä on osoitettu olemassa oleva yritys- ja asumista sisältävä alue valtatie ja Mullolantien välissä. Alueella sallitaan olemassa olevien asuntojen säilyttäminen. Alueelle sijoitettava toiminta ei saa aiheuttaa häiriötä asumiselle.

T Teollisuus- ja varastoalue

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat ja asemakaavojen mukaiset teollisuusalueet etäämmällä asutuksesta.

(T/res) Mahdollinen teollisuus- ja varastoalueen laajenemisa-alue

Merkinnällä on osoitettu valtatie eteläpuolella sijaitsevia maa- ja metsätalousalueita, joille on mahdollista tulevaisuudessa laajentaa teollisuusalueita. Reservialueiden käyttöön ottoa tutkitaan tarvittaessa erillisellä osayleiskaavamuutoksella. Laajentamisa-alueen käyttöönotto edellyttää osayleiskaavan tarkistamista ja Kyröntien ja valtatie eritasoristeyksen toteuttamista.

TY Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat ja asemakaavoitetut teollisuusalueet asutuksen läheisyydessä, koulukeskuksen luoteispuolella, Pohjankyröntien ja Ruusupurontien sekä Marttilantien varrella sekä uusi asemakaavoitettava alue osayleiskaavan laajennusalueelle Taipaleen alueella.

TV Varastoalue

Merkinnällä on osoitettu asemakaavoitetut varastoalueet.

5.3.3 Virkistysalueet ja -kohteet**VL Lähivirkistysalue**

Isonkyrön taajamassa sijaitsevat virkistysalueet on osoitettu VL-merkinnällä.

VL-1 Lähivirkistysalue

Vuoressalon uimaranta on osoitettu merkinnällä. Alueella on sallittu virkistykseen liittyvä rakentaminen.

VU Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue

Merkinnällä on osoitettu urheilukentän alue.

5.3.4 Erityisalueet**ET Yhdyskuntateknisen huollon alue**

Merkinnällä on osoitettu yhdyskuntateknistä huoltoa varten varatut alueet, kuten Suolaistentien varren vedenottamo ja uusi vesilaitoksen alue, telemastot sekä Jaurintien varrella oleva kalkkistabiloidun yhdyskuntalietteen varastohalli.

EN Energiahuollon alue

Merkinnällä on osoitettu energianhuollon alueet, kuten sähköasema Suolaistentien varrella.

EA Ampumarata-alue

Merkinnällä on osoitettu olemassa oleva ampumarata Lapinmäellä.

EH Hautausmaa-alue

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat hautausmaat.

EV Suojaviheralue

Merkinnällä on osoitettu valtatievarrella sijaitsevia viheralueita, joiden tarkoituksena on pääasiassa suojata muita alueita haitoilta, ja joita ei sijaintinsa takia voida käyttää virkistysalueina.

5.3.5 Maa- ja metsätalousalueet**M Maa- ja metsätalousvaltainen alue**

Merkinnällä on osoitettu maa- ja metsätaloukseen varatut alueet. Alueella on sallittu maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen.

MT Maatalousalue

Merkinnällä on osoitettu maatalouskäytössä olevat alueet, jotka eivät sijaitse valtakunnallisesti arvokkaan Kyrönjokilaakson maisema-alueella tai sijaitsevat taajamassa. Alueella on sallittu maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen. Alueelle ei saa sijoittaa teitä tai muita rakenteita, jotka vaikeuttavat maatalouden harjoittamista.

ME Kotieläintalouden suuryksikön alue

Merkinnällä on osoitettu kotieläintalouden suuryksiköiden alueet. Alueelle saa rakentaa ympäristönsuojajalassa 28§:ssä tarkoitetun eläinsuojan. Ympäristölupaa vaativan eläinsuojan aiheuttama haitta arvioidaan ympäristölupamenettelyssä. Ympäristönsuojeluasetuksessa on luvanvaraiset eläinsuojat tai kalankasvatus määritelty seuraavasti:

§ 11) eläinsuojat tai kalankasvatus:

a) eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 75 lypsylehmälle, 200 lihanaudalle, 250 täysikasvuiseksi emakolle, 1 000 lihasialle, 30 000 munituskanalle tai 40 000 broilerille, taikka muu eläinsuoja, joka lannantuotannoltaan tai ympäristövaikutuksiltaan vastaa vähintään 1 000 lihasian eläinsuojaa;

b) vähintään 2 000 siitosnaarasminkin tai -hillerin taikka vähintään 600 siitosnaaraskeuhun tai -supin taikka vähintään 800 muun siitosnaaraseläimen turkistarha taikka muu turkistarha, joka lannantuotannoltaan tai ympäristövaikutuksiltaan vastaa vähintään 2 000 siitosnaarasminkin turkistarhaa;

c) kalankasvatus- tai kalanviljelylaitos, jossa käytetään vähintään 2 000 kiloa vuodessa kuivarehua tai sitä ravintoarvoltaan vastaava määrä muuta rehua taikka jossa kalan lisäkasvu on vähintään 2 000 kiloa vuodessa, taikka kooltaan vähintään 20 hehtaarin luonnonravintolammikko tai lammikkoryhmä;

Kaava-alueella on yhteensä 12 toimivaa eläintalouden suuryksikköä, joista viisi on lypsy- ja nautakarjatilaa, neljä sikatilaa ja kolme siipikarjatilaa.

MA Maisemallisesti arvokas peltoalue

Merkinnällä on osoitettu maatalouskäytössä olevat alueet, jotka kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaaseen Kyrönjoen maisema-alueeseen sekä vanhan kirkon edustalla oleva maisemallisesti arvokas peltoalue.

Alue varataan maa-, metsä- ja karjatalouden harjoittamista varten. Merkinnällä osoitetaan alueet, joiden säilyminen avoimena ja viljelykäytössä on valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen maisemakuvan kannalta tärkeää. Alueen oleviin talouskeskuksiin liittyvä täydennys- ja korjausrakentaminen on sallittua ja se on sovitettava maisemaan. Tavoitteena on säilyttää alueen pellot ja nurmینیtyt avoimena maisematilana.

5.3.6 Kulttuuriympäristön suojelukohteet

Merkinnöillä osoitetut kohteet on listattu selostuksen kohdassa 3.1.5.

SM Muinaismuistoalue (alueen osa -merkintä)

Alue, jolla sijaitsee muinaismuistolain (295/63) nojalla rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Muinaisjäännöksiä ja niiden rauhoitusaluetta koskevissa toimenpiteissä tai suunnitelmissa menetellään, kuten muinaismuistolaissa on säädetty. Rauhoitusaluetta ja sen rajaamia muinaisjäännöksiä koskevissa toimenpiteistä tai suunnitelmista kuin myös lähiympäristön maankäyttötavan muutosaikeista on kuultava hyvissä ajoin etukäteen Museovirastoa tai maakuntamuseota. Kohteen numerotunnus viittaa muinaisjäännösinventoinnin kohdenumeroon.

Merkinnällä on osoitettu Napuen taistelukenttä (152500005), kohde nro 23 kartalla (pistekatkoviiva).

SM Muinaismuistokohde

Alue, jolla sijaitsee muinaismuistolain (295/63) nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Muinaisjäännöksiä ja niiden rauhoitusaluetta koskevissa toimenpiteissä tai suunnitelmissa menetellään, kuten muinaismuistolaissa on säädetty. Muinaisjäännöstä koskevissa toimenpiteistä tai suunnitelmista kuin myös lähiympäristön maankäyttötavan muutosaikeista on kuultava hyvissä ajoin etukäteen Museovirastoa tai maakuntamuseota. Kohteen numerotunnus viittaa muinaisjäännösinventoinnin kohdenumeroon.

Muinaisjäännöskohteen laajuus tulee selvittää tarkemmin erikseen Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä aluetta koskevan hankkeen yhteydessä.

srk Suojeltu kirkollinen rakennus

Kirkkolain 14 luvun 5§ nojalla suojeltu kirkollinen rakennus. Korjaus- ja muutostöistä on pyydettävä Museoviraston lausunto. Merkinnällä on osoitettu vanha ja uusi kirkko.

srs Rakennussuojelulain nojalla suojeltu rakennus

Kohteen korjaus- tai muutostöitä koskevat määräykset on annettu suojelupäätöksessä. Olennaisista muutoksista on neuvoteltava Museoviraston kanssa.

Merkinnällä on osoitettu entinen säästöpankki sekä Pitkä-Perttilä.

sr Rakennustaiteellisin, kulttuurihistoriallinen tai maisemallinen perustein suojeltava rakennus tai rakennusryhmä

Maankäyttö- ja Rakennuslain 41§:n 2. momentin nojalla määrätään, että alueen arvokasta rakennuskantaa ei saa purkaa.

Rakennuksissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennusten rakennustaiteellisesti ja kyläkuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Ympäristön uudisrakentaminen tulee sopeuttaa kohteen rakennustaiteellisiin, kulttuurihistoriallisiin ja maisemallisiin arvoihin. Alueen ympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää.

Rakennuslautakunnan on ennen rakennukseen kohdistuvan luvan ratkaisemista varattava museoviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen.

s Säilytettävä rakennus

Rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti edustava rakennus tai rakennusryhmä. Maankäyttö- ja Rakennuslain 127§:n 1. momentin nojalla määrätään,

että rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa ilman kunnan rakennusvalvontaviranomaisen lupaa (purkamislupa).

Rakennuksissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennusten rakennustaiteellisesti ja kyläkuvan kannalta edustava luonne säilyy. Ympäristön uudisrakentaminen tulee sopeuttaa kulttuurihistoriallisiin ja maisemallisiin arvoihin. Alueen ympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää. Suositellaan ennallistavia toimenpiteitä korjausten yhteydessä.

Historiallinen tie

Joen etelärantaa seurailee historiallinen Kyrönkankaan tielinja. Ympäristön uudis- ja korjausrakentaminen, tien korjaustoimenpiteet sekä ympäristöhoito tulee sopeuttaa tien varren kyläkuvaan ja rakennusperinteeseen. Tiestöön kohdistuvissa toimenpiteissä tulee erityisesti ottaa huomioon alueen maiseman, rakennetun kulttuuriympäristön ja historiallisen tiestön arvot.

sk-1 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY

Alueella on arvokasta ja edustavaa rakennusperintöä tai merkittävä historiallinen tapahtumakenttä. Alueen kulttuurihistorialliset arvot on säilytettävä. Rakentamisessa tulee ottaa huomioon alueen kuulumisen valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön. Alueella tapahtuva rakentaminen ja suoritettavat toimenpiteet tulee sopeuttaa alueen maisemallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaiteellisiin arvoihin. Rakennuslaitakunnan on ennen alueeseen tai rakennuksiin kohdistuvan luvan ratkaisemista varattava museoviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Merkinnällä on rajattu Napuen taistelutanner sekä vanha ja uusi kirkko.

sk-2 Kyläkuvan säilyttämisen kannalta merkittävä rakennus- tai aluekokonaisuus

Alueella olevien rakennuksen purkamiseen tulee hakea MRL:n 127 §:n mukainen lupa, jos purkaminen voi aiheuttaa arvokkaan kyläkuvan turmeltumisen.

Alueen suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on edistettävä kulttuuriympäristön ja maiseman arvojen säilymistä. Alueella tapahtuva uudis- ja korjausrakentaminen ja muut suoritettavat toimenpiteet on sopeutettava rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin, kyläkuvallisiin-, kulttuurihistoriallisiin ja/tai maisemallisiin arvoihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää rakennusten sijoitteluun, mittakaavaan, mittasuhteisiin ja materiaalivalintoihin.

5.3.7 Luonnon ja maiseman suojelualueet ja -kohteet

S Suojelualue

Alue on osoitettu kalliomaiseman suojelualueeksi MRL 41,2 § nojalla.

Vuoressalon kallioiden alueen itäosassa on maakuntakaavassa merkitty luonnonsuojelulain nojalla suojeltavaksi tarkoitettu kalliomaiseman suojelualueeksi. Alueella sijaitsee lisäksi useita muinaishautoja.

SL Luonnonsuojelualue

Pappilansaaren sekä Tummungin luonnonsuojelualueet on osoitettu merkinnällä.

luo-1 Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue

Aluetta hoidettaessa tulee huolehtia siitä, ettei sen ominaispiirteitä, luonnonsuojelulain tulla luonnon monimuotoisuuden mukaista arvoa vaaranneta. Maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n perusteella määrätään, että maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, pui-

den kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa alueella ilman maisematyölupaa.

s-1 Suojeltava alueen osa

Luonnonsuojelulain 49 § tarkoittaman direktiivilajin, lepakon, kannalta tärkeä lisääntymis-, levähdys- tai ruokailualue. Alueella suoritettavat toimenpiteet eivät saa vaarantaa alueiden soveltuvuutta lepakoiden elinympäristöksi.

Alueella on voimassa MRL 128 § mukainen toimenpiderajoitus sekä MRL 43.2 § mukainen rakentamisrajoitus.

s-2 Suojeltava alueen osa

Suojeltava alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain 49 § tarkoittaman direktiivilajin, liito-oravan, lisääntymis- ja levähdyspaikka. Alueen puusto tulee säilyttää tai hoitaa sitä niin, että liito-oravan pesäpuut ja niitä suojaavat puut sekä liikkumisen kannalta riittävä puusto säilytetään.

Alueella on voimassa MRL 128 § mukainen toimenpiderajoitus sekä MRL 43.2 § mukainen rakentamisrajoitus.

s-3 Suojelukohde

Luonnonsuojelulain 49 § tarkoittaman direktiivilajin, viitasammakon, kannalta tärkeä lisääntymis-, levähdys- tai ruokailualue. Alueella suoritettavat toimenpiteet eivät saa vaarantaa alueiden soveltuvuutta viitasammakoiden elinympäristöksi.

Alueella on voimassa MRL 128 § mukainen toimenpiderajoitus sekä MRL 43.2 § mukainen rakentamisrajoitus.

ma-1 Valtakunnallisesti arvokas Kyrönjokilaakson maisema-alue

Merkinnällä on rajattu Pohjanmaan maakuntakaavan mukainen valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, joka sisältää myös tekeillä olevan Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet –selvityksen mukaisen rajauksen.

Määräyksen mukaan ympäristönhoidossa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon alueen kuulumisen valtakunnallisesti arvokkaaseen Kyrönjoen maisema-alueeseen. Alueella on maisemallisia, kulttuurihistoriallisia sekä rakennusperinteen arvoja. Uudisrakennettaessa, olevia rakennuksia korjattaessa, alueen ympäristöjä hoidettaessa la teitä rakennettaessa ja korjattaessa tulee edistää alueen kulttuurillisten rakennustaiteellisten ja ma1semallisten arvojen säilymistä. Kaava-alueelle rakennettaessa ja alueen metsiä hoidettaessa tulee erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että toimenpide sopeutuu arvokaisiin kaukonäkyymiin ja avoimiin peltomaisemiin.

ge-1 Maakunnallisesti arvokas kalliomaisema

Maakunnallisesti arvokas kalliomaiseman suojelualue, jolla tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen luonnonarvojen säilymiseen ja turvaamiseen sekä välttää sellaisia toimenpiteitä, jotka vaarantavat niitä arvoja, joiden perusteella alue on muodostettu tai siitä on tarkoitus muodostaa luonnonsuojelualue.

5.3.8 Muut alueet**W Vesialue**

Merkinnällä on osoitettu Lehmäjoki.

W-1 Vesialue

Yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeä pintavesialue. Merkinällä on osoitettu Kyrönjoki.

pv Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue

Merkinällä on rajattu Suolasen pohjavesialue.

Pohjavesialueella rakentamista ja muuta maankäyttöä rajoittavat ympäristönsuojelulain 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto ja vesilain 3 luvun 2 §:n mukainen pohjavesiintymän laadun, määrän ja käyttökelpoisuuden heikentämistä koskeva vesitalous-hankkeen yleinen luvanvaraisuus.

Alueella on kemikaalien ja pohjavesien kannalta haitallisten jätteiden varastointi kielletty. Öljysäiliöt on sijoitettava rakennusten sisätiloihin tai katokseen. Säiliöiden on oltava kaksoisvaipparakenteisia tai ne on varustettava suoja-altaalla, jonka tilavuus vastaa vähintään varastoitavan öljyn enimmäismäärää. Rakentaminen, ojitus ja maankaivu on tehtävä siten, ettei siitä voi aiheutua muutoksia pohjaveden laatuun tai korkeuteen.

hule Hulevesien imeytys / viivytyt

Hulevesien käsittelyyn, kuten viivytykseen tai imeytykseen, tarkoitettu alue, joka mitoitetaan tarkepien tutkimusten perusteella asemakaavassa tai muussa jatkosuunnittelussa.

Suunnittelussa tulee varmistaa riittävä etäisyys tierakenteisiin.

5.3.9 Liikenne ja tekninen huolto

Ventälään on osoitettu uusi rautatieseisake. Paikalla on sijainnut aiemmin asema.

Osayleiskaavassa on osoitettu nykyinen liikenneverkko sekä uusia kokoojakatuyhteyksiä valtatie eteläpuolelle toteutettaville uusille alueille. Kyröntien ja valtatie risteykseen on osoitettu uusi eritasoliittymä. Valtatie liittymistä Väkkärintie tulee säilymään. Eritasoliittymän toteutuksen yhteydessä Ikolanlarvantie muuttunee suuntaisliittymäksi ja liikenne ohjautuu pääosin eritasoliittymän kautta. Ventäläntien sekä Tolkin tien liittymä poistuvat uuden eritasoliittymän toteutuksen myötä. Valtatie eteläpuolelle kaavoitettaville uusille alueille on merkitty ohjeellinen rinnakkaistie, jonka linjaus suunnitellaan tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä.

Kartalle on merkitty nykyiset sekä uudet kevyen liikenteen väylät, valtatie vartta seuraileva pyöräilyreitti, maakuntakaavan mukainen seudullinen ulkoilureitti, joka kulkee Vuoressalon kallioalueen kautta. Kyrönjokea kulkee melontareitti.

Kartalle on merkitty olemassa olevat päävesijohdot sekä siirtoviemärit. Maakuntakaavan mukainen tietoliikennejohdon ohjeellinen linjaus on osoitettu tl-merkinällä.

5.3.10 Ympäristöhäiriöt**tv Tulvavaara-alueen raja (HW 1/100)**

Merkinällä on osoitettu Kyrönjoen tulvavaarakartoituksen perusteella keskimäärin keran 100 vuodessa toistuvan tulvakorkeuden mukaiset tulvavaara-alueet. Kostuessaan vaurioituvat rakenteet tulee sijoittaa HW1/100 (N60) mukaan määritellyn alimman rakennuskorkeuden yläpuolelle.

Yleisissä määräyksissä on taulukko, jossa on esitetty paalulukemilla tulvakorkeudet HW 1/100 sekä HW 1/250 sekä näitä vastaavat alimmat rakentamiskorkeudet, joissa on huomioitu harkinnanvarainen lisäkorkeus. Kaavakartalle on merkitty taulukkoa vastaavat paalulukemat. Korkeuksien voidaan katsoa muuttuvan lineaarisesti kahden paalulukeman välillä.

me Liikennemelun 55 dB teoreettinen meluvyöhyke.

Valtatien varrelle on merkitty teoreettinen liikennemeluvyöhyke. Meluntorjunta suunnitellaan alueen asemakaavoituksen ja rakennuslupakäsittelyn yhteydessä.

me-1 Rautatieliikenteen aiheuttaman liikennemelun 55 dB teoreettinen meluvyöhyke ja tärinävyöhyke.

Merkinnällä on osoitettu liikennemelu- sekä ratatärinäselvitysten mukainen alue. Melun- ja tärinätorjunta suunnitellaan alueen asemakaavoituksen ja rakennuslupakäsittelyn yhteydessä.

! Mahdollisesti pilaantunut maa-alue.

Alueen puhdistustarve tulee selvittää, mikäli alueen maankäyttö muuttuu herkemmäksi.

5.4 YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

MAISEMATYOLUPA

Maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n perusteella määrätään, että maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman maisematyölupaa SM- ja luo-1-, s-1- ja s-2, s-3 ja ge-1 -alueilla.

RANTA-ALUEILLE RAKENTAMINEN

Jokirannoille rakennettaessa tulee perustamistapa perustua riittävällä asiantuntemuksella (Suomen rakentamismääräyskokoelma A2) laadittuihin maaperätutkimuksiin sekä maaperän vakavuuden ja kantavuuden määrittelyyn. Kun rakennus sijaitsee lähempänä kuin 25 metriä rantatöyrästä, tulee rakennuspaikasta laatia penkereen vakavuustarkastelu.

Ranta-alueilla sekä rantavyöhykkeellä on voimassa Maankäyttö- ja rakennuslain 72 § mukainen suunnittelutarve.

HULEVESI

Asemakaavoituksen yhteydessä tulee uusilla C-, TP-, TP-1 ja AP-alueilla hulevesien käsittely ja johtaminen mitoittaa tarkempien maastotutkimusten mukaan. Hulevesiä tulee viivyttää ja mahdollisuuksien mukaan imeyttää maastoon erillisen hulevesiselvityksen ja -suunnitelman mukaan.

TULVAMAARAYKSET

Kostuessaan vaurioituvat rakenteet tulee osayleiskaava-alueella sijoittaa HW 1/100 (N60) mukaan määritellyn alimman rakennuskorkeuden yläpuolelle. Yhteiskunnan toimintojen kannalta tärkeät rakennukset ja ympäristölle vaaraa aiheuttavat rakenteet tai toiminnot tulee sijoittaa HW 1/250 (N60) mukaan määritellyn alimman rakentamiskorkeuden yläpuolelle. Paalulukemat, joiden kohdalta tulvakorkeudet ja alimmat rakentamiskorkeudet on määritelty, on merkitty kaavakartalle. Korkeuksien voidaan katsoa muuttuvan lineaarisesti kahden paalulukeman välillä.

Alimmat korkeusasemat kostuessaan vaurioituville rakenteille Kyrönjoen varrella.

Joen paalulukema	HW 1/100 (N60) / Alin rakentamiskorkeus	HW 1/250 (N60) / Alin rakentamiskorkeus
<i>Kyrönjoki</i>		
421+50	+16,46 m /17,45 m	+16,71 m /17,55 m
425+00	+16,80 m /17,80 m	+17,03 m /17,90 m
435+00	+17,11 m /18,10 m	+17,35 m /18,20 m
438+50	+17,22 m /18,20 m	+17,46 m /18,30 m
441+00	+18,51 m /19,50 m	+18,64 m /19,65 m
455+00	+18,82 m /19,80 m	+19,00 m /20,00 m
464+50	+18,98 m /20,60 m	+19,16 m /20,80 m
466+00	+19,78 m /21,10 m	+19,95 m /21,30 m
469+00	+20,00 m /21,20 m	+20,19 m /21,40 m
473+00	+20,16 m /21,40 m	+20,35 m /21,60 m
477+00	+20,22 m /21,50 m	+20,41 m /21,70 m
481+00	+20,43 m /21,50 m	+20,65 m /21,70 m
485+00	+20,45 m /21,60 m	+20,68 m /21,80 m
486+50	+20,83 m /21,90 m	+21,03 m /22,10 m
493+00	+21,80 m /22,70 m	+22,03 m /22,80 m
499+00	+22,00 m /22,85 m	+22,22 m /22,95 m
512+50	+22,27 m /23,10 m	+22,49 m /23,20 m
<i>Lehmäjoki</i>		
0+00	+18,83 m /19,80 m	+19,01 m /20,00 m
3+00	+18,93 m /19,90 m	+19,12 m /20,10 m
8+00	+19,58 m /20,30 m	+19,76 m /20,50 m
12+00	+19,95 m /20,70 m	+20,17 m /20,80 m
16+50	+20,36 m /21,10 m	+20,65 m /21,20 m
<i>Orismalanjoki</i>		
0+00	+22,27 m /23,10 m	+22,49 m /23,20 m
2+00	+22,34 m /23,15 m	+22,59 m /23,25 m
5+00	+22,52 m /23,20 m	+22,76 m /23,40 m
10+00	+22,65 m /23,35 m	+22,90 m /23,50 m
14+50	+22,79 m /23,50 m	+23,03 m /23,65 m

5.5 KAAVAN VAIKUTUKSET

Osayleiskaavan laadinnan yhteydessä tulee selvittää kaavan toteutuksen ympäristövaikutukset maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) ja -asetuksen (MRA) edellyttämällä tavalla. MRL:n 9 §:n mukaan ”kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan katsoa olevan olennaisia vaikutuksia.”

MRA 1 §:n perusteella selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset ihmisen elinoloihin ja elinympäristöön, maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon, kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Arvioinnissa tarkastellaan nykytilanteeseen kohdistuvia muutoksia verrattuna siihen, että osayleiskaavassa esitetyt aluevaraukset ovat toteutuneet kokonaan. Arviointi perustuu kaavan lähtötietoihin, käytettävissä oleviin ja kaavatyön aikana laadittuihin selvityksiin, kartta- ja ilmakuvatarkasteluihin sekä maastokäynteihin. Vaikutusten arvioinnit on laadittu asiantuntija-arvioina. Ympäristövaikutusten arvioinnissa käsitellään myös periaatteellisella tasolla mahdollisten haitallisten vaikutusten estämistä tai lieventämistä ohjeistukseksi jatkosuunnittelulle, asemakaavoitukselle ja viranomaistoiminnalle. Laaditut taustaselvitykset ovat olleet suunnittelun lähtötietoina ja ne ovat vaikuttaneet kaavaratkaisun muodostumiseen. Tällä keinoin osaltaan pienennetään kaavan ympäristövaikutuksia. Vaikutusarviointia täydennetään kaavoituksen edetessä.

Kaavalla arvioidaan olevan vaikutuksia lähinnä kaava-alueella sekä sen lähiympäristössä. Välillisiä vaikutuksia kaava-alueen ulkopuolisille alueille saattaa aiheutua lähinnä uusien työpaikka- ja kaupanalueiden kehittymisen myötä.

5.5.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Tilastokeskuksen mukaan Isonkylässä jatkunut väestönvähenneminen tasaantuu. Lasten ja nuorten osuus säilyy samana, työkäisten määrä vähenee ja ikääntyneiden määrä kasvaa. Tilastokeskuksen arvio ei kuitenkaan huomioi sitä, että elinkeinoelämän kehittyminen voi tulevaisuudessa vaikuttaa väkilukua lisäävästi.

Osayleiskaava lisää mahdollisuuksia keskustan läheisyydessä asumiseen, mikä palvelee erityisesti palvelujen läheisyyttä kaipaavia asukkaita, kuten ikääntyvää väestöä. Alueelle muodostuvat uudet työpaikat sekä paranevat kaupalliset palvelut voivat houkuttaa myös lapsiperheitä muuttamaan Isonkylään. Tavoitteena on kääntää asukasluvu kasvuun.

Yhdyskuntarakenne

Osayleiskaavalla muodostuvassa keskustan rakenteessa palvelut sijoittuvat Kyrööntien muodostamalle akselille, jonka länsi- ja itäpuolelle sijoittuu pääosa asemakaavoitettavista asuinalueista. Osa uusista asuinalueista tukeutuu radan varrelle varattuun seisakkeeseen, mutta on samalla 1-2 km etäisyydellä keskustasta. Työpaikat sijoittuvat nauhamaisesti valtatievarrelle.

Osayleiskaavalla muodostuu siten sekä keskustaan että seisakkeeseen voimakkaasti tukeutuva sekä sitä täydentävä ja tiivistävä rakenne. Uudet asuin- ja työpaikka-alueet sijaitsevat näistä 1-2 kilometrin etäisyydellä, mikä tukee kevyen liikenteen käyttöä asuintililiikenteeseen. Valtatievarrelle osoitetut uudet työpaikka-alueet liittyvät tiiviisti keskustaan, mutta sijaitsevat liikenteellisesti hyvin saavutettavalla alueella.

Etäämmällä taajamasta on mahdollistettu paikoin uusia maaseutumaisia alueita sekä Tuuralan kyläalueen laajentuminen olemassa oleviin liikenneväyliin ja kunnallistekniikkaan tukeutuen.

Taajamakuva

Keskustan palvelualueiden sekä uusien asuin- ja työpaikka-alueiden toteuttaminen tulee muuttamaan alueiden taajamakuva. Laadukkaalla ja ympäristön huomioon ottavalla suunnittelulla ja toteutuksella voidaan uusi rakentaminen kuitenkin sopeuttaa ympäristöön ja vaikuttaa muodostuvaan taajamakuvaan. Erityisesti Kyrööntien varren rakentaminen tulee sopeuttaa taajamakuvaan ja olla toteutukseltaan keskustamaista ja riittävän laadukasta.

Maakuntakaavassa on esitetty Isokyrön keskustatoimintojen alueelle vähittäiskaupan suuryksikön enimmäiskooksi 5000 k-m². Keskustassa ja sen lähiympäristössä on kuitenkin lukuisia arvokkaita rakennuksia ja ympäristö on hyvin pienipiirteistä. Maakuntakaavan mukainen vähittäiskauppojen suuryksiköiden toteutus muuttaisi merkittävästi nykyisen keskustan taajamakuva. Suuret hallit ja laajat pysäköintialueet eivät sovellu Isokyrön keskustaan. Tästä syystä osayleiskaavassa on edellytetty, että nykyisen keskustan alueelle sijoitettavat suuryksiköt ovat enintään 2500 k-m². Suuremmat yksiköt voidaan sijoittaa uudelle keskustatoimintojen alueelle.

Kuva 3: Kyrööntien varrelle sijoittuvat nykyiset kulttuuri- ja liikuntapalvelut. Lähde: Isokyrön kunta.

Palvelut

Palvelujen keskipiste siirtyy kunnanviraston alueelta koulukeskuksen kohdalle. Kyrööntien varsi on tällä hetkellä Isokyrön sivistys- ja vapaa-ajan keskus, jolla on tällä hetkelläkin laajentamistarpeita, mm. liikuntahallin ja päiväkodin osalta.

Väestönkasvu lisää päiväkotipaikkojen ja opiskelupaikkojen kysyntää. Koulukeskus laajenee suunnitelmien mukaan uudella päiväkodilla ja sen länsipuolelle toteutuu lisää liikunta- ja virkistyspalveluja. Kyrööntien varrelle sijoittuu uusia kunnallisia ja kaupallisia palveluita sekä valtatie varsille työpaikkoja. Palvelut ovat hyvin saavutettavissa vanhoilta sekä uusilta asuinalueilta (alle 2km) että valtatieltä ohikulkuliikenteen osalta.

Osayleiskaavan mahdollistama väestön lisäys ja väestön ikääntyminen lisäävät vanhusten hoitopaikkojen kysyntää tulevaisuudessa. Vanhainkodin aluetta on hieman laajennettu asemakaavan tonttialueesta valtatielle päin. Laajennuksen osalta tulee kuitenkin huomioida liikennemelun torjunta. Sisätilojen osalta melu saadaan torjuttua riittävästi seinä- ja ikkunarakenteiden ääneneristävyydellä. Pihan oleskelualueet tulee sijoittaa melulta suojaan. Lasitettujen oleskeluparvekkeiden sijoitusmahdollisuus tulee tutkia erikseen rakennusluvan yhteydessä.

Myös muiden kunnallisten palvelujen, kuten terveystaloiden sekä kaupallisten palveluiden kysyntä kasvaa. Palveluelinkeinojen kannattavuus voi osayleiskaavan toteutuessa parantua.

Työpaikat, elinkeinotoiminta

Kaavassa osoitetut uudet palvelut ja työpaikka-alueet (AL/P, PVU, C, TP, TP-1, TP-2) mahdollistavat työpaikkojen määrän kasvun alueella ja vaikuttavat positiivisesti elinkeinonkehitykseen. Työpaikat ja palveluelinkeinot sijoittuvat tiiviisti keskustan tuntumaan sekä tukeutuvat valtatiehen, jolloin ne voivat muodostaa toisiaan tukevia kokonaisuuksia. Osayleiskaava monipuolistaa alueen elinkeinomahdollisuuksia ja tarjoaa riittävästi tonttimaata yritysten tarpeisiin asemakaavoituksen kautta.

Noin puolet Isonkyrön työvoimasta käy nykyisin töissä asuinkuntansa ulkopuolella. Osayleiskaavan uusien työpaikka-aluevarausten myötä mahdollistuva elinkeinojen kehittyminen mahdollistaa suuremman työvoiman jäämisen alueelle, mikäli työpaikkoja syntyy enemmän kuin uusia asukkaita asuinaluevarausten toteutuessa. Tämä mahdollistaa työmatkojen lyhentymisen ja autoilun vähenemisen.

Maa- ja metsätalouselinkeinot (M, MT, ME, MA sekä AM, AOM) sekä kyseisten alueiden käyttö on turvattu niitä koskevin merkinnöin ja sijoittamalla muu maankäyttö keskitetysti olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen.

Osayleiskaava mahdollistaa myös maaseutumaiseen asutukseen (AOM) sekä kylärakenteeseen (AT) soveltuvien elinkeinojen harjoittamisen ja kehittämisen.

Virkistys

Joki, kulttuurimaisema sekä metsäalueet tarjoavat hyvät puitteet ulkoiluun ja virkistykseen jokamiehen oikeuksin. Vapaat joen rannat sekä saaret on osoitettu osayleiskaavassa virkistysalueiksi. Kaavassa on osoitettu myös maakunnallinen ulkoilureitti Vuoressalon kalliialueen läpi jokirantaan. Taajaman läpi on pyritty osoittamaan jatkuva viherverkosto. Urheilukenttä ja uimahalli muodostavat keskustan virkistyspalvelujen ytimen, jota on mahdollista laajentaa koulukeskuksen yhteyteen osoitetulle keskustatoimintojen alueella. Uudet aluevaraukset tulevat monipuolistamaan virkistyspalveluita asemakaavoituksen myötä.

Välimäen kalliot on säilytetty ulkoilukäytössä. Lapinmäellä oleva ampumarata on säilytetty. Valtatien eteläpuoliselle metsäalueelle toteutetaan työpaikkoja sekä asumista, joten suuri osa siitä tulee jäämään pois virkistyskäytöstä.

Liikenne

Liikenne tukeutuu alueella pääosin olemassa olevaan tie- ja katuverkostoon. Uusilla alueilla katuverkostoa täydennetään. Valtatien eteläpuolelle toteutuvien alueiden myötä Kyröntien liittymään on suunniteltu uusi eritasoliittymä, jonka johdosta Tolkintien ja Ventäläntien liittymät valtatielle suljetaan. Valtatien eteläpuolelle toteutetaan uusi rinnakkaistie vaiheittain alueen kehittämisen mukaan. Linjaus on osoitettu ohjeellisena ja tutkitaan tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä.

Liikenneselvityksessä on tarkasteltu osayleiskaavan uusien aluevarausten tuottamia liikennemääriä. Ennustetilanteessa kaava-alueen suurimmat liikennemäärät ovat valtatiellä 18, täydellä kasvulla 7600–8800 ajon./vrk. Lisäksi huomattava määrä liikennettä on Kyröntiellä, täyden kasvun tapauksessa noin 2300–3000 ajon./vrk. Valtatien liittymiin tehdyn toimivuustarkastelun mukaan ongelmia ei esiinny.

Valtatien eteläpuolelle toteutettavan AP-1 –alueen osalta on arvioitu, että alueelle tai sieltä pois tehdään vuorokaudessa noin 165-190 matkaa, joista henkilöautoilla 59-82 %. Henkilöautossa on keskimäärin 1,48 matkustajaa. Keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä on siten noin 75–90 ajon./vrk. Tyypillisesti aamuhuipputunnin aikana saapuvien ja iltahuipputunnin aikana lähtevien ajoneuvojen osuus on noin 10 % vuorokausiliikenteestä, mikä tarkoittaisi noin 10 saapuvaa tai lähtevää ajoneuvoa/huipputunti. Vertailun vuoksi oletettiin, että kaikki alueen asukkaat lähtevät kotoa aamuhuipputunnin aikana. Näin saadaan maksimiarvio uuden alueen tuottamasta liikenteestä. Henkilöauton kulkutapaosuus ja keskikuormitus huomioon ottaen aamuhuipputunnin aikana alueelta lähtisi 25–35 autoa. Näistä osa suuntaisi Ventäläntien kautta valtatielle 18 ja osa Pysäkkien kautta keskustan suuntaan. Näinkin arvioituna liikennemäärän lisäys on kohtuullisen pieni, eikä sillä ole merkittävää vaikutusta valtatieliittymän toimivuuteen.

Liikenneturvallisuuksi parannetaan liikennejärjestelyn. Taipaleentien ja Taipaleenlarvantien nelihaaraliittymä valtatielle 18 parannetaan, kun liikennemäärät Taipaleenlarvantiellä kasvavat. Liittymä voidaan porrastaa vasen-oikeaporrastuksena. Porrastamisen lisäksi vaihtoehtona on toisen liittymähaaran katkaisu ja liikenteen ohjaaminen olemassa olevan liittymän (esimerkiksi Pohjankyröntien tai Ventäläntien) kautta. Nykyisiä kevyen liikenteen väyliä täydentämään on osoitettu uutta kevyen liikenteen väylää osoitettu jon eteläpuolella Pohjankyröntielle (mt 17657) Väkkärintien ja valtatie 18 välille sekä jon pohjoispuolella Perttilän riippusillan ja Tulisalontien välille. Osayleiskaavassa esitetään uutta kevyen liikenteen väylää Ventäläntien varteen sekä valtatie eteläpuolelle rakennettavien rinnakkaiskatujen varteen. Tolkintien ja Väkkärintien väliin sijoittuvalta uudelta AP-alueelta on hyvä järjestää turvallinen kävely- ja pyöräilyreitti koulukeskuksen alueelle esimerkiksi Vainionkadun kautta.

Orismalan seisakkeen lakkautuksen (20.6.2016) jälkeen läheisin seisake sijaitsee 9,5km päässä Tervajoella. Osayleiskaavassa esitetään kaava-alueen eteläosassa sijaitsevan Ventälän seisakkeen palauttamista liikennekäyttöön. Todennäköisesti osa muiden asemien käyttäjistä siirtyisi Ventälään, jos seisake otettaisiin käyttöön. Juna- ja muun joukkoliikenteen toimintaedellytyksien kehittämiseksi tulee kaavoituksella pyrkiä hakemaan ratkaisuja, joilla maankäyttö ja joukkoliikenne tukevat toisiaan.

Valtatien ja Kyrööntien liittymään esitetyn Isonkyrön eritasoliittymän yhteyteen on mahdollista toteuttaa laadukkaat linja-autopysäkit, joille on turvalliset liityntäyhteydet ja hyvät liityntäpysäköintimahdollisuudet.

Osayleiskaavassa esitettyjen liikenneratkaisujen toteuttamisen aikataulu riippuu uuden maankäytön toteutumisesta, lukuun ottamatta eritasoliittymän rakentamista, joka riippuu paikallisen liikenteen lisäksi myös valtatieliikenteen tarpeista ja turvallisuudesta. Tolkintien valtatielle johtavan liittymän katkaisu liittyy eritasoliittymän rakentamiseen. Taipaleenlarvantien ja Taipaleentien liittymän parantaminen voidaan toteuttaa siinä vaiheessa, kun Taipaleenlarvantien varteen alkaa syntyä uutta maankäyttöä. Valtatie eteläpuolelle sijoittuvien rinnakkaiskatujen rakentaminen on hyvä ajoittaa maankäytön rakentamisen mukaan, jotta mahdollistetaan etenkin jalankulkijoille ja pyöräilijöille turvallinen yhteys keskustaan Pysäkkien alikulun kautta.

Osayleiskaavassa vaiheistetaan valtatie eteläpuolelle sijoittuvien pientaloalueiden rakentaminen siten, että alueelle voidaan rakentaa enintään 30 tonttia ennen eritasoliittymän, alikulkukäytävän tai muun turvallisen liikenneratkaisun toteuttamista. Lisäksi työpaikka-alueiden toteutus riippuu osin eritasoliittymän toteutuksesta sekä Taipaleen liittymän parantamisesta. Liittymien toimivuuden kannalta valtatie eteläpuolen maankäyttö ei edellytä eritasoliittymän rakentamista. Liikenteellinen toimivuus ei kuitenkaan

ole rakentamisen ainoa kriteeri, vaan otettava huomioon myös liikenneturvallisuus ja etenkin sujuvat turvalliset jalankulku- ja pyöräily-yhteydet keskustaan.

Liikenne kasvaa maankäytön kehittymisen myötä ja kasvu jakautuu usealle vuodelle. Uusi maankäyttö tarvitsee toimivat liikenneyhteydet, mikä tukee eritasoliittymän toteuttamista. Eritasoliittymä mahdollistaa keskustasta ajoneuvoliikenteen valtatie eteläpuolisille alueille, jolloin nykyisin käytetyn Pysäkkitie liikenne vähenee ja rauhoittuu.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Kulttuuriympäristöselvityksessä arvokkaiksi todetut sekä säilytettäväksi suositellut rakennuskulttuurin kohteet srk-, sr-, s- sekä sk- merkinnöin sekä tiedossa olevat muinaisjäännökset (SM) on merkitty kaavaan sekä annettu niiden suojelua koskevia määräyksiä.

Osayleiskaavassa osoitettu muu maankäyttö ei ole ristiriidassa kulttuuriympäristön arvojen kanssa. Uudet alueet on sijoitettu metsäsuojaan tai taajamaan. Alueelle toteutettavassa uudisrakentamisessa tulee huomioida rakentamisen sijoittuminen arvokkaaseen ympäristöön mm. materiaalien, värityksen sekä rakennustyylin puolesta. Tällä vähennetään uudisrakentamisen aiheuttamia mahdollisia haitallisia vaikutuksia vanhaan kulttuuriympäristöön.

Arvokkaille peltoalueille ei ole osoitettu merkittäviä näkymiä tai avointa maisemaa sulkevaa rakentamista. Joen rannalla on joitakin uusia maaseutumaisten pientalojen alueita sekä kyläalue, joille toteutetaan näille tyyppillistä rakentamista.

Taipaleen alueella, Napuen taistelutantereen lähetyillä, muutetaan asuinalue (AP) teollisuus- ja varastoalueeksi (TY). Toiminnassa tulee kaavamerkinnän mukaan huomioida ympäristön asettamat vaatimukset. Teollisuusrakennukset ovat mittakaavallisesti suurempia kuin asuinrakennukset, joten ne tulevat paikallisesti muuttamaan hieman enemmän maisema- ja taajamakuva. Alueen pohjois- ja koillispuolella on kuitenkin jo teollisuusalueita, mm. entisen meijerin rakennukset, joten lähialueilla on jo suurimittakaavaisia rakennuksia. Teollisuusalue on nykyisin metsää, sillä asuinalue ei ole toteutunut. Asemakaavassa ja jatkosuunnittelussa voidaan huomioida riittävän suojapuuston säilyminen, jotta rakentamisen vaikutuksia rakennettuun kulttuuriympäristöön voidaan pienentää. Huomiota tulee kiinnittää myös arvokkailta alueita teollisuusalueelle kohdistuviin näkymiin. Rakentamista on mahdollista ohjeistaa asemakaavassa siten, etteivät rakennukset massoitelun, materiaalien ja värityksen puolesta ole silmäänpiستäviä vaan luonnonläheisiä ja ympäristöön sekä perinteiseen rakennustyyliin sopivia.

Tekninen huolto

Alueen tarvitsemalle tekniselle huollolle on varattu tarvittavat alueet. Taajama-alueella on olemassa oleva vesi- ja viemäriverkosto, johon uudet asemakaavoitettavat, maaseutumaiset pientaloalueet sekä kyläalue voidaan liittää. Uusien alueiden asemakaavat laaditaan tarpeen mukaan vaiheittain ja samalla alueille toteutetaan kunnallistekninen verkosto. Tarpeen mukaan tarkistetaan olemassa olevan putkiston mitoituksen riittävyys uusien teollisuusalueiden osalta.

Verkoston ulkopuolisilla alueilla kiinteistöjen vedenhankinta ja jäteveden käsittely toteutetaan Ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen asetusten sekä kulloinkin voimassa olevien ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti maanomistajan kustannuksella.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia kunnalle aiheutuu lähinnä uusien katuyhteyksien rakentamisesta sekä uusien alueiden asemakaavoituksesta ja kunnallisteknisen verkoston laajentami-

sesta näille alueille. Laatimalla ja toteuttamalla asemakaavat vaiheittain, voidaan kustannukset suhteuttaa tonttien kysyntään, eikä turhia kustannuksia synny toteutumatta jäävien asemakaavoitettujen alueiden osalta.

Uusien kunnallisten palveluiden toteuttamisesta tai kapasiteetin suurentamisesta aiheutuu kustannuksia, mutta myös tuloja. Tuloja saadaan tonttien myynnistä sekä verotuloina uusien asukkaiden ja yritysten myötä. Monipuolinen asuin- ja elinkeinoympäristö ja tiivistyvä yhdyskuntarakentaminen voivat osaltaan edistää taloudellista hyvinvointia.

Elinkeinoelämän kehittymisen myötä myös kunnan talous paranee, millä on tulevaisuudessa positiivista vaikutusta kunnallisiin palveluihin. Alueen houkuttelevuus asumisen kannalta voi niin ikään kasvaa tämän seurauksena.

Eritasoliittymän sekä seisakkeen toteuttamisesta aiheutuu kustannuksia valtiolle. Yritysten sekä asuintonttien rakentamiskustannuksista vastaavat yksityiset.

Sosiaalinen ympäristö

Yleiskaavan mahdollistama palvelutarjonnan sekä työpaikkojen lisääntyminen ja monipuolistuminen sekä kaavassa osoitetut virkistyspalveluvaraukset lisäävät asukkaiden viihtyvyyttä, parantavat palveluita sekä työskentelymahdollisuuksia. Palvelujen läheisyys ja uudet keskustan lähellä olevat asuinalueet mahdollistavat ikäihmisten omatoimisen asumisen pidempään kotonaan ja voivat siten nostaa elämänlaatua. Myös lapsiperheiden osalta kaikki tarvittavat palvelut löytyvät kävelyetäisyydeltä, mikä helpottaa arkea. Uudet palvelut lisäävät sosiaalista kanssakäymistä ja helpottavat asioimista.

Taajaman ympäristössä on vaihtelua tuovia lähimetsiä, joenrantoja sekä kulttuuriympäristöä, jotka tarjoavat asukkaille runsaasti virikkeitä. Alueella on sekä pieniä korttelipuitoja että laajempia virkistysalueita ja lisäksi monipuoliset virkistyspalvelut erilaisiin harrastuksiin.

Kaavalla on pyritty turvaamaan alueen kulttuuriperintöä, maisemallisia arvoja, luontoarvoja sekä suosittuja ulkoiluun ja virkistykseen käytettyjä alueita samalla kun aluetta kehitetään ja tuttu ympäristö osin muuttuu. Perinteiden ja arvojen suojelulla on tarkoitus voimistaa asukkaiden yhteenkuuluvuuden tunnetta ja omanarvontunnetta sekä oman lähiympäristön arvostusta. Alue on ominaisuuksiensa puolesta varsin rikas ja omaleimainen.

5.5.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Maisemarakenne, maisemakuva

Kaava-alue kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen Kyrönjokilaakson maisema-alueeseen. Kaavassa on turvattu maisema-alueen arvot osoittamalla laakson peltoalueet MA-merkinnällä maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi sekä annettu ohjeita uudisrakentamisen sijoittamisesta.

Laajat uudet työpaikka-alueet sekä asuinalueet on sijoitettu metsäiselle selännealueelle tai selänneen sekä taajamarakenteen väliin, jolloin vaikutukset jäävät paikallisiksi. Metsänreunavyöhykkeen säilyttäminen rakennetun alueen ja peltomaiseman välissä vähentää maisemaan kohdistuvia vaikutuksia. Työpaikka-alue sijaitsee myös valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ulkopuolella. Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue kattaa muutoin kokonaan kuntakeskuksen sekä valtatieympäristön.

Mikäli uutta rakentamista ohjataan puutteellisesti tai sen toteuttamisessa ei oteta huomioon maiseman ja kulttuuriympäristön erityispiirteitä, vaikutus maisemakuvaan voi olla suuri mm. mittakaavan sekä reunavyöhykkeen osalta. Laajat uudet rakennetut alueet, räikeä värytys sekä maisemaan sopimaton suuri mittakaava näkyvät avarassa peltomaisemassa kauas. Uusien alueiden reunoilla tulisi säilyttää riittävä puusto, jotta maisemalliset vaikutukset arvokkaassa peltomaisemassa jäävät vähäisiksi.

Taipaleen alueella muutetaan asuinalue (AP) teollisuus- ja varastoalueeksi (TY). Toiminnassa tulee kaavamerkinnän mukaan huomioida ympäristön asettamat vaatimukset. Teollisuusrakennukset ovat mittakaavallisesti suurempia kuin asuinrakennukset, joten ne tulevat paikallisesti muuttamaan hieman enemmän maisema- ja taajamakuva. Alueen pohjois- ja koillispuolella on kuitenkin jo teollisuusalueita, mm. entisen meijerin rakennukset), joten lähialueilla on jo suurimittakaavaisia rakennuksia. Teollisuusalue on nykyisin metsää, sillä asuinalue ei ole toteutunut. Asemakaavassa ja jatkosuunnittelussa voidaan huomioida riittävän suojapuuston säilyminen, jotta rakentamisen vaikutuksia kulttuurimaisemaan voidaan pienentää. Huomiota tulee kiinnittää myös arvokkaita alueita teollisuusalueelle kohdistuviin näkyymiin.

Rakentamista on mahdollista ohjeistaa asemakaavassa siten, etteivät rakennukset massoittelun, materiaalien ja värytyksen puolesta ole silmäänpistäviä vaan luonnonläheisiä ja ympäristöön sekä perinteiseen rakennustyyliin sopivia.

Maa- ja kallioperä

Uudet työpaikka-alueet on pyritty sijoittamaan kantavalle maaperälle. Valtatien eteläpuoli on pääosin hiekkamoreenia, paikoin alueella on savikkoja. Valtatien eteläpuolella maasto on pienpiirteisesti polveilevaa, muutamia hieman korkeampia kallioita lukuun ottamatta. Työpaikka-alueen toteuttaminen aiheuttaa aina jonkin verran paikallisia vaikutuksia maa- ja kallioperään; esimerkiksi pysäköintialueita varten voi olla tarvetta tasoittaa maastoa jonkin verran.

Uudet asuinalueet on sijoitettu osin selänteiden reuna-alueille. Pientaloalueet on mahdollista sijoittaa maastoon ilman merkittävää maaston muokkausta. Katujen toteutus voidaan suunnitella maaston muodot huomioon ottaen ja rakennukset voidaan tarvittaessa toteuttaa rinneratkaisuin. Osa uusista asuinalueista keskustan lähellä on savimaaperällä. Näillä alueilla tarkemmat perustamisratkaisut selvitetään jatkosuunnittelun yhteydessä.

Ilma ja ilmasto

Kaavan myötä toteutuvat uudet työpaikka-alueet voivat lisätä jonkin verran liikennettä alueella, mistä johtuen ilman pienhiukkaset voivat lisääntyä. Teollisuuden päästöjä valvotaan ympäristöluvin.

Kaava luo mahdollisuudet yhdyskuntarakenteen tiivistämiselle ja palvelujen monipuolistamiselle, mikä voi osaltaan vähentää autolla liikkumisen tarvetta ja siten vähentää haitallisia vaikutuksia ilmastoon. Laajassa mittakaavassa kaavalla ei kuitenkaan katsota olevan merkittäviä vaikutuksia ilmastoon.

Laajojen peltoalueiden laidassa sijaitsevien asuinalueiden reunaan on suositeltavaa maisemallisen merkityksen lisäksi myös alueen pienilmaston parantamiseksi muodostaa puustoinen vyöhyke. Peltoalueilla tuulee usein muuta ympäristöä voimakkaammin ja puusto suojaa pihoja tuulelta, jolloin alueet ovat asumisen kannalta miellyttävämpiä.

Vesistöt, vesitalous ja hulevedet

Vesihuolto tulee järjestää asianmukaisesti myös verkoston ulkopuolisilla rakennuspaikoilla. Uudet asemakaavoitettavat asuin- ja työpaikka-alueet kuuluvat kunnallistekniikan piiriin, jolloin jätevesiä ei pääse maahan. Suolaisten pohjavesialue on merkitty kaavakartalle ja kaavassa on annettu sitä koskevia määräyksiä.

Työpaikka- sekä kaupan alueilla rakennukset sekä pysäköintialueet muodostavat laajoja pinnoitettuja alueita, jolloin sade- ja sulamisvesien imeytyminen maaperään vaikeutuu. Tämä saattaa aiheuttaa kasvillisuuden kuivumista, jollei hulevesiä osittain imeytetä maaperään. Vettä läpäisemättömien pinnoitteiden takia myös pintavalunta kasvaa, mikä voi lisätä mm. tulvariskiä tulevaisuudessa ilmastonmuutoksesta aiheutuvien, lisääntyvien rankkasateiden myötä. Imeyttäminen, pidätysaltaat ja muut suunnitelmalliset hulevesijärjestelyt vähentävät myös tulvimisvaaraa keskustan alueella, jonka läpi valtatievarrelle osoitetuilta uusilta alueilta pintavedet johtuvat.

Osayleiskaavaa varten on laadittu hulevesiselvitys. Maankäytön yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja asemakaavoituksessa tulee huolehtia hulevesien hallinnasta mahdollisuuksien mukaan luonnonmukaisia menetelmiä käyttäen ensisijaisesti kiinteistöllä. Hulevedet on imeytettävä tai jos imeytys ei ole mahdollista, johdettava hidastaen mahdollisimman luonnonmukaisesti eteenpäin. Kaavassa on esitetty hulevesien käsittelyä varten varatut alueet sekä niitä koskevia määräyksiä.

Alueiden asemakaavoituksessa tulee huolehtia riittävästä tilavarauksesta hulevesien imeytykseen ja viivytykseen joko tonteilla tai läheisillä yleisillä alueilla. Asemakaavoissa voidaan myös osoittaa mm. istutettavia alueen osia, säilyttää riittävästi tonttimaata rakennusalan ulkopuolella ja tarvittaessa rakentamista koskevin määräyksin rajoittaa pinnoitettujen alueiden määrää, jotta vettä läpäisevää (kasvullista) pintaa säilyy mahdollisimman paljon.

Maa- ja metsätalous

Yleiskaavassa osoitettujen uusien aluevarausten myötä jonkin verran metsä- ja peltoalueita poistuu talouskäytöstä. Toisaalta kaavassa myös turvataan maa- ja metsätalouden edellytyksiä osoittamalla näille varatut alueet M-, MT-, ME-, MA-, AM- sekä AOM –merkinnöin sekä niitä tukevin määräyksin.

Luonnon monimuotoisuus ja luonnonsuojelu

Arvokkaat luontokohteet on huomioitu kaavassa luontoselvityksessä annettujen suositusten mukaisesti mahdollisuuksien mukaan. Arvokkaat luontotyypit on merkitty kaavakartalle s-1, s-2, s-3-kohde, ge-1- ja luo-1 -merkinnöin sekä niitä täydentävin määräyksin. Merkinnöillä s-1, s-2 ja s-3-kohde turvataan direktiivilajien (liito-orava, lepakko, viitasammakko) elinympäristöjä. Direktiivilajit ovat luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja. Suojeltavat alueet on osoitettu asianmukaisin kaavamerkinnöin ja niitä tukevin määräyksin. Alueiden käsittelyssä tulee turvata niiden elinympäristöjen säilyminen lajin kannalta soveliaana. Ge-1 –merkinnällä turvataan maakunnallisesti arvokkaan kalliomaiseman säilymistä. Luo-1 –merkinnällä on osoitettu kasvillisuuden kannalta arvokkaita alueita, joiden säilyminen lisää luonnon monimuotoisuutta. Kaavassa on edellytetty mm. maisematyölupaa näillä alueilla sekä annettu ehdollinen rakentamisrajoitus. Arvot turvataan hoitamalla alueita niiden ominaispiirteiden säilymistä edistävällä tavalla.

Osayleiskaavalla ei siten ole merkittäviä luonnon monimuotoisuutta tai luontoarvoja heikentäviä vaikutuksia.

5.6 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Valtatien teoreettiset liikennemelualueet on merkitty kaavaan. Liikennemelu tulee huomioida jatkosuunnittelussa uusien melulle herkkien toimintojen osalta (asuminen, vanhainkodin mahdollinen laajennus).

Ratamelu- sekä tärinäalue on merkitty kaavakartalle, eikä sille ole osoitettu uutta asumista.

Kotieläintalouden suuryksiköt on merkitty kaavaan (ME), eikä niiden arvioidulle hajuvoimakkuudelle ole osoitettu uutta asumista.

Olemassa oleva ampumarata Lapinmäen alueella aiheuttaa jonkin verran melua. Mikäli ampumaradan läheisyyteen toteutetaan asumista, tulee huomiota kiinnittää myös turvallisuuteen.

Kaavakartalle on merkitty tulvavaara-alueet (HW 1/100) sekä annettu tarkemmat rakentamista koskevat määräykset. Määräyksiä noudattamalla voidaan vähentää tulvien aiheuttamia riskejä ja vahinkoja. Kaavassa on myös edellytetty hulevesisuunnitelman laatiminen uusien asemakaavojen yhteydessä. Hulevesien käsittelyn suunnittelulla ja asianmukaisella käsittelyllä voidaan sade- ja sulamisvesien aiheuttamaa tulvariskiä pienentää.

5.7 OSAYLEISKAAVAN SUHDE VOIMASSA OLEVAAN MAAKUNTAKAAVAAN

Pohjanmaan maakuntakaavan (vahv. 2010) tavoitteena on tukea Isonkyrön keskustan kehittymistä paikalliskeskuksena ja osana seudun kuntakeskusten muodostamaa keskusverkkoa. Uusi asutus ja työpaikat on sijoitettu olemassa olevan taajaman läheisyyteen (alle 2km etäisyydelle) olemassa olevien palveluiden sekä liikenneyhteyksien läheisyyteen. Tiivis rakenne mahdollistaa myös joukkoliikenteen kehittymisen kaukoliikenteen osalta, kun uudet asunnot sekä työpaikat ovat kävelyetäisyydellä pysäkeistä.

Alueen kaupallisten palveluiden kokonaismitoitus on maakuntakaavan mukaan 20 000 k-m² ja suuryksikön tai myymäläkeskittymän enimmäiskoko 5000 k-m². Suuryksikön koosta on annettu täsmäntäviä määräyksiä nykyisen keskusta-alueen sekä uuden keskustan-alueen osalta pyrkien rakentamisen sopeuttamiseen taajamakuvaan. Maakuntakaava ei ota kantaa keskusta-alueen laajuuteen tai sijaintiin.

Maakuntakaavassa on osoitettu valtatie pohjoispuolelle teollisuusalue. Yleiskaavassa varauksia on osoitettu samaan yhteyteen myös valtatie eteläpuolelle. Sijainti on edullinen Isonkyrön keskustan ja nykyisen asutuksen läheisyyden sekä liikenteellisen saavutettavuuden takia. Alue sijaitsee maakuntakaavan Kaupunki – maaseutu –vuorovaikutusvyöhykkeellä ja sen tavoitteiden mukaisesti olemassa olevan kuntakeskuksen yhteydessä. Näin myös liikenteen aiheuttamat vaikutukset jäävät vähäisemmiksi olemassa olevan rakenteen ja asutuksen osalta.

Lapinmäen alueelle on osoitettu myös uusi asuinalue, jolle saa toteuttaa enintään 30 tonttia. Osayleiskaavassa on merkitty Lapinmäelle mahdollinen asuntoalueen laajenemissuunta, jonka käyttöönoton mahdollisuuksia voidaan tutkia tulevaisuudessa. Uudella AP-1 –alueella ei ole seudullisia vaikutuksia, joten yleiskaava on tältä osin maakuntakaavan mukainen. Maakuntakaavan valkoiselle alueelle voidaan osoittaa maankäyttöä, jolla ei ole seudullisia vaikutuksia. Kunnan tavoitteena on saada alueella aiemmin ollut rauta-

tieseisake uudelleen käyttöön. VR on lopettanut junien pysäyttämiset Orismalan asemalla 20.6.2016 alkaen vähäisen matkustajamäärän vuoksi.

Valtatien eteläpuolella sijaitsee asemakaavoitetuilla alueilla terveysasema ja vanhusten palvelukeskus (hoivaosasto ja palveluasunnot), vuokra-asuntoja ja pientaloalueita sekä teollisuus- ja palvelualueita. Valtatie on toteutettu alueen läpi myöhemmin.

Tavoitteena on alueen elinvoimaisuuden säilyttäminen ja kehittäminen osana Vaasa-Seinäjoki kehityskäytävää. Tähän liittyen keskeisessä asemassa on riittävien työpaikka-alueiden varaaminen, raideliikenteen hyödyntäminen ja siihen liittyvien liikenne- sekä yhdyskuntarakenneratkaisujen tekeminen tukien koko kehityskäytävän toimivuutta ja Isonkyrön elinvoimaisuutta. Ratkaisu pyrkii lisäksi kehittämään tavoitteena olevaa vuorovaikutteisuuteen perustuvaa elinkeinotoimintaa ja asumista.

Reilun 40 km:n etäisyydellä kuntakeskuksesta on noin 100 000 työpaikkaa. Rautatieasema taajaman kohdalla keskellä kuntaa parantaa joukkoliikenteen hyödyntämismahdollisuuksia ja vahvistaa Isonkyrön sijaintia kahden työssäkäyntialueen yhteydessä. Asumisen sijoittaminen kuntakeskuksen ja pysäkin väliin yhdistää kuntakeskusta ja rautatiepysäkkiä. Alueelta johtaa Ventäläntietä turvalliset kevyen liikenteen väylät ja alikulku kuntakeskukseen. Valtatielle 18 on suunniteltu Kyröntien kohdalle eritasoliittymä, joka on esitetty maakuntakaavassa. Uusilla pientaloalueilla on mahdollisuus parantaa kunnan vetovoimaa: sijainti palveluiden läheisyydessä, joukkoliikenteellä nopeat yhteydet Vaasan ja Seinäjoen suuntiin. Uuden asuinalueen etäisyys koulusta n. 1600 m kevyen liikenteen väylää pitkin.

Maakuntakaavan tavoitteena on vahvistaa kuntakeskuksia ja turvata siten maaseudun elinkeinojen edellytykset ja maisemalliset arvot. Lapinmäki on harvoja alueita, jotka eivät kuulu valtakunnallisesti arvokkaaseen Kyrönjokilaakson maisema-alueeseen. Vaikutukset arvokkaaseen maisema-alueeseen jäävät siten vähäisemmäksi. Maaperä on hyvää rakennusmaata, eikä alueella ole keskustan tapaan tulvaongelmia. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät, ettei tulvaherkille alueille tulisi osoittaa uutta maankäyttöä. Näistä syistä tämän laajuisen asuinalueen sijoitukselle tälle alueelle on katsottu olevan perusteita.

Kuva 1: Keskustan eteläpuolisen rautatieaseman aluetta.

5.8 KAAVAN SUHDE VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN

Toimiva aluerakenne

Uudet työpaikka- ja palvelualueet on osoitettu olemassa olevan taajaman yhteyteen liikenteellisesti sitä mahdollisimman vähän häiritsevästi. Alueet tukeutuvat valtatiehen, eikä niiden liikenne suuntaudu merkittävästi olemassa oleville taajama-alueille. Joukko-liikenteen kannattavuus paranee, kun uudet työpaikka- ja asuinalueet sijaitsevat kävely-etäisyydellä pysäkeistä. Uudet aluevaraukset mahdollistavat palveluiden paranemisen ja ostovoiman ulosvirtauksen vähenemisen, jolloin myös olemassa olevien palveluiden kannattavuus paranee. Tavoitteena on myös asukasluvun vähenemisen pysäyttäminen ja kääntäminen kasvuun, jolloin alueelle saadaan uusia pysyviä asukkaita.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Elinympäristön laatu paranee palveluiden lisääntyessä ja monipuolistuessa. Uudet työpaikat ja asukkaat tuovat kunnalle tuloja, jolloin kunnallisia palveluita voidaan kehittää. Uudet palvelu- ja työpaikka-alueet ovat kävelyetäisyydellä olemassa olevasta keskustasta ja asuinalueista, mikä vähentää autoilun tarvetta samoin kuin rautatieseisakkeen siirtymisen henkilöliikenteen osalta keskustan läheisyyteen.

Uusi eritasoliittymä mahdollistaa keskustasta uuden ajoyhteyden valtatie eteläpuolisille alueille, jolloin nykyisin käytössä olevan Pysäkkitie liikenne asuinalueiden läpi vähenee ja reitti muodostuu kevyelle liikenteelle turvallisemmaksi. Eritasoliittymä vähentää myös Kyrööntien risteyksessä sattuneita liikenneonnettomuuksia. Valtatie eteläpuolelle toteutettavaa asuinrakentamista on rajoitettu ennen turvallisten liikenneyhteyksien toteuttamista.

Terveydelle haitallisten vaikutusten vähenemiseen johtavat mm. liikenteen aiheuttamien häiriöiden (melu ja pöly) kohdistuminen valtatie varteen sekä liikenne- ja ratame-lun sekä tärinän huomioimisesta annetut määräykset. Myös Kyrönjoen tulviminen on huomioitu rakentamista koskevin määräyksin ja hulevesien käsittelyn huomioimista asemakaavoissa ja tarkemmassa suunnittelussa on ohjeistettu. Kotieläintalouden suur-yksiköt sekä niiden aiheuttama hajuhaitta on otettu huomioon aluevarauksien sijoitte-lussa, eikä uutta rakentamista ole osoitettu niiden läheisyyteen.

Elinkeinoelämälle sekä asumiselle on osayleiskaavassa osoitettu uusia aluevarauksia olemassa olevan taajaman yhteyteen. Vähittäiskaupan suuryksiköt on sijoitettu liikenteellisesti hyvin saavutettavalle paikalle valtatie läheisyyteen, jossa ne ovat samalla hyvin olemassa olevien asukkaiden saavutettavissa.

Osayleiskaavassa on huomioitu Kyrönjoen tulvariski ja annettu rakentamista koskevia määräyksiä. Tulvavaara-alue (HW 1/100) on merkitty kartalle. Alueelle ei ole sijoitettu suuronnettomuusriskin aiheuttavia toimintoja. Terveellisen ja hyvänlaatuisen veden saannin turvaamiseksi ja jätevesihaittojen ehkäisemiseksi uudet rakennettavat alueet, mukaan lukien uudet maaseutumaiset pientalo- ja kyläalueet, on sijoitettu olemassa olevan tai suunnitellun viemäriverkoston laajennuksen piiriin.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön, luonnon monimuotoisuuden sekä maiseman kannalta tärkeiden alueiden on säilymiseen pyritty osoittamalla arvokkaat alueet ja kohteen kartalla sekä antamalla niitä koskevat asianmukaiset suojelumääräykset. Pohjavesialueelle ei ole osoitettu uusia toimintoja ja uudet rakennettavat alueet, mukaan lukien uudet maaseutumaiset pientalo- ja kyläalueet, on sijoitettu olemassa

olevan tai rakennettavat viemäriverkoston piiriin vedenhankinnan kannalta tärkeän pohjavesialueen sekä Kyrönjoen vedenlaadun turvaamiseksi.

Osayleiskaavassa on osoitettu keskeiset säilytettävät taajaman sisäiset viheryhteydet. Asemakaavoissa voidaan osoittaa asuinalueiden sisäisiä viher- ja virkistysalueita. Seudullisen ulkoiluverkoston muodostumisesta on huolehdittu osoittamalla ulkoilureitti Vuoressalon kautta jokirantaan sekä pyöräilyreittejä rantateille. Taajaman ulkopuoliset metsäalueet on säilytetty yhtenäisinä laajoina alueina talouskäytössä.

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Uusien työpaikka- ja palvelualueiden ajoneuvoliikenne tukeutuu pitkälti valtatie liikenteeseen, mikä tukee valtakunnallisten väylien hyödyntämistä sekä työpaikka- ja kaupan alueille kohdistuvien kuljetusketjujen toimivuutta. Samalla ne ovat kevyen liikenteen saavutettavissa olemassa olevilta sekä uusilta asuinalueilta. Taajaman tiivistyminen, uudet työpaikat ja asukkaat mahdollistavat myös joukkoliikenteen kehittymisen ja paremman kannattavuuden kaukoliikenteen osalta. Palvelujen monipuolistuminen sekä uusien työpaikkojen läheisyys vähentävät henkilöautoliikenteen tarvetta.

Kaavalla tavoitellaan myös alueella aiemmin sijainneen rautatieaseman uudelleen toteutus seisakkeena alueen eteläosaan. Myös seisake on hyvin saavutettavissa olemassa olevan sekä uusien alueiden osalta (n. 2km). Seisakkeen toteuttaminen tukee olemassa olevan raideliikenneverkoston hyödyntämistä.

Energiahuollon verkostot (110kW) sekä verkoston tarvitsema sähköasema on osoitettu kaavakartalla.

6. OSAYLEISKAAVAN OIKEUSVAKUTUKSET

Kaava on oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:ssä määrätään yleiskaavan oikeusvaikutuksista muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan.

Suunnittelun ohjausvaikutus

Hyväksytty yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 42.1 §).

Maakuntakaavan ohjausvaikutus

Maakuntakaava ei ole mm. oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella voimassa muutoin kuin yleiskaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta (MRL 32.3 §).

Vaikutus viranomaisiin

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista (MRL 42.2 §). Säännös koskee niin kunnan, maakuntaliittojen kuin valtion viranomaisia.

Rakennusjärjestys

Yleiskaava-alueella rakentamista ohjaa voimassa oleva rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä ei sovelleta, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on asiasta toisin määrätty (MRL 14.4 §).

Ehdollinen rakentamisrajoitus

Lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epä-

ämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (ehdollinen rakentamisrajoitus). Haittaa arvosteltaessa ei oteta huomioon omistussuhteissa yleiskaavan hyväksymisen jälkeen tapahtuneita muutoksia, ellei niitä ole tehty yleiskaavan toteuttamista varten. (MRL 43.1 §)

Ehdoton rakentamisrajoitus

Yleiskaavassa voidaan määrätä, ettei yleiskaava-alueella tai sen osalla saa rakentaa niin, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista (rakentamisrajoitus). Tällöin ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään. (MRL 43.2 §)

Yleiskaavassa voidaan erityisellä määräyksellä kieltää käyttämästä rakennustoimintaan tarkoitettua aluetta enintään viiden vuoden aikana muuhun rakentamiseen kuin maatalouden ja muiden siihen verrattavien elinkeinojen tarpeita varten (määräaikainen rakentamisrajoitus). (MRL 43.3 §)

Toimenpiderajoitus

Jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (suojelumääräykset). Yleiskaavassa voidaan myös määrätä, ettei maisemaa muuttavaa toimenpidettä saa suorittaa ilman 128 §:ssä tarkoitettua lupaa (toimenpiderajoitus). (MRL 43.2 §)

Vähittäiskauppaa koskevat erityiset säännökset

Vähittäiskaupan suuryksiköiden ensisijainen sijaintipaikka on keskusta-alue, ellei muu sijainti kaupan laatu huomioon ottaen ole perusteltu. (MRL 71 c §)

Vähittäiskaupan suuryksikköä ei saa sijoittaa maakunta- tai yleiskaavan keskustatoiminoille tarkoitettua alueen ulkopuolelle, ellei alue ole asemakaavassa erityisesti osoitettu tätä tarkoitusta varten. (MRL 71 d §). Tämä tarkoittaa sitä, että yleiskaavassa osoitetulle kaupallisten palvelujen alueelle, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM), tulee laatia asemakaava vastaavalla aluevarauksella. Asemakaavalla ei voida sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköä, ellei yleiskaava sitä salli.

Yleiskaavan ja muun lainsäädännön mukaisen päätöksenteon suhde

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset suunnitelmat on otettava huomioon suunniteltaessa ja päätettäessä muun lainsäädännön nojalla ympäristön käytön järjestämisestä siten kuin erityislaeissa säädetään. Muussa lainsäädännössä on vastaavasti säännöksiä, jotka yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon. Tässä suhteessa keskeisimpiä lakeja ovat ympäristönsuojelulaki, rakennussuojelulaki, tielait, vesilaki, metsälaki, maaineslaki, kaivoslaki ja jätelaki. Luonnonsuojelulain ja muinaismuistolain huomioon ottamisesta säädetään vielä tarkemmin MRL 197 §:ssä.

Luonnonsuojelu

Luonnon- ja maisemansuojelua ja -hoitoa koskeva erityislaki on luonnonsuojelulaki (1096/1996). Maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n viittauksen mukaan kaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulain 10 luvussa säädetään. Luonnonsuojelulain 10 luku sisältää Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevat erityissäännökset.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaista lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on 197 §:n mukaan lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa säädetään. Tämä viittaus tarkoittaa kaikkien asiaan soveltuvien luonnonsuojelulain sään-

nösten huomioon ottamista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa viranomaispäätöksissä.

Myös luonnonsuojelulain 29 §:ssä mainitut suojellut luontotyytit sekä 47 §:n säännös erityisesti suojeltavista lajeista tulee ottaa huomioon yleiskaavaa hyväksyessä samoin LSL 49 §:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- tai heikentämiskielto.

Kulttuuriympäristö

Lakia rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) sovelletaan kansallisen kulttuuriperinnön säilyttämiseksi ja suojellaan kulttuurikehitykseen tai historiaan liittyviä rakennuksia, rakennusryhmiä ja rakennettuja alueita. Tämän lain mukainen suojelu voi koskea myös rakennuksen osaa ja rakennuksen kiinteää sisustusta sekä siltaa, kaivoa tai muuta sellaista rakennelmaa samoin kuin rakennukseen liittyvää puistoa taikka muuta vastaavaa rakentamalla tai istuttamalla muodostettua aluetta.

Asemakaava-alueella rakennussuojelu toteutuu pääsääntöisesti kaavasuojeluna asemakaavoituksen yhteydessä. Rakennusperinnön suojelemisesta asemakaava-alueella sekä alueella, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten, säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999). Poikkeukset tästä on mainittu rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 2 §:ssä.

Kirkolliset rakennukset on suojeltu kirkkolain nojalla (1054/1993) sekä ortodoksisesta kirkosta annetussa laissa (985/2006). Rakennettuun ympäristöön tai kulttuurihistoriaan liittyvien arvojen suojelemiseksi yleiskaavassa voidaan tietty alue tai rakennus osoittaa suojeltavaksi.

Yleiskaavassa voidaan kieltää rakennuksen tai sen osan purkaminen ilman lupaa, (MRL 127.1 §) tai voidaan edellyttää purkamisilmoituksen tekemistä (MRL 127.3 §)

Kiinteät muinaisjäännökset on määritelty muinaismuistolain (295/1963) 2 §:ssä. MRL 197.3 §:n viittaussäännöksen mukaan kaavaa laadittaessa, hyväksyessä ja vahvistettaessa on noudatettava, mitä muinaismuistolain 13 §:ssä säädetään.

Kohtuullisuusarviointi (MRL 39 §)

Jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (*suojelumääräykset*, MRL 41.2 §). Yleiskaavan sisältövaatimukset edellyttävät rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaalimista (MRL 39 §). Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa (MRL 39 §).

Osayleiskaavassa on tällä perusteella osoitettu laadittujen selvitysten sekä osayleiskaavoitusta ohjaavan Pohjanmaan maakuntakaavan 2030 sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaiset maiseman, luonnon ja rakennetun kulttuuriympäristön arvoja koskevat alueet sekä niitä koskevat tarpeelliset suojelumääräykset. Suojelu perustuu maankäyttö- ja rakennuslain lisäksi mm. metsälakiin, luonnonsuojelulakiin, muinaismuistolakiin, kirkkolakiin, rakennussuojelulakiin tai näiden perusteella tehtyihin suojelupäätöksiin. Lakiin perustuva suojelu on velvoittavaa ilman erillisiä kaavamääräyksiäkin. Osayleiskaavassa annetuilla määräyksillä on mahdollisuuksien mukaan säilytetty tapauskohtainen harkinta lupavaiheessa tai määräyksellä tuodaan esiin tekijät, jotka huomioimalla aluetta voidaan käyttää muuhun tarkoitukseen. Tällöin määräysten ei ole katsottu olevan kohtuuttomia maanomistajan kannalta, vaan maankäyttö voidaan tapaus-

kohtaisesti sopeuttaa ympäristön arvoihin ja samalla huolehtia yleiskaavan velvoitteesta vaalia ympäristöarvoja.

Muu ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelulain (86/2000) yleisenä periaatteena ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on haitallisen toiminnan ehkäisy. Kaavoituksen yhteydessä tapahtuva sijainninhjaus on keskeinen keino ehkäistä ennakoita ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 6.1 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä. Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on ympäristönsuojelulain mukaan otettava huomioon muun muassa alueen ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset. Koska toimintojen sijoittamisen vaihtoehtojen valinta ja muut perusratkaisut tehdään kaavoituksen yhteydessä, on vastaavasti myös kaavaa laadittaessa otettava huomioon ympäristön pilaantumisen vaara.

Yleiskaavassa osoitetun käyttötarkoituksen huomioon ottaminen merkitsee, ettei toiminta tai toiminnan sijoittaminen saa olla sillä tavoin yleiskaavan vastainen, että ratkaisu vaikeuttaisi yleiskaavan toteutumista.

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (38/2011) määrää mm. ilman epäpuhtauksien si-
tovista ja tavoitteellisista enimmäispitoisuuksista. Ilmanlaatuun vaikuttavat erityisesti liikenteen hiukkaspäästöt sekä mahdolliset teollisuuden päästöt.

Pohjavesialueella maankäyttöön vaikuttavat ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 § mukainen pohjavedenpilaamiskielto sekä vesilain 3 luvun 2 §:n mukainen vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus.

Hulevesien hallinta

Yleiskaavassa osoitetuilla uusilla alueilla, joille muodostuu toteutuksen myötä runsaasti vettä läpäisemättömiä pinnoitteita, tai alueilla, joiden toteutuksella katsotaan muutoin voivan olla vaikutusta hulevesien imeytymiseen tai ohjaamistarpeeseen, tulee MRL 103 i § mukaisesti huolehtia hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaavoituksen yhteydessä.

Yleiset tied

Maantielain (503/2005) 17 §:sn mukaan yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa maantien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

Tie voidaan kuitenkin suunnitella maantielain 17.3 §:n mukaisesti ilman, että suunnittelu perustuu kaavaan, jos tien luonne huomioon ottaen sen sijainti ja suhde muuhun alueidenkäyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja alueellisen ympäristökeskuksen kanssa.

Yksityiset tied

Jos yleiskaava-alueella yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) 1 §:n mukainen yksityinen tie tai tie, jonka maanomistaja on yhdyskuntarakentamisen yhteydessä varannut tiealueeksi, sijaitsee sellaisella alueella, joka kaavan mukaan on tarkoitettu liikenne-

väyläksi, kunnalla on oikeus korvauksetta panna kuntoon tiealue siihen kuuluvine ojiineen ja asettaa siihen johtoja sekä luovuttaa se yleiseen liikenteeseen. (MRL 92 §)

Rautatiet

Ratalain (110/2007) 6 § mukaan rautatietä ei saa rakentaa vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa. Yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. (Rautatielaki 10 § ja 11 §)

Lunastaminen sekä lunastus- tai korvausvelvollisuus

Asianomainen ministeriö voi myöntää kunnalle luvan lunastaa alueen, joka on yleiskaavassa osoitettu liikenneväyläksi, asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen ja jota tarvitaan kunnan suunnitelmanmukaiseen yhdyskuntakehitykseen, sekä alueen, joka on tarkoitettu kunnan tai kuntayhtymän laitokselle tai muihin näiden tarpeisiin. Asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen lunastettavaan alueeseen voi sisältyä myös virkistys- ja suojelualueita. (MRL 99.3 §)

Jos maa MRL 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräyksen nojalla yleiskaavassa on osoitettu käytettäväksi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiseen rakennustoimintaan eikä maanomistaja sen vuoksi voi kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla käyttää hyväkseen aluettaan, kunta tai, jos alue on kaavassa tarkoitettu tai osoitettu valtion tarpeisiin, tämä on velvollinen lunastamaan alueen tai suorittamaan haitasta korvauksen. (MRL 101 §)

Yleiskaavan toteuttamisesta johtuvasta korvauksesta määrätään tarkemmin MRL 14 luvussa.

Lunastus- tai korvausvelvollisuuden rajoitus

Kunnan tai valtion 101 §:ssä säädetty lunastus- tai korvausvelvollisuus tulee voimaan vasta kun maanomistajan hakemus saada poikkeus rajoituksesta on hylätty ja päätös on saanut lainvoiman.

Kunta ja valtio vapautuvat lunastus- tai korvausvelvollisuudestaan, jos yleiskaavan muutoksen johdosta aluetta voidaan käyttää kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla yksityisiin tarpeisiin eikä lunastus- tai korvausvelvollisuutta koskevaa asiaa ole vielä lainvoimaisesti ratkaistu.

Lunastus- tai korvausvelvollisuutta ratkaistaessa ei oteta huomioon niitä muutoksia omistussuhteissa ja kiinteistöjaotuksessa, jotka ovat tapahtuneet yleiskaavan tai asema-kaavan hyväksymisen jälkeen, ellei niitä ole tehty kaavan toteuttamista varten. (MRL 102 §)

Vesilaki

Vesitaloushankkeen luvanvaraisuudesta säädetään lain 3. luvun 2 ja 3 §:ssä. Pohjaveden muuttamiskielto sisältyy mainittuun §:ään (vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus). (Vesilaki 587/2011)

Lain 3 luvun 5 § mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon asemakaava. Lisäksi on otettava huomioon, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään maakuntakaavan ja yleiskaavan oikeusvaikutuksista. Lupa-asiaa ratkaistaessa on katsottava, ettei lupa merkittävästi vaikeuta kaavan laatimista.

Muu lainsäädäntö

Metsälaki (1093/1996) sääntelee talousmetsän käyttöä. Yleiskaava-alueella metsälakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen vain maa- ja metsätalouteen ja virkistykseen osoitetulla alueella. Metsälain 25 §:n mukaan kaavoitettavien ja kaavoitettujen alueiden osalta metsäkeskuksen tulee olla riittävässä yhteistyössä kuntien kanssa metsälain ja maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden yhteen sovittamiseksi.

Maa-aineslakia (555/1981) sovelletaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen. Ottamistoiminnasta ei saa aiheutua haitallisia seuraamuksia, kuten kauniin maisemakuvan turmeltumista tai luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erityisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai pohjavesien tilan vaarantumista. Yleiskaava-alueella on lisäksi katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 34 §:ään otettiin MRL:n säätämisen yhteydessä erityinen lohkomista koskeva rajoitus. Sen mukaan oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitetulla alueella rakennuspaikaksi tarkoitettua kiinteistöä ei saa muodostaa lohkomalla, jos se huomattavasti vaikeuttaa alueen käyttämistä kaavassa osoitettuun tarkoitukseen. On huomattava, että säännös koskee ainoastaan virkistys- tai suojelualueeksi yleiskaavassa osoitettuja alueita. Lisäksi rajoitus ei koske lohkomista muihin tarkoituksiin kuin rakennuspaikaksi.

Ranta-alueet

Kyrönjoen rannat ovat rantavyöhykettä, jolla Maankäyttö- ja rakennuslain 72 § mukaan rakentamisen tulee perustua joko asemakaavaan tai yleiskaavaan, jota voidaan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena. Isokyrön osayleiskaavaa ei ole laadittu siten, että sen perusteella voitaisiin myöntää rakennuslupa. Mahdollisuus lisärakentamiseen tulee tästä syystä rantavyöhykkeellä sekä ranta-alueella tutkia MRL 72 § mukaisesti tarkemmin asemakaavalla tai hakemalla poikkeamislupaa.

7. YLEISKAAVAN TOTEUTUS**7.1 TOTEUTTAMISEN AJOITUS JA SEURANTA**

Osayleiskaava on laadittu oikeusvaikutteisena. Osayleiskaavalla ohjataan yleispiirteisesti alueen maankäyttöä ja rakentamista. Osayleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Osayleiskaavassa on osoitettu maankäytön aluevaraukset toteutuneen tilanteen mukaan sekä strategisen kehitystavoitteen mukaiset muutostarpeet ja aluevaraukset.

Osayleiskaava toimii ohjeena muulle maankäytön suunnittelulle. Osayleiskaavan uudet aluevaraukset on pääosin tarkoitus toteuttaa asemakaavoituksella. AOM-2 ja AT – sekä haja-asutusalueilla rakennusluvut käsitellään erikseen suunnittelutarveratkaisujen kautta.

Uudet työpaikka- ja palvelualueet asemakaavoitetaan ja toteutetaan vaiheittain kysynnän ja tarpeen mukaan. Valtatien eteläpuolelle toteutettavaa asuin- ja työpaikkarakentamista on rajoitettu ennen turvallisten liikenneyhteyksien toteuttamista (AP-1, TP-1 ja TP-2). Reservialueiden käyttöön ottoa tutkitaan tarvittaessa erillisellä osayleiskaavamuutoksella. Laajentamisalueen käyttöönotto edellyttää osayleiskaavan tarkistamista ja Kyröntien ja valtatie eritasoristeyksen toteuttamista.

Uusilla alueilla laaditaan asemakaavoituksen yhteydessä hulevesisuunnitelma tai muutoin huolehditaan riittävästä hulevesien ohjauksesta. Samalla laaditaan katu- ja kunnallistekniset suunnitelmat sekä huolehditaan riittävästä melusuojuksesta.

Asemakaavassa tai erillisessä rakentamistapaohjeessa voidaan antaa alueen ympäristön laatua koskevia määräyksiä, kuten rakennusten väriä, materiaaleja sekä tarvittavia määräyksiä rakennusten sopeuttamisesta ympäristöön.

Kulttuuriympäristön sekä luonnonarvojen säilymistä seurataan rakennus- ja purkulupakäsittelyn sekä toimenpide- ja maisematyöluopien kautta.

Toteutus voidaan aloittaa osayleiskaavan saatua lainvoiman. Osayleiskaavan toteutuksesta vastaavat Isokyrön kunta ja alueen maanomistajat, eritasoliittymän tai seisakkeen osalta myös valtio.

Toteutusaikatauluun vaikuttavat mm. maanomistus sekä taloudelliset suhdanteet sekä elinkeinoelämän kehittyminen. Asemakaavoitus voidaan vaiheistaa kysynnän sekä kunnan maanhankinnan mukaan. Maanomistajat voivat myös toimittaa kunnalle kaavoitus-hakemuksen tai kaavoituksesta voidaan sopia maankäyttösopimuksin maanomistajien ja kunnan välillä.

Osayleiskaavan ajanmukaisuutta seurataan asemakaavan muutosten yhteydessä sekä seuraamalla rakennus- ja toimenpidelupahakemuksia. Osayleiskaava on laadittu tämänhetkisten kehitysnäkymien ja tavoitteiden pohjalta. Jos ne muuttuvat perusteellisesti, on kaavan tarkistamistarve otettava kunnassa harkittavaksi.

Alueella olemassa oleva ampumarata tulee huomioida Lappimäen asemakaavoituksessa ja ampumaradan lupakäsittelyssä on huomioitava turvallisuusnäkökohdat.

Helsingissä 24.11.2016

TENGBOM ERIKSSON ARKKITEHDIT OY

Maarit Suomenkorpi

Maisema-arkkitehti YKS-359